

**BANKALAR TARAFINDAN SUNULAN KURUMSAL KREDİ TÜRLERİ ve
SEKTÖRLERİNE GÖRE KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ:
ÖRNEK BİR UYGULAMA**

Eda GÜLAY
Yüksek Lisans Tezi
İşletme Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Oğuzhan AYDEMİR

2023

T.C.
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

BANKALAR TARAFINDAN SUNULAN KURUMSAL KREDİ
TÜRLERİ ve SEKTÖRLERİNE GÖRE KREDİ TALEPLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ: ÖRNEK BİR UYGULAMA

Eda GÜLAY

İŞLETME ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: PROF. DR. OĞUZHAN AYDEMİR

TEKİRDAĞ-2023

Her hakkı saklıdır.

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını taahhüt ederim.

21 /06 / 2023

Eda GÜLAY

ÖZET

Kurum, Enstitü: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ABD : İşletme Anabilim Dalı

Tez Başlığı : Bankalar Tarafından Sunulan Kurumsal Kredi Türleri ve Sektörlerine Göre Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi: Örnek Bir Uygulama

Tez Yazarı : Eda GÜLAY

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Oğuzhan AYDEMİR

Tez Türü, Yılı : Yüksek Lisans Tezi, 2023

Sayfa Sayısı : 112

Rekabet koşullarının yoğun olduğu günümüzde, bankaların karlılıklarını devam ettirebilmek için, kredilendirme sürecini doğru ve verimli bir biçimde yönetmeleri gerekmektedir. Tahsis edilen kredilerin sorunlu hale gelmesi, bankalara ek maliyet getirmektedir. Sorunlu kredilerin artması, bankalar açısından zaman ve gider kalemini arttırmakta ve kredi/mevduat dengesini olumsuz etkilemektedir. Bu noktada, kredi taleplerinin doğru bir şekilde değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

Tezin amacı, finans sektöründe kredi açma görevleriyle faaliyet gösteren bankalarda, kurumsal kredi türleri ve müşteri taleplerinin değerlendirilmesindeki süreci ele almaktır. Bu çalışmada, farklı sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin kredi talepleri ve bu taleplerin değerlendirilmesi hususunda bankaların göz önünde bulundurduğu koşulların incelenmesi ile kredi taleplerini değerlendirmede hangi konulara önem verdiğinin ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kredi, Kurumsal Kredi, Kredi Analizi.

ABSTRACT

Institution, Institute :Tekirdağ Namık Kemal University, Institute of Social Sciences

Department : Department of Business

Thesis Title : Evaluation of Credit Demands by Types and Sectors of Corporate Loans Offered by Banks: A Sample Application

Thesis Author : Eda GÜLAY

Thesis Adviser : Prof. Dr. Oğuzhan AYDEMİR

Type of Thesis, Year : MS Thesis,, 2023

Total Number of Pages : 112

In today's competitive conditions, banks need to manage the lending process correctly and efficiently in order to maintain their profitability. The fact that the allocated loans become problematic brings additional costs to the banks. The increase in non-performing loans increases the time and expense item for banks and adversely affects the loan/deposit balance. At this point, it is important to evaluate loan demands correctly.

The aim of the thesis is to deal with the process of evaluating corporate loan types and customer demands in banks operating in the financial sector with loan opening duties. In this study, it is aimed to examine the loan demands of enterprises operating in different sectors and the conditions taken into account by banks in the evaluation of these demands, and to reveal which issues they attach importance to in evaluating their loan demands.

Key Words: Credit, Corporate Credit, Credit Analysis.

ÖNSÖZ

Bu çalışmada bankalar tarafından sunulan kurumsal kredi türleri ve sektörlerine göre kredi taleplerinin değerlendirilmesi üzerine örnek bir uygulama yapılmıştır. Çalışma birçok kişinin ve kurumun desteği ile tamamlanmıştır.

Çalışma boyunca bana rehberlik eden, destek sağlayan ve yol gösteren danışman hocam Prof. Dr. Oğuzhan AYDEMİR' e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Bugünlere gelmemde her türlü fedakârlığı gösteren ve eğitim hayatımda bütün olanakları sağlayan rahmetli babam Faruk GÜRKAN'a ve annem Nursen GÜRKAN'a şükranlarımı sunarım.

Tez yazımı sürecinde varlığını omuzlarımda hissettiğim, desteğini esirgemeyen eşim Sercan GÜLAY'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
TEZ ONAY SAYFASI	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	xi
KISALTMALAR	xiii
GİRİŞ	1
1. KREDİ ve KREDİLENDİRME SÜRECİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	2
1.1. Kredi Kavramı.....	2
1.2. Kredinin Temel Unsurları	3
1.3. Kredilendirme İlkeleri	5
1.4. Bankacılık Sektöründe Kurumsal Krediler	6
1.4.1. Nakdi Krediler	7
1.4.1.1. Borçlu Cari Hesabı (BCH) Kredisi.....	8
1.4.1.2. Spot Kredi.....	8
1.4.1.3. Taksitli Krediler.....	9
1.4.1.4. İskonto/ İştirak Kredisi	9
1.4.1.5. Kredili Ticari Mevduat Hesabı (Ticari Ek Hesap).....	9
1.4.1.6. Eximbank Kredileri	10
1.4.1.7. Döviz Kredileri	10
1.4.1.8. Nakit Yönetimi Kredisi.....	11
1.4.1.9. TCMB Reeskont Kredisi.....	11
1.4.2. Gayri Nakdi Krediler.....	12
1.4.2.1. Teminat Mektupları	12
1.4.2.2. Akreditif.....	12
1.4.2.3. Kabul/ Aval Kredisi.....	13
1.5. Kredilendirme Süreci.....	14
1.5.1. Firma Kredi Talebi ve İlk Görüşme	14
1.5.2. Kredi Analizi (Kredi Değerlendirmesi)	15

1.5.3. Kredinin Yapılandırılması	16
1.5.4. Kredinin Kontrolü ve İzlenmesi	17
1.6. Kredi Analizinde 5K	17
1.6.1. Karakter (Moralite).....	18
1.6.2. Kapasite	18
1.6.3. Kapital (Sermaye).....	18
1.6.4. Koşullar (Ekonomik Koşullar)	19
1.6.5. Karşılık (Teminat)	19
1.7. Geçmişten Günümüze Türk Bankacılık Sistemi	20
1.8. Bankacılık Sektörüne Genel Bakış	22
2.KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve KULLANILAN ANALİZ YÖNTEMLERİ.....	24
2.1. Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesinde Finansal Analiz	24
2.1.1. Finansal (Mali) Tablolar.....	25
2.1.2. Finansal (Mali) Tabloların Uygun Hale Getirilmesi	27
2.1.3. Finansal (Mali) Tablolar Analizi	33
2.1.3.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi	33
2.1.3.2. Trend (Eğilim Yüzdeleri) Analizi	34
2.1.3.3. Dikey (Yüzde Yöntemi) Analizi	35
2.1.3.4. Oran (Rasyo) Analizi	35
2.1.3.4.1. Likidite Oranları.....	37
2.1.3.4.2. Mali (Finansal) Yapı Oranları.....	39
2.1.3.4.3. Faaliyet Oranları.....	41
2.1.3.4.4. Karlılık Oranları	46
2.2. Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesinde İstihbarat Analizi.....	47
2.2.1. İstihbaratın Tanımı ve Amacı	48
2.2.2. İstihbaratın İlkeleri	48
2.2.3. İstihbaratın Kapsamı.....	49
2.2.4. İstihbarat Kaynakları	50
3. BANKALAR TARAFINDAN SUNULAN KURUMSAL KREDİ TÜRLERİ ve SEKTÖRLERİNE GÖRE KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ÖRNEK BİR UYGULAMA.....	52
3.1. Uygulamanın Amacı	52
3.2. Uygulamanın Kapsamı	52
3.3. Uygulamanın Yöntemi	52

3.4. Uygulamanın Bulguları.....	53
3.4.1. XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Kredi Talebinin Değerlendirilmesi.....	53
3.4.1.1. Firmanın Tanıtım Bilgileri.....	53
3.4.1.2. Firma Ortaklık Yapısı.....	54
3.4.1.3. Firma Faaliyet Döngüsü.....	54
3.4.1.4. Ortak Hakkında Bilgiler.....	55
3.4.1.5. Firma ve Firma Ortağının Moralitesi.....	55
3.4.1.6. Firma ve Firma Ortağının Gayrimenkul Bilgileri ve Takyidatları.....	56
3.4.1.7. Firmanın Banka Limitleri/Riskleri ve Teminat Yapıları....	57
3.4.1.8. Firmanın Memzuç Bilgileri.....	57
3.4.2. XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Mali (Finansal) Analizi....	58
3.4.2.1. XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Mali Tablolarının Düzeltilmesi.....	58
3.4.2.2. XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Oran Analizi.....	63
3.4.3. ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Kredi Talebinin Değerlendirilmesi.....	71
3.4.3.1. Firmanın Tanıtım Bilgileri.....	71
3.4.3.2. Firma Ortaklık Yapısı.....	71
3.4.3.3. Firma Faaliyet Döngüsü.....	71
3.4.3.4. Ortak Hakkında Bilgiler.....	72
3.4.3.5. Firma ve Firma Ortağının Moralitesi.....	72
3.4.3.6. Firma ve Firma Ortağının Gayrimenkul Bilgileri ve Takyidatları.....	73
3.4.3.7. Firmanın Banka Limitleri/Riskleri ve Teminat Yapıları....	74
3.4.3.8. Firmanın Memzuç Bilgileri.....	74
3.4.4. ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Mali (Finansal) Analizi.....	75
3.4.4.1. ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Mali Tablolarının Düzeltilmesi.....	75
3.4.4.2. ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Oran Analizi..	83
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	91
KAYNAKÇA/BİBLİYOGRAFYA.....	93

EKLER..... 103

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: XYZ Protez Laboratuvarı ve Firma Ortağının Gayrimenkul Bilgileri ve Takyidatları	56
Tablo 2: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Banka Limit /Riskleri ve Teminat Yapıları	57
Tablo 3: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının TCMB Memzuç Bilgileri	57
Tablo 4: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının 2020 Yılı Mali Tablolarında Yapılan Düzeltme İşlemleri.....	58
Tablo 5: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının 2019 Yılında Mali Tablolarda Yapılan Düzeltme İşlemleri.....	59
Tablo 6: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının 2018 Yılında Mali Tablolarda Yapılan Düzeltme İşlemleri.....	60
Tablo 7: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Düzeltilmiş Bilançosu.....	61
Tablo 8: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Düzeltilmiş Gelir Tablosu.....	63
Tablo 9: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Karlılık Oranları.....	68
Tablo 10: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Faaliyet Oranları.....	69
Tablo 11: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. ve Firma Ortağının Gayrimenkul Bilgileri ve Takyidatları.....	73
Tablo 12: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Banka Limit /Riskleri ve Teminat Yapıları	74
Tablo 13: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin TCMB Memzuç Bilgileri ...	74
Tablo 14: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin 2020 Yılı Mali Tablolarında Yapılan Düzeltme İşlemleri.....	76
Tablo 15: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin 2019 Yılında Mali Tablolarda Yapılan Düzeltme İşlemleri.....	77
Tablo 16: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin 2018 Yılında Mali Tablolarda Yapılan Düzeltme İşlemleri.....	79

Tablo 17:ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Düzeltilmiş Bilançosu.....	81
Tablo 18: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Düzeltilmiş Gelir Tablosu...	83
Tablo 19: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Karlılık Oranları	88
Tablo 20: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Faaliyet Oranları.....	89

KISALTMALAR

BCH	: Borçlu Cari Hesabı
KMH	: Kredili Mevduat Hesabı
Eximbank	: Türkiye İhracat Bankası A.Ş.
KKDF	: Kredi Kaynak Destekleme Fonu
DİİB	: Dahilde İşleme İzin Belgesi
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
EBITDA	: Earning Before Interest, Tax, Depreciation and Amortization
FAVÖK	: Faiz, Amortisman ve Vergi Öncesi Karlılık
KVYK	: Kısa Vadeli Yabancı Kaynak
UVYK	: Uzun Vadeli Yabancı Kaynak
D.B.T.A.	: Dönem Başı Ticari Alacaklar/
D.S.T.A.	: Dönem Sonu Ticari Alacaklar
KKB	: Kredi Kayıt Bürosu
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TBB	: Türkiye Bankalar Birliği
İMKB	: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
TMSF	: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

GİRİŞ

Kredi vererek, piyasaları canlandırma görevini sağlayan bankaların karşılaştıkları en önemli risk, kredi riskidir. Artan rekabet koşullarında, tahsis edilecek her kredi riskinin minimize edilmesi için doğru ve sağlıklı bilgilere ulaşarak kredi analizi yapılmalıdır. Bu süreçte kredi talebinde bulunanların, kredi vadesi boyunca sorumluluklarını yerine getirme kapasitelerinin yeterliliğini saptamak, asıl amacı oluşturmaktadır.

Yüksek bakiyeli kredi talebinde bulunan KOBİ ve büyük işletmelerin zamanla teminat yapılarında değişiklik göstermesi nedeniyle, ilgili kredi talepleri bankaların kredi tahsis biriminde bulunan kredi analistlerince değerlendirilmektedir. Hukuki düzenlemeler, bankaların kredi politikaları ve mevzuatları dâhilinde kredi tahsisi, müşteriye göre uygun vade ve teminat yapısı ile oluşturulmaktadır.

Çalışma giriş ve sonuç bölümüyle birlikte beş bölümü içermektedir. Çalışmanın birinci bölümünde kredi ve kredilendirme süreci ile ilgili temel kavramlar, bankacılık sektöründe kullanılan kredi türleri ile ilgili açıklamalar yer almıştır. İkinci bölümde ise bankaların müşteri taleplerini değerlendirirken göz önünde bulundurdukları istihbarat analizi ve mali analiz yöntemleri üzerinde durulmuştur. Son bölümde, farklı işkolunda faaliyet gösteren örnek iki işletme üzerinden yola çıkılarak kredi taleplerinin değerlendirilme süreci incelenmiştir.

Bu çalışmada konu ile ilgili kavramlar belirlenmiş ve literatür taramasından faydalanılarak tanımlamalarının yapılması uygun bulunmuştur. Çalışmada örnek olay yöntemi, araştırmanın yöntemi olarak belirlenmiştir.

1. BÖLÜM

1.KREDİ ve KREDİLENDİRME SÜRECİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Çalışmanın bu bölümünde kredi kavramı ele alınmış ve krediler ile ilgili kavramlar tanımlanmıştır. Bölüm sonunda kurumsal krediler üzerinde ayrıntılı bir şekilde durulmuştur.

1.1. Kredi Kavramı

“Credere” kelimesinin kökünden türeyen kredi kavramı, “güvenmek” anlamına gelmektedir. Türkçe’de ise, güven, itibar kelimelerinin yerine kullanılmaktadır. Genel bir ifade ile kredi; belirli bir vadede mal, hizmet ya da satın alma gücü sağlanmasıdır (Şakar, 2015). Kredi sürecinde kredi veren (finans kuruluşları), ve kredi alan (işletmeler) olmak üzere 2 taraf bulunmaktadır (Ardıç ve Yılmaz, 2002).

Diğer bir tanıma göre; bankaların (kredi verenler) kanunları, kendi mevzuatlarını ve mevcut kaynaklarını göz önünde bulundurarak, gerçek veya tüzel kişilere belirli teminatla veya teminatsız (açık) olarak para, teminat mektubu veya kefalet verme şeklinde tanımladığı limite kredi denmektedir (Parasız, 2005).

5411 sayılı Bankacılık Kanunu’nun 48 inci maddesine göre;

“Bankalarca verilen nakdî krediler ile teminat mektupları, kontrgarantiler, kefaletler, aval, ciro, kabul gibi gayrinakdî krediler ve bu niteliği haiz taahhütler, satın alınan tahvil ve benzeri sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette verilen ödünçler, varlıkların vadeli satışından doğan alacaklar, vadesi geçmiş nakdî krediler, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler, gayrinakdî kredilerin nakde tahvil olan bedelleri, ters repo işlemlerinden alacaklar, vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile benzeri diğer sözleşmeler nedeniyle üstlenilen riskler, ortaklık payları ve Kurulca kredi olarak

kabul edilen işlemler izlendikleri hesaba bakılmaksızın bu Kanun uygulamasında kredi sayılır. ”

Kredi işlemlerinde temelinde güven unsuru ön plana çıkmaktadır. Bu süreçte finans kuruluşları aşağıdaki sorulara cevap aramaktadır (Zarakolu,2003):

- Vadesi gelen borcu, borçlu ödemek ister mi?
- Vadesinde borçlunun borcu ödeyebilecek gücü var mıdır?
- Vadesinde ödenemeyen borç için, borçluyu ödeme yapmaya zorlamak mümkün müdür?

1.2. Kredinin Temel Unsurları

Yukarıdaki tanımlamalar göz önünde bulundurulduğunda kredinin dört tane temel unsuru bulunmaktadır. Bunlar aşağıda tanımlanmıştır.

- **Zaman Unsuru:** Başlangıç ve bitiş süreleri tanımlanmış olan kredi, kredi veren tarafından ödünç verilen para veya itibarın iade edilmesinde ön plana çıkmaktadır Kısa, orta ve uzun vadede tahsis edilen kredilerde, vade uzunluğuna bağlı olarak bankalar kredi riski ile karşı karşıya kalmaktadır (Usta, 1991). Kredide vade uzadıkça, kredi alanın (borçlu) mali ve ahlaki durumunda ekonomik şartların değişmesiyle kredinin ödenememe durumu ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle vade süresi uzadıkça, kredinin riski de artmaktadır (Aydın, 2003).
- **Risk Unsuru:** Bankacılık işlemlerinde risk, borcun vadesi boyunca karşılaşılabilecek tüm risklerin toplamı olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda karşılaşılabilecek riskler, vadesinde ödenmeyen krediler veya kredi sözleşmesine uygun olmayan şartları kapsamaktadır (Cole and Mıshler, 1998). Bankacılık sektöründe karşılaşılan risklerin başında, kredi riski bulunmaktadır. Kredi riski, borç alan tarafın ödeme kabiliyetindeki belirsizlikten ya da sözleşmeden doğan yükümlülükleri yerine getirme isteksizliğinden kaynaklanmaktadır. Önemli bir kayıp kaynağı olan temerrüt riski de, bu nedenlerden dolayı ortaya çıkmaktadır

(Kessey, 2015). Bankacılık sektöründe kriz yaşayan ülkelerde kredi riski, ortak faktörlerden etkilense de; her ülkenin kendine özgü unsurları vardır (Chaibi ve Ftiti, 2015). 2000'li yıllarda yaşanan krizlerde, ipotekli kredilerin temerrütlerinde gözle görülen artış nedeniyle, mevcut teminatların değerlerinde önemli düşüşler olmuştur. Bu durumda ipotekli kredilerin geri ödenmesindeki riskin yüksekliği ön plana çıkmıştır. Bu riski öngörebilen finansal kuruluşlar bu dönemde daha az etkilenmiştir (Berger, vd. 2016). Ayrıca, bankacılıkta kullanılan kredilerin toplamına müşteri riski denilmekte ve kredi kapandığında müşteri riski de kapanmaktadır (Güney, 2015).

- **Güven Unsuru:** Güven kredinin temel unsurudur. Kredi verenler tarafından kredi tahsisi uygun bulunan gerçek kişi veya tüzel kişilerin ilgili kredi veren nezdindeki itibarı, kredinin güven unsurunu oluşturmaktadır. Karşılıklı güvene ve itibara dayalı kullanılacak kredinin kullanırımı, nakdi veya gayri nakdi teminatlar karşılığında gerçekleştirilecektir (Öker, 2007).

- **Getiri (Gelir) Unsuru:** Finans kuruluşları, sürekliliklerini sağlayabilmek, daha iyi bir hizmet sağlayabilmek ve sürekliliğini sağlayabilmek için gelirleri ile müşteri sayısını arttırmak istemektedir. Bankalar, karmaşık bir fiyatlandırma yapısı oluşturarak, uygun bir beklenen getiri sağlamayı planlamaktadır. Bu gelir kalemlerinden en önemlileri kullanmış olduğu kredilerden aldığı faiz ve komisyonlardır (Usta, 1991). Ayrıca, bankalar müşterilerle tanıştıkları andan itibaren birçok bilgiye sahip olmaktadır. Bankalar gelirlerini artırabilmek için çapraz satış modelleri oluşturmaktadır (Boustani, vd. 2023). Yeni bir müşteriye ürün veya hizmet satmak, mevcut müşteriye satmaktan daha maliyetlidir. 20. yüzyılın sonlarına doğru ortaya çıkan çapraz satış kavramı, aynı müşteriye farklı türde daha fazla ürün satışı içermektedir (Özdemir ve Bayraklı, 2022).

1.3. Kredilendirme İlkeleri

Bankaların temel görevlerinden biri de; fon ihtiyacı olan firmalara kredi kullandırımı yapmaktır. Bankalar, kendilerine yapılan kredi başvurularını değerlendirirken bazı kredilendirme ilkelerini de göz önünde bulundurmaktadır. Bu ilkeler şunlardır:

Sağlamlık (Güvenlik) İlkesi: Kullanılacak kredinin vadesi boyunca düzenli bir şekilde geri dönüşünü sağlamak amacıyla kredi tahsis sürecinde kredi talep eden gerçek ya da tüzel kişilerin finansal yapılarının araştırılması ve piyasalarda oluşabilecek tahmin edilemeyen riskler için yeterli derecede teminat alınmasını ifade etmektedir (Şenel, 2017). Alınacak teminatın temel özellikleri; tasfiye değeri, rehnedilebilirliği ve dayanıklılığıdır. Bu özellikler, bankalar tarafından sağlanan farklı türdeki kredilerde karar mekanizmasının temel taşıdır (Rampini ve Viswanathan, 2013).

Akışkanlık (Seyyaliyet) İlkesi: Bankalar tarafından verilen kredilerin vadesi boyunca hareket görmesini, kredi türüne göre yapılan ödeme ve tekrar kullandırımı ile ilgili giriş-çıkış işlemlerinin olmasını ve vadesi dolunca geri ödenmesini ifade etmektedir (Şenel, 2016). Kredilerde akışkanlığı sağlamak için (Halk Akademi, 2010);

- Dönemsellik gösteren iş kolları için kredi vadelerinin, firmalar için kaynak yaratılan dönemlerde tanımlanması,
- Taksitli kredilerin taksit tarihlerinde tahsil edilmesi,
- Dönemsel faizlerin vadesinde nakden alınması,
- Kredilerin amacına uygun bir şekilde kullandırılması,
- Teminata alınacak/alınan çek ve senetlerin kredi vadesi ile uyumlu olması,
- Teminata alınacak/alınan çek ve senetlerin gerçek ticari işlemlerden doğmuş olması,

- Kredilerin türüne göre, örneğin taşınmaz malların (konut, arsa vb.) alımında kullanılacak kredinin kısa vadeli olmaması gerekir.

Verimlilik İlkesi: Bankaların gelirlerini arttırmak istemesinde verimlilik ilkesi ön plana çıkmaktadır. Çapraz satış, bankalar için çok önemli olduğu için verimli bir şekilde yapılması gerekmektedir. Müşteriye farklı bir ürün sunabilmek için müşterinin geçmiş deneyimleri göz önünde bulundurulmalıdır (Boustani, vd. 2023). Bankaların vermiş oldukları kredilerin faiz getirilerinin dışında komisyon, ekspertiz ücreti, kredi masrafları vb. alınmasını ve vermiş olduğu diğer bankacılık hizmetlerinden maksimum gelir sağlamasını ifade etmektedir (Şenel, 2017). Maksimum gelir; banka müşterisinin gerçekleştirdiği bankacılık işlemlerinden elde edilen karların toplamıdır (Şakar, 2015).

Uygunluk İlkesi: Kredilendirmede uygunluk ilkesi; bankaların mevcut kaynak temininde sorun teşkil etmeyecek şekilde kredili müşteri portföyü oluşturmasını, piyasada moralitesi yüksek olan ve ödeme gücü olan müşterilere kredi kullanılmasını ifade etmektedir (Şenel, 2017). Kredi portföylerinin sektörlere, kredi türüne, kredinin para cinsine, kredi vadesine, alınan teminatlara göre dengeli bir şekilde dağıtılmış olması gerekmektedir (Kavcıoğlu, 2003).

1.4. Bankacılık Sektöründe Kurumsal Krediler

Bu bölümde bankalarca verilmekte olan kurumsal kredi türleri sınıflandırılmış ve açıklanmıştır.

Bankalar, para arzı ve para talebinin önemli bir kısmının karşılaştığı ve kredi işlemlerine aracılık eden kuruluşlardır (Gündüz, 2003). Kredi talebinde bulunan gerçek kişi veya tüzel kişilere, ticari faaliyetlerinde aksamaların olmaması, üretimde sürekliliğin sağlanması, üretilen ürün veya hizmetin uygun şartlarda alıcıya ulaştırılmasına ilişkin sermaye gereksinimi veya yatırımların finansmanı için belirli vade ile teminat alınarak bankaların kullandıkları kredilere ticari/kurumsal kredi denmektedir (Altuğ, 2000). Bankalar tarafından kullanılan ticari/kurumsal krediler farklı özelliklere göre sınıflandırılmıştır (Şakar, 2002).

Ticari/kurumsal krediler, niteliklerine göre 2'ye ayrılmaktadır.

- Nakdi Krediler
- Gayri Nakdi Krediler

Vadelerine göre ticari/kurumsal krediler 3'e ayrılmaktadır.

- Kısa Vadeli Krediler
- Orta Vadeli Krediler
- Uzun Vadeli Krediler

Kullanım amacına göre ticari/kurumsal krediler 3'e ayrılmaktadır.

- İşletme Sermayesi Kredisi
- Yatırım Kredisi
- Donatım (Teçhizat) Kredisi

Teminat yapılarına göre ticari/kurumsal krediler 2'ye ayrılmaktadır.

- Açık Kredi
- Teminatlı Kredi

İzin Açısından kullanılan ticari/kurumsal krediler 2'ye ayrılmaktadır.

- Şube Yetkisindeki Krediler
- Otorize (Bölge veya Genel Müdürlük) Yetkisindeki Krediler

1.4.1. Nakdi Krediler

Kredi verenlerin, müşterilerinin ihtiyaçları doğrultusunda nakit olarak verebildikleri kredilerin toplamına nakdi kredi ya da plasman adı verilmektedir (Şakar,2015). Çalışmanın bu bölümünde Bankacılık sektöründe kullanılan nakdi krediler ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

1.4.1.1. Borçlu Cari Hesabı (BCH) Kredisi

Cari hesap; iki kişi arasında para, mal veya hizmetlerden dolayı oluşan alacakların kalemlere göre borç-alacak şeklinde düzenlenerek hesabın kapatılmasıyla kalan bakiyeyi isteyebilecekleri sözleşmeye denmektedir (Öncü, 2001).

Faiz oranlarına duyarlı olan firmalar tarafından finansman karşılamak amacıyla, yapılan değerlendirme ile belirlenen vade ve limit içinde kalınarak serbestçe kullanılan (rotatif) ve kapatılan kredilere borçlu cari hesabı kredileri denmektedir.(İş Bankası, 2022a). BCH kredisinin özellikleri aşağıdaki gibidir (Tuğcu, vd. 2013):

- Şahsi kefalet, çek, senet, mevduat, ipotek v.b. teminat yapısı ile kullandırılması mümkündür.
- Firmaların kısa süreli nakit ihtiyacı karşılanarak, firmalara kasa kolaylığı sağlamaktadır.
- BCH kredileri ile istenilen zaman ve tutarda para çekilmekte ya da kullanılan kredi istenilen zamanda tamamen/kısmen kapatılabilmektedir.
- Faiz tahakkuk ve tahsilatları 3'er aylık dönemlerde (Mart, Haziran, Eylül, Aralık) gerçekleştirilmektedir.

1.4.1.2. Spot Kredi:

Firmaların nakit girişinin öngörüldüğü durumlarda kısa süreli nakit ihtiyaçlarını karşılamak için kullandırılan ve vadesinde tek seferde geri ödemesi yapılan kredilerdir. Spot kredilerin özellikleri aşağıdaki gibidir (Garanti BBVA, 2022a):

- Kredi vadesi boyunca faiz sabittir.
- Kullandırılacak kredinin tutarı, kredi faiz oranı ve vadesi kredinin kullandırılacağı tarihteki piyasa koşullarına göre günlük olarak saptanmaktadır.

1.4.1.3. Taksitli Krediler:

Firmaların, işletme veya yatırım finansmanı ihtiyaçlarını karşılamak üzere kısa ve orta vadeli olarak vade sonuna kadar sabit faizle ve eşit taksitli (aylık, 3-6 ayda bir) olarak kullanabildikleri kredi türüdür (Halkbankası, 2022a). Taksitli kredilerde;

- İşletmenin ödeme gücüne göre, uygun ödeme planı belirlenebilmektedir.
- Ödemeler; Eşit Taksitli Ödemeli, Serbest Ödemeli, Ödemesiz Dönem ile Taksitli Ödeme vb. şekilde yapılabilmektedir.
- Kredi vadesi boyunca faiz oranı sabittir (T.C. Ziraat Bankası, 2022a).

1.4.1.4.İskonto/ İştira Kredisi

Senetli işlem hacmi yüksek olan ve nakit döngüsü yoğun olan firmaların, ticari faaliyetlerinden doğan ve vadesi gelmemiş ticari senetlerini nakde dönüştürdüğü kredi türüdür. İskonto/iştira kredisinin özellikleri aşağıdaki gibidir (Vakıfbank. 2022a):

- Kredi kullandırımında ticari senedin ödeme yerinin aynı belediye sınırlarında olması durumunda "İskonto Kredisi" olarak; ödeme yerinin farklı belediye sınırları içinde olması durumunda "İştira Kredisi" olarak adlandırılmaktadır.
- Kredi kullandırımında faiz, komisyon, kredi ile ilgili yasal kesintiler düşüldükten sonra kalan bakiye, müşteriye ödenmektedir.

1.4.1.5. Kredili Ticari Mevduat Hesabı (Ticari Ek Hesap)

Firmaların günlük nakit ihtiyaçlarını karşılamak, vergi, çek, fatura vb. ödemeleri gerçekleştirmek üzere kullanabilecekleri kredili bankacılık ürünüdür. Ticari KMH, vadesiz hesaba tanımlanarak, hesapta yeterli bakiye bulunmadığında

otomatik devreye girmektedir. Kullandırılan kredi için kullanıldığı gün kadar faiz işlemektedir (İş Bankası, 2022b).

1.4.1.6.Eximbank Kredileri

İhracatın desteklenmesi ve geliştirilmesi amacı ile ihraç edilen mal ve hizmetlerin farklılaştırılması, firmaların uluslararası ticaretteki pazar paylarının artırılması ve yeni pazarlara ulaştırılması hususunda (Karademir, 2016), Türkiye İhracat Bankası A.Ş. (Eximbank) kaynaklı kredilerdir (Vakıfbank, 2022b). Eximbank kredilerinin özellikleri aşağıdaki gibidir (Halkbank, 2022b):

- Vade boyunca kredinin faizi açıldığı tarihteki faiz oranı ile sabit kalmaktadır.
- Eximbank kredilerinde faiz oranları, piyasa faiz oranlarına göre daha avantajlıdır.
- Kredi kullandırımında vergi, harç, resim ve KKDF istisnaları söz konusudur.

1.4.1.7. Döviz Kredileri

Dış ticaretin finansmanında;

- İhracat yapan firmalara,
- Dâhilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) kapsamında ihracat olarak kabul edilen satış ve teslimat yapan firmalara,
- DİİB kapsamında döviz kazandırıcı faaliyet veya hizmetlerde bulunan firmalara,
- TCMB tarafından yayımlanan genelgede belirtilen şekilde transit ticaret faaliyetlerinde bulunan firmalara,
- Yatırım Teşvik Belgesine sahip firmalara,
- Uluslar arası taşımacılık faaliyetlerinde bulunan firma ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhit firmalara,
- Turizm sektöründe faaliyet gösteren firmalara, seyahat acentelerine ve gemi bakım ve onarımı yapan firmalara,

- Yurtdışında ikamet eden yerleşik kişilere,
- TCMB tarafından yayımlanan genelgede belirtilen faaliyetlerde bulunan kişilere,
- İhracat Finansman Destek Kredisi dâhilinde KOBİ'lere döviz cinsinden kullanılan kredilerdir.

Döviz kredilerinde ihracat yapan firmalar; ihracat taahhütlerini yerine getirdiklerinde vergi, resim, harç ve KKDF muafiyeti bulunmaktadır (İş Bankası, 2022c).

1.4.1.8. Nakit Yönetimi Kredisi

Bankaların aracılık yaptıkları kurum tahsilâtlarında sahip olduğu valör ile nakit çıkışı gerektirmeyen ve bankalarla kredi geçmişi olan firmalara kullanılan kredilere denmektedir (T.C. Ziraat Bankası, 2022b).

İlgili kurum tahsilâtlarının devrine kadar olan süre ile sınırlandırılmış olan nakit yönetimi kredisi, amacına uygun kullanılmalıdır (Erdoğan, 2011).

1.4.1.9. TCMB Reeskont Kredisi

İhracat yapan, döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde bulunan firmalara TCMB tarafından uygulanan bu kredi de; ilgili firmaların finansman ihtiyaçları karşılanmaktadır. TCMB Kanunu'nun 45.Maddesinde belirtildiği üzere, ilgili firmalar tarafından azami 360 gün vadeli döviz üzerinden düzenlenmiş senetlerin aracı Bankalarca reeskont ettirilmesiyle kullanılmaktadır. Reeskont Kredisi'nin özellikleri (TCMB, 2021);

- Son üç yıldaki ihracat tutarlarının, ithalat tutarlarından en az %10 fazla olan firmalara kullanılmaktadır.
- Kredilerin geri ödemesi, kredi kullanan firmaların taahhüt ettikleri ihracat bedelleriyle yapılmaktadır.
- Yapılan düzenleme ile kredilere uygulanan azami vade süresi 180 gündür.

- Aracılık yapan bankaların krediye uygulayacağı komisyon oranı, azami 100 baz puan olarak tanımlanmıştır. (2023 yılı içinde 100 baz puan geçerlidir.)

1.4.2. Gayri Nakdi Krediler

Gayrinakdi kredi, bankaların müşterilerine ödünç vermiş olduğu nakit para olmamakla birlikte, 3. kişilere vermiş olduğu güvencedir. Gayrinakdi kredilerin özellikleri aşağıdaki gibidir (Akgüç, 2011):

- Gayri nakdi kredi riskinin banka tarafından üstlenilmiş olması,
- Banka kaynaklarından herhangi bir fon çıkışına gerek olmaması,
- Bankalarca finansman ya da iş yapma olanağını sağlamasıdır.

Gayrinakdi kredi kullanılan kredi müşterisi, üstlendiği yükümlülüğü yerine getirmediğinde banka ortaya çıkacak zararı tazmin etmeden sorumlu olmaktadır. Kısacası, gayrinakdi kredilerin ileri bir tarihte nakdi riske dönüşme ihtimali bulunmaktadır (Kocaman, 2015). Bankalar tarafından sunulan gayrinakdi krediler aşağıda ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

1.4.2.1. Teminat Mektupları

Bankaların yurtiçinde veya yurtdışında yerleşik gerçek ya da tüzel kişilere bir işin yerine getirilmesi, bir malın teslimatı ve bir borcun kapatılması vb. konularda ilgili muhataplara hitaben düzenlenen kayıtsız şartsız ödeme taahhüdü içeren gayrinakdi kredi türüdür (Başar ve Coşkun, 2009). Geçici, kesin ve avans mektubu olarak sınıflandırılmaktadır (Halkbankası , 2022c). Ayrıca, TL/YP üzerinden, süreli veya süresiz olarak düzenlenmektedir (Vakıfbank, 2022c).

1.4.2.2. Akreditif

Uluslararası ticari işlemlerde taraflar, farklı ülkelerde faaliyet göstermeleri ile farklı kambiyo rejim uygulamalarına tabi olmaları ve birbirlerini çok iyi tanımadıkları için güvensizlik ve risk altındadırlar. Akreditif kredileri; alıcı

firmaların (amir/ithalatçı) emriyle amir bankanın belli bir meblağ ve vade ile akreditif'te belirtilen şartlara uygun belgeler karşılığında, satıcı firmaya (lehdar/ihracatçı) ödeme yapacağını taahhüt ettiği şartlı banka garantisidir. Akreditif kredisinin tarafları aşağıdaki gibidir (Vakıfbank, 2022d):

- Amir-İthalatçı: İki tarafın anlaşma sağlamasından sonra, akreditif işlemini başlatmak üzere bankaya başvuran taraftır.
- Amir Banka: Amirin emriyle akreditifi açan ve şartların yerine getirilmesiyle kesin ödeme taahhüdünde olan bankadır.
- Lehtar: Akreditif şartlarına uyulması halinde lehine akreditif açılan satıcıdır. Akreditif kapsamında kendisine ödeme yapılmakta veya ödeme taahhüdü altına girilmektedir.
- Lehtar Bankası: İhracatçının bankası olup, açılan akreditif'i satıcıya ihbar eden bankadır.

1.4.2.3. Kabul/ Aval Kredisi:

İhracatçı firmalar tarafından düzenlenen ve ithalatçı firmalarca kabul edilen poliçenin vadesinde tahsil edileceğinin, bankalar tarafından aval edilerek garanti verilmesidir. İlgili ödeme vadesinde gerçekleştirilmektedir (Vakıfbank, 2022e). Kabul/Aval kredisinde herhangi bir nakden ödeme yapılmamakta, kredi veren kuruluşlar sadece taahhütte bulunmaktadır (Bülbül, 2011). Kabul/Aval kredisinin özellikleri aşağıdaki sıralanmıştır (Vakıfbank, 2022e):

- Kabul/Aval kredileri ile ödemeler banka garantisinde olduğu için, ihracat yapan firmalara dış ticaret işlemlerinde güven ve esneklik sağlamaktadır.
- İhracat yapan firmalar, keşide edilen poliçelere ithalat yapan firmanın bankası tarafınca Aval verilmesi durumunda, keşide edilen poliçeleri farklı bir bankada iskonto ettirerek, tahsilâtı erken yapabilmektedir.

1.5.Kredilendirme Süreci:

Bankaların, kredi talebinde bulunan müşteri ile yapılan görüşmeyle birlikte başlayan kredilendirme süreci; kredinin anaparası, tüm faiz, komisyon vb. ödemelerinin yapılmasıyla, kredi teminatlarının serbest bırakılması ve tasfiye edilmesine kadar geçen zaman diliminde yapılan tüm işlemleri içermektedir (Şakar, 2002). Diğer bir ifadeyle, fonların belirli bir süre içinde sağlanmasını ve geri alınmasını garanti etmek için, bankaların durum tespiti yapması, kredi sözleşmelerini dikkatli bir şekilde tasarlaması ve müzakere etmesi ve geri ödeme süreci boyunca borçluları izlemesi gerekmektedir (Li, vd. 2023). Çalışmanın bu bölümünde kredilendirme süreçleri tanımlanmıştır.

1.5.1. Firma Kredi Talebi ve İlk Görüşme

Ticari faaliyetlerini sürdüren firmalar, ihtiyaçları doğrultusunda bankalardan nakit veya gayri nakit kredi talebinde bulunabilmektedir. Firmalar tarafından krediye ihtiyaç duyulma nedenlerini sıralayacak olursak (Çelik, 2014);

- Mevcut sermayelerini güçlendirmek,
- Alacakların tahsilâtlarında gecikmeden kaynaklı oluşabilecek finansman ihtiyaçlarını karşılamak,
- Bankalar açısından tercih edilmese de, mevcut kredilerini kapatmak,
- Yatırımlarını finanse etmek,
- Sabit ve duran varlıklarını finanse etmek,
- Ekonomik durgunluk ve sektörel sıkıntılardan kaynaklı oluşabilecek olumsuzlukları minimize etmek amacıyla kredi talebinde bulunmaktadır.

Kredi talebi ile birlikte bankalar, firma hakkında gerekli olan bilgileri temin etmek istemektedirler. Banka yetkilisi tarafından müşterinin yerinde ziyaret edilmesi, kredilendirme sürecinde sağlıklı karar verilmesinde önemlidir. Ziyaretin gerçekleştirilmesi sonucunda (Yazıcı, 2011) :

- İşletmenin son durumu ve yeterliliğinin belirlenmesi,
- Mevcut makine, teçhizatın ve kullanılan teknolojinin yeterliliğinin belirlenmesi,
- Faaliyette bulunan lokasyonun uygunluğunun belirlenmesi,
- Mevcut stokların miktarı ve stok kalitesinin belirlenmesi,
- Ticari faaliyetler sonucu oluşan firmanın alacaklarının incelenmesi, ticari alacaklarda yoğunlaşmanın olup olmadığının belirlenmesi,
- Kredi talebinde bulunan firmanın genel görünümünün değerlendirilmesi sağlanmaktadır.

1.5.2. Kredi Analizi (Kredi Değerlendirmesi)

Finansal sektörde finansal aracılık hizmetini yürüten bankalar, kredi riski, likidite riski, faiz oranı riski ve döviz kuru riski ile karşılaşmaktadır. Bu risklerin iyi yönetilmesi banka karlılıklarını, sermaye yeterliliğini ve pazar paylarını direkt veya dolaylı olarak etkilemektedir (Alkin, vd., 2001). Kredi değerlendirme sürecinde, kredi talebinin kullanım amacı, kredi vade ve yapısı, ileriye dönük geri ödeme kapasitesinin analizi için çeşitli senaryolar oluşturulmaktadır (Kessey, 2015).

Finansal kriz döneminde sorun yaşamamak ve borç alanların kredi değerliliğini değerlendirmek için işlemsel kredi verme tekniklerinin ve yumuşak nitel verilerin verimli bir şekilde birleştirilmesi gerekmektedir (Ferri, vd., 2019).

Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde yapılan kredi analizi, mali ve mali olmayan analiz yöntemleri ile gerçekleştirilmektedir. Mali analiz, bir işletmenin finansal durumunu ve finansal koşulların yeterliliğini belirlemek için, mali tablolarındaki kalemlerdeki değişikliklerin incelenmesi ve diğer işletmelerde karşılaştırılmasıdır. (Bodur ve Teker, 2005). Mali analize, iki nedenden dolayı ihtiyaç duyulmaktadır. Bunlardan ilki, planlanan işletme ticari faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde ortaya çıkabilecek nakit ihtiyaçlarını belirlemek, ikincisi de elde edilen finansal bilgilerin iç ve dış paydaşlara sunulmasıdır. (Wild J.J, vd. 2004).

Mali (finansal) olmayan analizde kredi talebinde bulunan firmaların geçmiş, mevcut ve gelecek dönem performanslarını etkileyen/etkileyebilecek faktörlerin incelenerek değerlendirilmesidir. Mali (finansal) olmayan analizin başlıca temel unsurları (Öker, 2007);

- Firmanın yönetim yapısının analizi,
- Grup firma ve iştiraklerin analizi,
- Firma ve firma ortaklarının varlıklarının analizi,
- Ticari faaliyet döngüsünün analizi,
- Gerçekleştirilen/gerçekleştirilecek yatırımların analizi,
- Banka ve finansal kuruluşlar ile ilişkisinin analizi,
- Olası karşılaşılabilecek diğer risklerin analizidir.

1.5.3. Kredinin Yapılandırılması

Kredilendirme sürecinin önemli aşamalarından biri olan kredinin yapılandırılmasında müşteriye tahsis edilecek kredinin türü, kredi tutarı, faiz oranı, kredi vadesi, geri ödeme planı ve kredinin teminat yapısı belirlenmektedir. Doğru bir biçimde yapılandırılmamış kredinin geri ödemesinde problem olabilmektedir (Kavcıoğlu, 2003).

Kredinin yapılandırılması hususunda, bankalar uygulamada farklılıklar göstermektedir. Tek bir fiyatlandırma yönteminden ziyade, bu fiyatlandırma yapısı ile bir maliyet ölçüsünü tahmin etmek için kullanabilmektedir (Berg, vd., 2016). Bazı bankalar, firmanın talebini göz önünde bulundurarak bir kredi limiti oluştururken; bazı bankalar ise, mali analiz sonucuna göre firmalara limit oluşturmaktadır. Firmalara tahsis edilen kredilerde, genel kredi limit vadesi bir yıllık tanımlanmaktadır. Firmaların vade içinde kredi talepleri olduğunda, genel kredi limiti içerisinde yeni bir değerlendirme yapılmamaktadır (Altay, 2017).

1.5.4. Kredinin Kontrolü ve İzlenmesi

Bu aşamada kullandırımı gerçekleştirilmiş tüm kredilerin; genel kabul görmüş kredilendirme ilkelerine, kanun hükümlerine, bankaların uygulama esaslarına ve yapılan kredi sözleşmesindeki koşullara uygunluğu kontrol edilmektedir. Ayrıca, kredi vadesi içinde kredi kullanan firmaların mali yapısında ve ekonomik piyasalarda oluşabilecek olumlu-olumsuz gelişmelerin izlenmesi gerekmektedir. Kredinin geri ödenmesinde oluşan aksaklıklardan kaynaklı oluşabilecek zararın önceden öngörülmesi kredi yönetimi aşamasını önemli kılmaktadır. Banka kredilerindeki dağılımlar iyi bir şekilde incelenmeli ve bu dağılımın toplam kredi riskine etkisi takip edilmelidir. Böylece, mevcut portföy sürekli denetlenerek, sorunlu kredilere hızlı bir şekilde aksiyon alınması sağlanacaktır (Kuas, 2010).

Vadesi geçmiş bir kredinin yeniden değerlendirilebilmesi için teminatlandırılmış varlıkların yeniden değerlemeleri gerekmektedir. Bir borcun yeniden yapılandırmasının sorunlu veya sorunsuz olarak sınıflandırılması için bir iş değerlendirmesi gerektirir. Bankalar sorunlu bir krediyi, ek kredi kullanarak vadelerini uzatabilmektedir (Liu ve Ryan, 1995).

Ayrıca kredilerin izlenmesi, donuk hale gelen kredilere akışkanlık kazandırılmasını, kredinin vadesinde tasfiye edilmesini, kaliteli kredilerin kalitesinin artmasına ve kaliteli portföye sahip olunmasını sağlamaktadır (Demir, 2006).

1.6. Kredi Analizinde 5K

5K yöntemi, bankalara ve işletmelere kredilendirme sürecinde faydalı bilgiler sağlamaktadır. Müşterilerinin taleplerindeki kredi riskini belirlemek için yapılacak kredi analizinde doğru ve gerçek bir sonuç alabilmek için bazı faktörlerin incelenmesi gerekmektedir (Chaibi ve Ftiti, 2015). “5K” olarak ifade edilen faktörler; karakter, kapasite, kapital, koşullar ve karşılıklardır (Halk Bankası, 2022d).

1.6.1. Karakter (Moralite):

Karakter, kredi için başvuran kişi veya kuruluşun doğasını göstermektedir (Kessey, 2015). Kredi analizinde büyük öneme sahip olan karakter ya da moralite ilkesi; kredi talep eden müşterinin iyi niyetli, borcuna sadık olma vb. kişisel özelliklerini ifade etmektedir (Bülbül, 2011). Ayrıca firmanın özellikleri, örneğin; firma büyüklüğü, firma yaşı (faaliyette geçen yıl sayısı), mülkiyet yapısı, lokasyon ve iş türü, krediye erişimi etkilemektedir (Cowling vd., 2016).

Kredi talep eden müşterinin karakteri hakkında daha önceki banka-kredi ilişkilerinden, müşterilerinden ve rakiplerinden bilgi edinilebilmektedir. Müşterinin karakteri veya moralitesi, kredi taleplerinin değerlendirilmesinde bankalar tarafından dikkate alınmaktadır. Yapılan değerlendirmelerde olumsuz bilgilere ulaşıldığında, kredi talebi reddedilmektedir (Halk Bankası, 2022d).

1.6.2. Kapasite:

Kredi analizinde kapasite; kredi talep eden borçlunun geri ödemeyi garanti etme yeteneğini temsil etmektedir. Bankalar ve diğer borç veren kuruluşlar, borçlunun geri ödeme kapasitesini tahmin etmek için finansal tablolardan yararlanmaktadır. (Kessey, 2015).

Kredilerin vadelerine göre kapasitenin önemi artmaktadır. Orta ya da uzun vadeli kullanılan kredilerde; sabit yatırımların finansmanında kullanılması ve yatırımlar sonucu elde edilecek kredinin geri ödenebilmesi amaçlanmaktadır (Aras, 1996).

1.6.3. Kapital (Sermaye):

Sermaye, işletme sahibi(leri) tarafından işletmeye sunulan fonları temsil etmektedir. Ortaklarının koydukları para ve daha önceki dönemlerde oluşturularak işletme içerisinde bırakılmış fonlar (Halk Bankası, 2022d), kredilerin ödenmeme riskini azaltmak veya ortadan kaldırmak için önemli bir belirleyicisidir (Quartey, vd., 2017).

Bankalar için kapital, kullanılan kredilerin işletme tarafından geri ödemesinde güvence sağlama ölçüsü olarak değerlendirilmektedir (Matar ve Baktır, 1998).

1.6.4. Koşullar (Ekonomik Koşullar):

Koşul, geçerli ekonomik ortamı ifade etmektedir. İşletmelerin etkin performansını ve faaliyetlerini etkilemektedir. Mevcut ekonomik koşullar, kredilendirme sürecinde göz önünde bulundurulmaktadır. Bankalar, karşılaşılabilecekleri riskleri minimize edebilmek için ekonomik koşullara göre değerlendirme sürecinde düzenlemeler yapabilmektedir (Olufemi, vd. 2016). Mevcut ekonomik koşullar, kredi talep eden müşterinin faaliyet gösterdiği sektörün durumunu ifade etmektedir (Halk Bankası, 2022d).

1.6.5. Karşılık (Teminat):

Teminat, borçlunun krediyi güvence altına almak için kullandığı taşınır veya taşınmaz teminattır. Teminat gerekliliği, bankaların krediye erişimini belirlemede kilit öneme sahiptir (Ghimire ve Rodrigue, 2013). Kullanılan kredilerin vadelerinde sorunsuz bir şekilde tahsil edilebilmesi amacıyla, kredi riskine eşdeğer düzeyde teminat alınması oldukça önemlidir. (Halk Bankası, 2022d). Riski yüksek olan kredilerin teminatı daha fazla alınmakta olup, faiz oranları da yüksektir (Fraser, 1985).

Teminat olarak alınan varlıklar, olumsuzluk yaşanması durumunda anaparayı kurtarmak için kullanılmalıdır. Krediler için teminat, (evler, işyerleri, araba ve mevduat) normal koşullar altında adil bir piyasa değeri ile hızlı bir şekilde fiilen satılabilir olmalıdır (Osano ve Languitone, 2016).

Kullanılacak kredilerin vadeleri de, teminat yapılarını belirlemede ışık tutmaktadır. Kısa vadeli kredilerde belirsizlik az olduğu için, teminata kefalet alınması uygun olabilmektedir (Erdoğan, 2009).

1.7. Geçmişten Günümüze Türk Bankacılık Sistemi

Galata bankerleri tarafından 1847 yılında kurulan İstanbul Bankası, Osmanlı döneminde kurulmuş ilk banka olarak Türkiye'deki bankacılık tarihinde yerini almıştır. Yeterli bir sermayeye sahip olmadığı ifade edilen bu bankanın, kağıt para dolaşımında yaşanan sıkıntılar ve devletin borçlarını kısa vadede ödeyememesinden kaynaklı olarak Kırım Savaşı öncesinde kapanmıştır (Tabakoğlu, 2012) . Bankacılık sektöründe daha sonraki dönemlerde, İngiltere sermayesi ile kurulan Osmanlı Bankası, yabancı sermayelerden borç sağlamaya aracılık yapmak üzere faaliyetlerine başlamıştır (TTB, 2008).

Tarım faaliyetlerinin desteklenmesi ve kredilendirilmesinde devlet kontrolünün sağlanması amacıyla 1863 yılında devletin ilk bankası olan Ziraat Bankası, Menafi Sandıkları'nın alacaklarının devredilmesiyle kurulmuştur (Yetiz, 2016).

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Türk bankacılık sisteminde 22 tanesi ulusal, 13 tanesi yabancı olmak üzere toplam 35 banka yer almaktaydı. O dönemin önde gelenlerinin katılımlarıyla birlikte 17 Şubat-4 Mart 1923 tarihleri arasında düzenlenen Türkiye İktisat Kongresi'nde, ulusal bankacılık sisteminin kurulması ele alınmış, özel sektörün desteğiyle banka kurulmasının yeterli olamayacağı; bankaların kurulmasında devlet desteğinin artırılmasının gerekliliği ifade edilmiştir (Yetiz, 2016).

Devletçilik politikasının uygulanmaya başladığı 1930'lı yıllarda, özel amaçları gerçekleştirmek üzere Sümerbank, İller Bankası, Etibank, Denizbank ve Halk Bankası devlet bankaları olarak kurulmuştur (Kaya ve Ataman, 2013).

Sanayileşme ve ekonomik kalkınmayı hızlandırmak üzere özel sektörün desteği ile kurulan özel bankaların sayısının arttığı "Liberal Dönem" veya "Özel Bankalar Dönemi" olarak adlandırılan 1945-1959 yılları arasında; Türkiye Garanti Bankası (1946), Emlak ve Kredi Bankası (1946), Akbank (1948), Türkiye Kredi Bankası (1948), Tutum Bankası (1948), Türk Ekspres Bank (1953), İstanbul Bankası (1953),

Şekerbank (1954), Pamukbank (1955), Çaybank (1958) ve Maden Kredi Bankası (1958) faaliyetlerine başlamıştır (Keskin vd., 2008).

Bu dönemde ilaveten bankacılık faaliyetlerindeki haksız rekabetin önlenmesi, bankaların ilişkilerinin desteklenmesi ve güçlendirilmesi amacıyla 1958 yılında Türkiye Bankalar Birliği (TBB) kurulmuştur (TBB, 2008).

1980 yılından itibaren ekonomik koşullarda oluşan olumsuzlukların etkilediği bankaların finansal yapılarındaki problemlerle birlikte Türk bankacılık sisteminin yeniden yapılandırılması kaçınılmaz hale gelmiştir. Yapılan çalışmalar ile bankacılık faaliyetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi için gerekli olan yapılar kurulmuştur. Sermaye piyasası araçlarının yasal ve kurumsal bir yapı içinde kullanımını sağlamak amacıyla 1981 yılında Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ve 1985 yılında İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) kurulmuştur (Keskin vd., 2008).

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısının artırılması ve yerli – yabancı sermayeli yeni bankaların kuruluşuna izin verilmesiyle rekabetin artırılması amaçlanmıştır. Böylece klasik mevduat bankacılığın yerine artan rekabet koşulları ile bankacılık hizmetlerinin çeşitlendirilmesi sağlanmıştır. Tüketici kredileri, bireysel-ticari kredi kartları, leasing işlemleri, forfaiting, swap, forward, döviz tevdiat hesapları ile müşterilere yeni ürün ve hizmetler sunulmuştur (Yetiz, 2016).

2000’li yıllarda bankacılık faaliyetleri, uluslararası genel kabul görmüş prensiplere göre tekrardan düzenlenmiştir. Yaşanan ekonomik krizler ile birlikte, bankacılık sektöründe kamusal gözetim ve denetim işlevi ön plana çıkmış ve özerk bir yapıya kavuşturulmuştur. Bu dönemde kamu bankalarının yeniden yapılanması ile finansal yapıları güçlendirilmiştir. İstanbul Yaklaşımı ile takibe düşen alacaklar yeniden yapılandırılmıştır (Çalım ve Çalım, 2022).

Yapılan düzenlemeler ile BDDK’ya bankaların yanı sıra finansal kiralama şirketleri, faktoring şirketleri, tüketici finansmanı şirketlerini de denetleme ve düzenleme yetkisi verilmiştir. Bankaların kuruluş döneminden, faaliyet alanlarına ve organizasyon yapılarına kadar BASEL II standartları uygulanmıştır. 2008 yılında

yaşanan ekonomik krizde, Türk bankacılık sektörünün güçlü bir sermayeye sahip olması, aktif dağılımının sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi, likidite oranının yüksek olması ve faiz oranlarının düşmesiyle birlikte fazla etkilenmemiştir. Bankaların karlılığındaki artış, öz sermayelerinin büyümesini sağlamıştır. Bununla birlikte, bankaların şube sayıları ve personel sayıları da artış eğiliminde olmuştur. (Erdoğan, 2014).

1.8.Bankacılık Sektörüne Genel Bakış

TBB'nin yayımladığı rapora göre Aralık 2022 itibariyle Türk Bankacılık sisteminde faaliyet gösteren 52 adet bankanın 35 tanesi mevduat bankası olarak faaliyet göstermekte, geriye kalanlar ise kalkınma ve yatırım bankalarıdır. Bu raporda katılım bankacılığında faaliyet gösteren 6 adet katılım bankası hariç tutulmuştur. Mevduat bankalarını incelediğimizde, 3 bankanın kamu sermayeye, 8 bankanın yerli özel sermayeye ve 21 bankanın da yabancı sermayeye sahip olduğu görülmektedir. Bunlara ilaveten 3 adet banka TMSF'ye devredilmiştir. Bankaların şube sayısı ele alındığında ise; 9.590 adet şube ile mevduat bankaları ön plana çıkmaktadır. Kalkınma ve yatırım bankaları şube sayısı da 71 adettir (TBB, 2022a). Katılım bankacılığında yaşanan gelişmeler ile şube sayılarında artış gözlenmekte olup, 1.375 şube faaliyetlerini sürdürmektedir (BDDK, 2022).

Bankacılık sektöründeki istihdamı ele aldığımızda, 2022 Aralık itibariyle 205.390 personel bankalarda çalışmaktadır. Mevduat bankaları, 181.864 personel sayısı ile %89'unu oluşturmaktadır. Kalkınma ve yatırım bankalarında ise, 5.699 kişi çalışmaktadır. Katılım bankacılığında çalışan personel sayısı bir önceki döneme göre artış göstererek 17.827 kişiye ulaşmıştır (BDDK, 2022).

Türk Bankacılık sistemi toplam aktif büyüklüğü 2022 yılı itibariyle 14.347 milyar TL'ye ulaşmıştır (BDDK, 2022). 2.311 milyar TL aktif büyüklüğüne sahip T.C.Ziraat Bankası A.Ş., %16,1 oranı ile ilk sırada yer almaktadır. Bunu, T.Vakıfbank T.A.O. A.Ş. %11,7 ve T. İş Bankası A.Ş.%9,8 oranı ile takip etmektedir (TBB, 2022b).

2022 yılsonu toplam krediler büyüklüğü, 7.580 milyar TL'dir (BDDK, 2022). %17 , %12,5 ve %11,1 oranları ile ilk üç sırada kamu bankaları ön plana çıkmaktadır. T.C.Ziraat Bankası A.Ş. liderliğinde T.Vakıfbank T.A.O. A.Ş ve T. Halk Bankası A.Ş.sıralanmaktadır (TBB, 2022b). Kamu sermayeli bu bankaların tarım sektörü ve KOBİ finansmanında etkin rol almaları ve devlet desteğini almaları dikkat çekmektedir.

Toplam mevduat büyüklüğünde yine kamu sermayeli bankaların ilk üç sırada yer aldığı görülmektedir. Yine %20 'lik oranı ile T.C.Ziraat Bankası A.Ş. liderliği elinde bulundurmaktadır (TBB, 2022b). Bu noktada kamu kurum hesaplarının bu bankalardan takip edilmesinin etkili olduğu görülmektedir.

Türk Bankacılık sisteminde bankaların sermaye yapısı incelendiğinde bir önceki dönemlere göre sermaye artırımları ile artış olduğu görülmektedir. Bu noktada kamu sermayeli bankaların sermayeleri ön plana çıkmaktadır. 34,9 milyar TL ile T.C.Ziraat Bankası A.Ş. ilk sıradadır. Bu noktada, Kalkınma ve Yatırım bankaları olarak faaliyet gösteren İller Bankası A.Ş. 28,5 milyar TL ile ikinci sırada ve Türk Eximbank A.Ş. 13,8 milyar TL ile üçüncü sırada yer almaktadır (TBB, 2022b).

2022 yılında Türk Bankacılık Sektörünün sermaye yeterliliği oranı %19,46 olarak gerçekleşmiştir. Sermaye yeterlilik oranları bakımından mevduat bankaları %19,2 ile sektörün altında kalmıştır. Bu oran katılım ile kalkınma ve yatırım bankalarında sırasıyla, %20,5 ve %23 olarak gerçekleşmiştir (BDDK, 2022).

2022 yılında bankaların karlarında artış olduğu görülmektedir. Özel ve yerli sermayeli T. İş Bankası A.Ş. 61,5 milyar TL ile sektörde en fazla karı elde eden banka olmuştur. Yine, özel ve yabancı sermayeli olan T. Garanti Bankası A.Ş. yılsonu karı 58,5 milyar TL ve T.C. Ziraat Bankası A.Ş. 'de 41 milyar TL ile ilk üçte yerini almıştır (TBB, 2022b).

2. BÖLÜM

KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve KULLANILAN ANALİZ YÖNTEMLERİ

Rekabetin yüksek olduğu küresel pazarlarda, bankaların başarılı ve verimli bir kredi portföyüne sahip olması; karlılıklarında önemli bir paya sahiptir. Bu noktada, başarılı yürütülen kredi yönetimi ön plana çıkmaktadır.

Kredi başvurusunda bulunanların başarılı bir şekilde değerlendirilmesi, genel sürecin önemli bir bileşeni olarak görülmektedir. Oluşabilecek kredi riskini azaltmak; sadece kredi piyasasında faaliyet gösteren finansal kuruluşları değil, aynı zamanda ekonomiyi de etkilemektedir (Win, 2018).

Çalışmanın bu bölümünde kredi taleplerinin değerlendirilme süreci ve bu süreçte kullanılan analiz yöntemleri detaylı bir şekilde ele alınacaktır.

2.1.Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesinde Finansal Analiz

Finansal analiz, kredi talebinde bulunan işletmelerin finansal tabloları göz önünde bulundurularak; işletmenin geçmişi, bugünü ve öngörülen geleceğini ölçmek amacıyla gerçekleştirilmektedir. Böylece, işletmenin finansal performansı belirlenmektedir. Bilanço ve gelir tablosu ilişkilendirilerek farklı oranlar hesaplanmaktadır. İşletmenin güçlü ve zayıf yönleri belirlenmektedir (Prasoon ve Reddy, 2021).

Bankalar, finansal analiz yöntemlerini kullanarak; kendi bilgi sistemi ile koordineli farklı bir kredilendirme modeli oluşturabilmektedir. Bu çerçevede, kredi talebinde bulunan firmalara uygulanan model ile kredi notları belirlenmektedir. Kredi notları göz önünde bulundurularak, kredilendirme sürecinde doğru kararların alınması sağlanmaktadır (Sevim, vd., 2009).

Kredi talebine istinaden bankaların finansal uzmanları tarafından bir değerlendirme raporu hazırlanmaktadır. Bu raporda, kredi talebinde bulunan

firmaların gelirleri ve giderleri ele alınarak, kredi kurumlarının politikaları çerçevesinde finansal oranlarla ayrıntılı bir şekilde analiz edilmektedir (Girginer, 2008). Finansal analiz (Arda ve Gögebakan, 2003);

- Firmaların yükümlülüklerinin yerine getirilmesi,
- Karlılıkların yeterli seviyeye ulaşılması,
- Firmanın likiditesinin mevcut durumu,
- Yeterli seviyede karlılık sağlanması,
- Firmanın mali yapısı hakkında kredi analistlerine ipucu vermektedir.

2.1.1. Finansal (Mali) Tablolar

Çalışmanın bu bölümünde mali tablolar üzerinde durulmuştur. Muhasebe bilgilerinin özetlenmesinde düzenlenen Bilanço ve Gelir Tablosu, temel mali tablolar olarak nitelendirilmektedir. Bu iki temel mali tablolardan yararlanarak hazırlanan ve işletmelerin analizine yardımcı olan ek mali tablolarda düzenlenmektedir. Bu finansal tablolar, iç ve dış paydaşlar tarafından kullanılmaktadır. İç paydaş olarak; yönetim, çalışanlar, bütçe yöneticisi; dış paydaş olarak da kredi verenler, devlet kurumları, menkul kıymet düzenleyicileri, sendikalar, yatırımcılar tarafından oluşmaktadır. Finansal tablolar, yönetimin almış olduğu tüm geçmiş kararların kümülatif etkilerini yansıtmaktadır (Osadchy, vd., 2018).

Aşağıda temel mali tablolar ve ek mali tablolar kısaca açıklanmıştır.

Bilanço: Bilanço, firmanın mali bir dönem sonundaki mali durumunu yansıtmaktadır. Firmanın toplam varlıklarını, yükümlülüklerini ve sermayesini belirlemeye yardımcı olan temel mali tablodur (Singh, 2016). Bilançonun aktifini dönen varlıklar ve duran varlıklar oluşturmaktadır. Pasif kısmını da; kısa vadeli ve uzun vadeli yabancı kaynaklar ile öz kaynak oluşturmaktadır. Biçimsel olarak, hesap tipi bilanço ve rapor tipi bilanço şeklinde düzenlenmektedir (Çabuk, vd. 2019).

Gelir Tablosu: Belli bir dönem içinde işletmenin faaliyetlerinden elde ettiği gelirler ile bu dönem içinde katlandığı tüm maliyet ve giderleri düzenleyerek dönem

karını (zararını) gösteren temel mali tablodur. (Çabuk ve Lazol, 2009). Ayrıca, bir firmanın belirli bir dönemdeki operasyonel pozisyonunu yansıtan kar ve zarar tablosu olarak da adlandırılmaktadır (Singh, 2016). Ayrıntılı ve özet rapor gelir tablosu olarak düzenlenmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009).

Satışların Maliyeti Tablosu: Gelir tablosunun tamamlayıcı tablosu olarak ifade edilen bu tablo, Satışların Maliyetini ayrıntılı bir biçimde göstermektedir. Üretim maliyetlerinin analizi açısından, özellikle üretim işletmelerinde incelenmesi gereken mali tablodur (Çabuk, vd. 2019).

Nakit Akım Tablosu: İlgili hesap dönemi içindeki para giriş ve para çıkışlarını, diğer bir ifadeyle; yapılan tahsilâtları ve ödemeleri gösteren ek mali tablodur. Gelir tablosundan farkı, gerçekleşen para tahsilâtı ve ödemelerin gelir sağlayan faaliyetler ile ilişkisini dikkate almadan özetlemektedir. Ayrıca ilgili dönem sonu elde edilen kar, para mevcudundaki artışı ifade etmemektedir (Akgüç, 2006). Firmanın nakit girişi ve nakit çıkışının eşleşmesini planlamada rehberlik etmektedir (Singh, 2016).

Kar Dağıtım Tablosu: Dönem sonunda elde edilen karın işletmede nasıl dağıtıldığını gösteren ek mali tablodur. Karın netleştirilmesinde bu tabloda hesaplanan vergi ve yasal yükümlülükler veri oluşturmaktadır (Çabuk ve Lazol, 2009).

Öz Sermaye Değişim Tablosu: İlgili muhasebe döneminde işletmelerin öz kaynaklar kalemindeki artış ve azalışları nedenleriyle birlikte ortaya koyan ek mali tablodur (Çabuk ve Lazol, 2009).

Net İşletme Sermayesi Değişim Tablosu: Firmaların ilgili muhasebe döneminde, net işletme sermayelerindeki değişimleri ortaya koyan ek mali tablodur. İki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde, dönen varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynakların farkını ifade eden net işletme sermayesindeki artış-azalışlar ayrıntılı bir biçimde ortaya koyulmaktadır. Son bölümde ise, bu değişimlerin nedenleri açıklanmaktadır (Akgüç, 2006).

Fon Akım Tablosu: Firmaların yıllık olarak düzenlediği, belli bir zaman dilimindeki fon kaynaklarını ve yatırım faaliyetlerini özetleyen ek mali tablolardan biridir. Bu tablo ile firmaların geçmiş dönemlerde başarılı olup olmadığı belirlenmekte, kredi verenler açısından da işletmenin finansal gücünün belirlenmesinde kolaylık sağlamaktadır. Gelecekteki performansı hakkında ortaklara, kredi verenlere sınırlar oluşturmaktadır (Şamiloğlu ve Akgün, 2010).

2.1.2. Finansal (Mali) Tabloların Uygun Hale Getirilmesi

Firmaların kredi taleplerinin değerlendirilmesinde önemli bir araç olan mali tablolarda iki farklı muhasebe hilesi ön plana çıkmaktadır. Kamusal yükümlülüklerin azaltılması için giderlerin olduğundan yüksek, gelirlerin ise; düşük gösterildiği peçeleme yöntemi ilk sırada yer almaktadır. İkinci yol olarak da, işletme değerinin yükseltilmesi amacıyla varlıklar ve gelirlerin yüksek, gider ve yükümlülüklerinin düşük gösterildiği makyajlama yöntemidir (Demir, 2014).

Kredi analizinde doğru bir karar alınabilmesi için bu hilelerin belirlenerek, mali tabloların düzeltilmesi gerekmektedir. Kredi analizini gerçekleştiren analizi tarafından yapılan düzeltme işlemleri bilançodaki aktif ve pasif toplamını değiştirmiyorsa aktarım, azaltıyorsa indirim veya arttırıyorsa da ekleme olarak ifade edilmektedir. Yapılan işlemler sonucu oluşturulan tabloya düzeltme tablosu denmektedir (Sarıkale ve İlter, 2018).

Ayrıca, yapılan istihbarat sonucunda firmaların mevcut borçlarından daha fazla olduğu tespit edildiği zaman, banka kredileri hesabı arttırılırken, aktifte de memzuç düzeltme hesabına eklenerek aktif-pasif eşitliği sağlanmaktadır (Babuşçu, 2017).

Çalışmanın bu bölümünde bilançolarda yapılan düzeltme işlemleri, hesap kalemlerine göre açıklanacaktır (Babuşçu, 2017; Poyraz, 2010; Acer, 2010, Akgüç, 2014):

Hazır Değerler hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri:

- Firmaların kısa vadede nakde çevirebileceği varlıkların doğru bir biçimde belirlenmesi, ilgili dönem ödemelerin aksamaması için önem arz etmektedir.
- Yapılan ödemelerin belgelendirilmemesi ya da muhasebeleştirilmemesi nedeniyle, kasa hesabında fiktif işlemlerden dolayı yüksek bakiyeler oluşabilmektedir. Bu tutar analizci tarafından öz kaynaklardan indirilmektedir.
- Firma ortaklarınca işletmeden kullanılan fonların açıkça muhasebeleştirilmediği ve kasa hesabından kullanıldığının tespit edildiği durumda ilgili tutar, ortaklardan alacaklar hesabında izlenmelidir.
- Yabancı paraların değerlendirildiği kur ile TCMB tarafından yayınlanan kur arasındaki fark işletme lehine ise, ilgili tutar para mevcudundan ve öz kaynaklardan arındırılmalıdır. Eğer ilgili kur, TCMB kurundan küçük ise; para mevcuduna ve öz kaynaklara eklenmelidir.
- Alınan çekler hesabındaki bakiyenin kısa vadede nakde çevrilemeyeceğinin öngörüldüğü durumlarda, ilgili tutar vade yapısına göre, Alacaklı Senetleri hesabına aktarılmalıdır.
- Firmaların mevcut çek portföyünde bulunan çeklerden karşılıksız olanların tespiti halinde ilgili tutar öz kaynaklardan indirilmelidir.
- Ana faaliyeti konusu dışında alınmış çeklerin tespiti durumunda ilgili tutar, Diğer Çeşitli Alacaklar hesabında takip edilmelidir.
- Bankalar hesabında bulunan ve kredilerin teminatı olarak bloke edilmiş mevduatların tespiti durumunda, ilgili tutar aktifte Bankalar hesabından pasifte ise, Banka Kredileri hesabından arındırılmalıdır.
- Tahsilatı gerçekleşmemiş POS alacakları, Diğer Hazır Değerler hesabına virman edilmelidir.
- Bankalar hesabının eksi bakiye verdiği (kredili mevduat hesabının kullanılması) durumlarda, ilgili tutar Banka Kredileri hesabına aktarılmalıdır.

- Bankalar hesabında bulunan yüksek bakiyeler; banka kayıtları ile teyit edilmeli ve karşılıkları bulunmayan tutarların tespiti durumunda ilgili tutar, öz kaynaklardan indirilmelidir.
- Düzenleyici hesap olan ve (-) bakiye olarak Hazır Değerlerde izlenen Verilen Çek ve Ödeme Emirleri hesabındaki bakiye, ticari faaliyetlerden kaynaklı ise vadelerine göre Borç Senetleri hesabına; ticari faaliyet dışında (varlık alımı vb.) kullanılmış ise, vade yapısına göre Diğer Çeşitli Borçlar hesabına eklenmelidir.

Ticari Alacaklar hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri

- Vadesi 12 ay üstü olan ticari alacakların, uzun vadeli Ticari Alacaklar hesabına aktarılması gerekmektedir.
- Alıcılar hesabında ters bakiye olarak izlenen müşterilerden alınan avansların tespiti durumunda ilgili tutar, Alınan Avanslar hesabına aktarılmalıdır.
- Alacak Senetleri hesabında donuk olarak izlenmekte olan ve şüpheli alacak olarak karşılık ayrılmayan, tahsilâtı zayıf görünmekte olan ticari alacakların tespiti durumunda ilgili tutar, Alacak Senetleri hesabından arındırılmalıdır. İlgili dönemin tespiti durumunda o yıl içinde karşılık ayrılıp, dönem karından indirilmelidir. İlgili dönem tespit edilemiyorsa, öz kaynaklardan tenzil edilmelidir.
- Grup firmaları arasında gerçekleştirilen işlemlerden kaynaklı alacaklar, ilgili grup firmalarının konsolide bilançosu düzenlenirken ayrıştırılmalıdır.
- Ticari faaliyetlerden doğmayan alacakların tespiti durumunda ilgili tutarlar (personele borç, ortaklara borç, vb.) ilgili hesaplara aktarılmalıdır.
- Aynı firmalara ait alacaklar ve borçların aynı vadede olduğu tespit edilirse, ilgili tutar karşılıklı mahsup edilmelidir.

Stoklar hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri:

- Stoklar hesabında satış kabiliyeti kalmayan ve değerini yitirmiş stokların tespiti durumunda ilgili tutar, öz kaynaklardan tenzil edilmelidir.
- Stoklar hesabında finansman giderinin tespiti durumunda; ilgili tutar stoklar ve öz kaynaklardan tenzil edilmelidir.
- Faturasız satışlardan dolayı stoklardan çıkış yapılmayarak, ilgili tutar, Ortaklara Borçlar hesabında muhasebeleştirilebilmektedir. Bu durumun tespitinde, ilgili tutar Stoklar ve ortaklara Borçlar hesabından karşılıklı mahsup edilmelidir.
- Aynı firmalara ait Verilen Sipariş Avansları ve Alınan Sipariş Avansları hesapları içerisinde bakiyeler olduğu tespit edilirse, ilgili tutarlar karşılıklı mahsup edilmelidir.
- Takip edilen dönemlerde Verilen Sipariş Avansları hesaplarında donuk tutarların tespiti durumunda, ilgili tutarlar öz kaynaklardan düşülmelidir.

Maddi Duran Varlıklar hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri:

- Maddi duran varlıklar hesabı içerisinde firmaların mülkiyetinde bulunmayan taşınmazlar ile bu taşınmazların pasif hesaplardaki karşılığı (özkaynak veya ortaklar borçları) olan hesaplardan ilgili tutar karşılıklı olarak düşülmelidir.
- Kiralık olan taşınmazların ekonomik değerlerini arttırmak için yapılan harcamaların bu hesap grubunda muhasebeleştirildiğinin tespiti durumunda, ilgili tutarlar Özel Maliyetler hesabına aktarılmalıdır.
- Firmaların mülkiyetinde olan ancak üretimde fiili olarak kullanılmayan duran varlıklar, Diğer Duran Varlık hesabında izlenilmelidir.
- Ticarete konu olan teçhizat/makinelerin tespiti durumunda, ilgili tutarlar Diğer Stoklar hesabında izlenilmelidir.

Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri:

- Firmaların faaliyetlerini geliştirmek amacıyla elde bulundurulmuş ancak faaliyetler üzerinde herhangi bir olumlu katkısının olmadığı tespit edilen maddi olmayan duran varlıklar, ilgili hesaptan ve öz kaynaklardan karşılıklı düşülmelidir.
- Özel Maliyetler hesabında firmaya ait bir taşınmaz giderin tespiti durumunda, ilgili tutar, Binalar hesabına aktarılmalıdır.

Mali Borçlar hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri

- Banka Kredileri ve TCMB memzuç kayıtları arasındaki oluşan farkın, bankalar tarafından yapılan bildirimden kaynaklı olduğu tespit edildiğinde herhangi bir düzeltme işlemi yapılmamaktadır.
- Banka Kredileri hesabında izlenen akreditif bedellerinin tespiti durumunda ilgili tutar, konusuna ve vadesine göre Ticari Borçlar ya da Diğer Çeşitli Borçlar hesabında izlenilmelidir.
- Kredi ödemelerinden kaynaklı Faiz/Komisyon Tahakkukunun ya da zarar niteliğinde olan bir giderin ilgili dönem mali tablolarında gösterilmemesi durumunda, ilgili tutar Banka Kredileri hesabına ilave edilip, özkaynaklardan indirilmelidir.
- Oluşan memzuç farkın kaynağının tespit edilememesi durumunda, ilgili tutar, Banka Kredileri ve Diğer Duran Varlıklar hesabına karşılıklı olarak eklenmelidir.
- TCMB memzuç kayıtları ve Banka Kredileri karşılaştırıldığında, ilgili tutarın mali tablolardaki banka kredilerinden az olduğunun tespiti durumunda herhangi bir düzeltme işlemi yapılmamaktadır.

Ticari Borçlar grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri:

- Ticari faaliyetlerden doğmayan borçların tespiti durumunda ilgili tutarlar, (personel borç, ortaklara borç, vb.) ilgili borç hesabına aktarılmalıdır.

- Vadesi bir yılın üzerinde olan borçlar, Uzun Vadeli Ticari Borçlar hesabında izlenilmelidir.
- Aynı firmalara ait tutarların, hem Alıcılar hem de Satıcılar hesaplarında tespit edilmesi durumunda ilgili tutarlar karşılıklı mahsup edilmelidir.
- Satıcılar hesabında mal ya da hizmet alımından kaynaklı ters bakiye oluşursa, ilgili tutar Verilen Sipariş Avansları Hesabına ilave edilmelidir. Eğer bu işlem, Maddi Duran Varlıkların alımından kaynaklı olduğu tespit edilirse, Verilen Avanslar hesabına ilave edilmelidir.

Diğer Borçlar hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri:

- Şahıs firmalarında, kollektif ve komandit şirketlerde ortakların firmadan alacakları örtülü sermaye olarak kabul görüldüğünden, ilgili tutar öz kaynaklara ilave edilmelidir.
- Ortaklara Borçlar hesabında faturasız satışlardan kaynaklı tahsilâtların tespiti durumunda, stoklardaki fiktifliğin giderilmesi için ilgili tutarlar, Stoklar ve Ortaklar Borçlar hesaplarından karşılıklı mahsup edilmelidir.
- Sermaye taahhüdü olarak İştiraklere/Bağlı Ortaklıklara borçlar hesabında tespit edilen tutar, ilgili Mali Duran Varlıklarda bulunan ilgili hesaptan indirilmelidir.
- Diğer Borçlar ile Diğer Alacaklar hesap gruplarında yer alan aynı ortaklara/iştiraklere/bağlı ortaklıklara ait tutarlar karşılıklı mahsup edilmelidir.

Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri:

- Vadesi bir yıldan uzun olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş vergi tutarları, Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabında takip edilmelidir.
- İlgili dönemdeki KDV hesapları karşılaştırılmalı ve Hesaplanan KDV'nin fazla olduğu tutar, Ödenecek Vergi ve Fonlar hesabında takip edilmelidir.

- Bu hesap grubundaki tutarların yüksek olması, firmanın vergi borcunun fazla olduğunu işaret etmektedir. İlgili konu ayrıntılı bir şekilde incelenmeli ve sebebi öğrenilmelidir.

Borç ve Gider Karşılıkları hesap grubunda sıklıkla yapılan düzeltme işlemleri:

- Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar hesabında bulunan bakiye, ilgili Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları hesabında takip edilmelidir.
- Vadesi bir yılın üzerinde olup, ödenecek olan kıdem tazminatları Uzun Vadeli Kıdem Tazminatı Karşılığı hesabında takip edilmelidir.
- Bu hesaplarda, tespit edilen banka kredileri faizleri Banka Kredileri hesabına aktarılmalıdır.

2.1.3. Finansal (Mali) Tablolar Analizi

Finansal analiz, yalnızca finansal tabloların anlaşılmasına değil, aynı zamanda firmanın olası mali eğiliminin ölçülmesi ve gelişmelerin belirlenmesine de yardımcı olmaktadır. Bu nedenle kredi verenler, şirketin ilgili mali pozisyonlarını değerlendirmek amacıyla finansal analiz yöntemlerini kullanmaktadır (Rashid, 2018).

Çalışmanın bu bölümünde finansal tabloların analizinde kullanılan yöntemler açıklanacaktır.

2.1.3.1. Karşılaştırmalı Tablolar Analizi

Bir firmanın birbirini takip eden dönemleri kapsayan bilanço ve gelir tablolarının karşılıklı olarak aynı zaman içinde karşılaştırılması esasına dayanmaktadır. Amacı, mevcut dönemlerdeki mali yapıyı ve faaliyet sonuçlarını etkileyen değişimlerin, gelecekte mali yapı ve faaliyet sonuçlarında yaratacağı değişimleri belirlemektir (Çabuk, vd. 2019).

Firmaların gelişme trendi ile ilgili bilgiler sunmakta olan bu analiz yönteminde başarılı sonuç elde edebilmek için;

- Karşılaştırma yapılan dönemlerin aynı uzunlukta olması,
- Mali tabloların (önceki dönem ve cari dönem) aynı muhasebe ilkelerine/politikalarına göre düzenlenmiş olması,
- Mali verilerdeki rakamlardan enflasyon etkisi arındırılarak karşılaştırılması gerekmektedir.

Bu analiz yönteminde bir kalemde meydana gelen değişimler yorumlanırken, diğer kalemlerle olan ilişkisi de göz önünde bulundurulmalıdır. Neden- sonuç ilişkisi oluşturulmalıdır. Mesela, mevcut stoklarda oluşan değişimler incelenirken, satışlardaki değişimler de göz önünde bulundurulmalıdır (T. Halk Bankası A.Ş., 2007).

2.1.3.2.Trend (Eğilim Yüzdeleri) Analizi

Dinamik bir yapıya sahip olan trend analizi ile firmaların mali tablolarında incelenmekte olan kalemlerinin ilgili muhasebe dönemleri içinde baz alınan yıla göre ne kadarlık artış veya azalış gösterdiği incelenmektedir (Akdoğan ve Tanker, 2010).

Trend analizinde dikkat edilmesi gereken hususlar aşağıdaki gibidir (Tokaç, 2012):

- Analiz yapılırken her yönüyle normal sayılan bir yıl baz alınmalıdır.
- Bu yöntem ile elde edilecek sonuçlar yorumlanırken, temel mali tabloların mutlak rakamları da göz önünde bulundurulmalıdır.
- Fiyat istikrarının olduğu bir dönem baz yılı seçilerek, fiyatlardaki değişiklikler göz önünde bulundurulmalıdır.

Trend analizinde karşılaşılan temel sorun baz alınacak yılın belirlenmesidir. Yukarıda da belirtildiği üzere, normal olarak nitelendirilen bir yıl baz olarak seçilmemesi, yıllara göre doğru trendin oluşmasına engel olacaktır (Çabuk, vd. 2019).

2.1.3.3. Dikey (Yüzde Yöntemi) Analiz

Dikey analiz yönteminde; mali tablolardaki her bir kalemin belirli bir kaleme (bilançoda bilanço toplamına veya gelir tablosunda net satış rakamına) veya grup toplam bakiyesine oranı yüzdelere göre ifade edilmektedir (Şamiloğlu ve Akgün, 2010).

Yüzde yöntemi analiz olarak da ifade edilen bu yöntemde, mali tablolardaki tutarlardan birinin 100 (yüz) olarak kabul görmesi ve öteki tutarların toplam tutarlar içindeki oranı bulunmaktadır (Gökçen, 2004). Dikey analiz yönteminin diğer analiz yöntemlerine göre 2 avantajı bulunmaktadır (Omağ, 2014):

- Hesapların, ana hesaplar toplamına göre nispi (göreceli) önemini ortaya koymaktadır.
- Firmaların hesaplama ile elde edilen sonuçları, aynı sektördeki rakip firmalarla karşılaştırma olanağı sağlamaktadır.

Dikey analiz yönteminde işletmelerin aktif yapısı, kaynak yapısı, gelir ve gider yapısı ile karlılıkları ele alınmaktadır. Böylece gerçekleştirilen faaliyetlerin finansal yönden etkinlik seviyeleri belirlenmeye çalışılmaktadır (Gürkan, 2009). Bu yöntem, ek finansal tablolara da bir analiz yöntemi olarak uygulanmaktadır (Karğın ve Aktaş, 2011).

2.1.3.4. Oran (Rasyo) Analizi

Oran (rasyo) analizi, gelir tablosu ve bilançolardaki veriler kullanılarak; şirketin likiditesi, operasyonel verimliliği ve karlılığı hakkında fikir edinmede kullanılan nicel bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Bloomenthal, 2020). Yapılan hesaplamalar ile hesaplar arasındaki matematiksel ilişkiler oluşturulmaktadır. Oran analizinde amaç, hesaplanan oranların firmaların hedefleri ile bütünleştirilerek değerlendirilmesidir (Akdoğan ve Tenker, 2010).

Finansal oranların, bir şirketin yöneticileri hatta dış paydaşları tarafından gerçek mali durumunu belirlemek için kullanılan güçlü bir araç olduğu ifade

edilmektedir. Kısa veya uzun vadede şirketin finansal performansı ve faaliyet performansı ölçülebilmektedir. Bu noktada, sektör ortalamalarıyla karşılaştırma yapılmakta, şirketin rakiplerine göre finansal durumu belirlenmektedir (Shaban ve Nobanee, 2020).

Imhanzenobe (2020)'ye göre; yönetim raporları ile mali raporlardaki mali değişkenler arasındaki ilişkiyi ölçmek, değerlendirmek ve yorumlamak amacıyla oran analizi kullanılmaktadır. Yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen oranlar, firmanın güçlü ve zayıf yönlerini belirlemekte, firma ve sektör koşulları göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılmasına yardımcı olmaktadır. Bu noktada başarılı olabilmek için, aşağıda ifade edilen noktaların göz ardı edilmemesi gerekmektedir (Aydın, Şen ve Berk, 2014):

- Elde edilen finansal oranlar ve diğer verilerin analizi ile birlikte doğru yorumlanabilmektedir.
- Fiyatlardaki değişimler, mevsimlik ve konjonktürel hareketler göz önünde bulundurularak bu oranlar yorumlanmalıdır.
- Analizi yapılan firmanın herhangi bir oranındaki değişimler, hem pay ve paydadaki ayrı ayrı değişiklikler hem de her ikisinde olabilecek değişiklikler sonucu olabilir.
- Her firmanın muhasebe uygulamaları, muhasebe politikaları farklılık gösterebildiğinden oranlarla ilgili işletmelerin karşılaştırılması mümkün olmayabilmektedir.

Kredilendirme sürecinde firmaların değerlendirilmesinde göz önünde bulundurulmuş oran analizleri 4 farklı grupta incelenmektedir. Bunlar (Akgüç, 2006);

- Likidite Oranları
- Mali Yapı Oranları
- Faaliyet Oranları
- Karlılık Oranları'dır.

2.1.3.4.1. Likidite Oranları

Firmanın likiditesi, kısa vadeli borçlarını vadesi geldiğinde ödeyebilme kabiliyetini ifade etmektedir (Hasanaj ve Kuqi, 2019). Çalışmanın bu bölümünde likidite oranları ayrıntılı bir biçimde açıklanacaktır.

Cari Oran

Kısa vadeli (dönen) varlıklar ile kısa vadeli yükümlülükler arasında doğrudan bir orantıyı ifade etmektedir. Diğer bir ifade ile bir şirketin kısa vadeli borçlarını vade tarihinde (ödeme vadesi) ödeyebilme gücüdür (Hasanaj ve Kuqi, 2019). Genellikle 2 olması beklenen cari oran, firmaların borç ödeme gücünü ifade etmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde bu oranın 1,5 olması kabul görmektedir. Ancak cari oranın çok yüksek olması, firmaların atıl bir fona sahip olduğunu ve böylece kaynakların etkin bir biçimde kullanılmadığını da gösterebilir (Çabuk ve Lazol, 2009). Genel kabul görmüş oranın 2 ve üzeri olması gerektiği söylene de bu oran sektöre göre değişiklik göstermektedir. Eğer işletmenin stok devir hızı ve alacak devir hızı yüksekse daha düşük yani 2'nin altında bir cari oranda yeterli olabilir. Bu nedenle dönen varlıkların yapısı da dikkate alınmalıdır.

$$\text{Cari Oran} = \frac{\text{Dönen Varlıklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Likidite Oranı

Akışıklık oranı olarak da ifade edilen bu oran, cari oranı tamamlamaktadır. Nakde çevrilmesi zaman açısından uzun olan stokların, dönen varlıklardan çıkartılarak bulunan dönen varlıkların; kısa vadeli borçları karşılayıp karşılamayacağını göstermektedir. Bu oranın genellikle 1 veya % 100 olması kabul görmektedir (Akgüç, 2006).

$$\text{Likidite (Asit Test) Oranı} = \frac{\text{Dönen Varlıklar} - \text{Stoklar}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Nakit Oran

Diğer bir ifadeyle disponibilite oranı, firmanın elindeki hazır değerler ile menkul kıymetlerin, kısa vadeli borçları karşılayabilme gücünü gösteren ve diğer likidite oranlarına göre hassas olan bir orandır. Sektörler arasında farklılık göstermekte olsa da bu oran genellikle % 20 ve üzeri olması istenmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009). Kredi kuruluşları bu oranın yüksek olmasını tercih etsede işletmeler açısından oranın yüksekliği elde atıl hazır değerlerin olduğunu gösterebilir ve bu durum işletler için fırsat maliyetine neden olmaktadır.

$$\text{Nakit Oranı} = \frac{\text{Hazır Değerler} + \text{Menkul Kıymetler}}{\text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar}}$$

Stokların Net Çalışma Sermayesine Oranı

Net işletme (çalışma) sermayesi, firmanın borçlarını ödeme gücünü gösteren kriter olarak karşımıza çıkmaktadır. Dönen varlıklardan, kısa vadeli yabancı borçların çıkartılmasıyla hesaplanmaktadır (Akgüç, 2006).

Stokların Net çalışma sermayesine oranı, firmaların sahip olduğu net çalışma sermayesinin stoklara bağlanma oranını vermektedir. Bu oranın yüksek olması, günlük faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde stoklara bağlı satışa göre yürütüldüğünü göstermektedir (Çabuk, vd. 2019). Bu oran aşağıdaki formül ile hesaplanmaktadır:

$$\frac{\text{Stoklar}}{\text{Net Çalışma Sermayesi}} * 100$$

2.1.3.4.2. Mali (Finansal)Yapı Oranları

Kaldıraç oranları olarak da ifade edilen bu oranlar, firmaların sahip olduğu varlıkların finansmanında kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar ile öz kaynakları arasında dengeli bir dağılım olup olmadığını belirlemek için kullanılmaktadır (Çabuk ve Lazol, 2009). Bu oranlar aşağıda açıklanmaktadır.

Finansal Kaldıraç Oranı

Bu oran, firmaların sahip olduğu varlıkların finansmanında kullanılan yabancı kaynakların oranını belirlemek için kullanılmaktadır (Çabuk ve Lazol, 2009). Bu oranın %50'nin üzerinde olması, batı ülkelerinde tehlikeli bir durum olduğunu işaret etmektedir. Ülkemiz ve gelişmekte olan ekonomilerde öz kaynak elde edilmesinde yaşanan zorluklar ve dönen varlıklarının varlık yapısında yüksek olmasıyla, bu oranın %50-%60 olması kabul görmektedir (Akgüç, 2006).

$$\text{Finansal Kaldıraç Oranı} = \frac{\text{Yabancı Kaynaklar Toplamı}}{\text{Aktif Toplamı}}$$

Kredi kurumları açısından bu oranın yüksek olması, firmaların kredi ve faiz borcunu ödemekte zorlanabileceğini ifade etmektedir (Ercan ve Ban, 2009). Genellikle yabancı kaynakların özkaynaklara göre daha ucuz fon kaynağı olması nedeniyle firmalar yabancı kaynak kullanmayı tercih ederler. Fakat belli bir orandan sonra yabancı kaynak kullanımına devam edilmesi, firmaların riskini ve dolayısıyla fon maliyetlerini artıracaktır.

Öz kaynak Oranı

Varlıkların % kaçının firma ortağı veya ortakları tarafından finanse edildiğini gösteren bu oran, orta ve uzun vadeli kredi analizlerinde yaygın kullanılmaktadır. Bu oranın %50 olması kabul görmektedir. Ayrıca, öz kaynak oranı finansal kaldıraç oranını 1'e tamamlamaktadır. Ülkemizde enflasyonun bozucu etkisi ile bu oran %30'lara düşmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009).

$$\text{Özkaynak Oranı} = \frac{\text{Özkaynaklar}}{\text{Pasif (Aktif) Toplam}}$$

Finansman Oranı

Finansman oranı özkaynakların yabancı kaynaklara oranını göstermektedir. Finansman oranını 1'den küçük olması ise, işletmeye fon sağlayan kredi kurumlarının ortaklardan daha fazla yatırım yaptığını ifade etmektedir. Bu durumda alacakların güvencesi azalacak, ekonomide yaşanacak durgunluk dönemlerinde firmaların ağır faiz yüküyle karşılaşmaları kaçınılmaz olacaktır. Böylece firmalar borçlarını ödeyememe durumuyla karşılaşacaklardır (Yenisu,2019).

$$\text{Finansman Oranı} = \frac{\text{Öz Kaynaklar}}{\text{Yabancı Kaynaklar Toplamı}}$$

Kısa Vadeli Yabancı Kaynak / Pasif Toplamı Oranı

Firmaların pasifinde yer alan K.V.Y. Kaynakların ağırlığını ifade etmekte olan bu oranın yüksek olması, kredilerin geri ödenmesinde oluşabilecek riskin önemini arttırmaktadır. Kredi verenlerce bu oranın 1/3'ü geçmemesi uygun görülmektedir. Ayrıca duran varlıkların kısa vadeli kredilerle finanse edilmesi, firmaların ödemelerinde darboğaza girmesine sebep olabilmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009).

Uzun Vadeli Yabancı Kaynak / Pasif Toplamı Oranı

Firmaların pasifinde yer alan U.V.Y. Kaynakların ağırlığını ifade etmekte olan bu oranın, 1/6 olması kabul görmektedir. Ticari işletmelerde uzun vadeli kredi kullanımını daha az olmakla birlikte sınaî işletmelerinde bu oran daha anlamlı olmaktadır. Kredi verenler tarafından gelirinde dalgalanma göstermeyen ve garantili satış sözleşmeleri bulunan firmaların uzun vadeli kredi kullanmaları daha uygun görülmektedir (Akgüç, 2006).

Maddi Duran Karşılama Oranı

Fiziki ve iktisadi varlıkların finansmanında ne ölçüde öz kaynak kullanıldığını ifade eden bu oranın, 1'den küçük olması kabul görmektedir. Burada duran varlıkların net değerleri ile hesaplanması gerekmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009).

$$\text{M. D. V. Karşılama Oranı} = \frac{\text{Maddi Duran Varlıklar (Net)}}{\text{Öz Kaynaklar}}$$

Net Finansal Borç / FAVÖK (EBITDA) Oranı

Firmaların faaliyetlerinden elde ettiği yılsonundaki faiz ve vergi öncesi kar ve amortisman toplamının (EBITDA) net finansal borcunu kaç senede geri ödeyebileceğini gösteren bu oranın, Türkiye'deki kabul edilebilir seviyesi 4 yıldır (Tikicieri, 2019).

2.1.3.4.3. Faaliyet Oranları

Faaliyet oranları, firmaların ana faaliyet döngüsü içindeki unsurların verimlilikleri, karlılıkları ve devir hızları hakkında bilgiler vermektedir. Diğer bir ifade ile varlıklarının etkin ve verimli kullanımı sonucu, işletmenin satışları ile varlıkları arasındaki bağı ortaya koymaktadır (Ege, 2016). Firmaların likit yapısının belirlenmesine yardımcı olan faaliyet oranları, genellikle net satış tutarı ile devir hızı hesaplanacak varlığın ortalama tutarlarının oranlanmasıyla ifade edilmektedir. Ortalama tutarlar, ilgili varlığın dönem başı tutarı ile dönem sonu tutarının aritmetik ortalaması ile hesaplanmaktadır (Çabuk, vd. 2019):

Stok Devir Hızı:

Operasyonel (faaliyet) verimliliğin ve üretim performansının ölçülmesinde önemli bir gösterge olan bu oran, stokların ne kadar hızla satıldığını ifade etmektedir (Kwak, 2019). Ticari işletmelerde, ticari mal stokları hesaplamada kullanılırken; üretim yapan işletmelerde ilk madde malzeme, yarı mamuller ve mamul stoklarına

göre hesaplama yapılmaktadır (Çabuk ve Lazol, 2009). Diğer devir hızlarının farklı olarak stok devir hızının hesaplanmasında net satışlar yerine satışların maliyeti kullanılır. Devir hızlarının yorumlanmasında işletmenin geçmiş yıllardaki devir hızları ve sektör ortalaması ile karşılaştırma yapılır. Devir hızlarının yüksek olması her zaman iyidir. Devir hızlarının yüksek olması varlığın etkin ve verimli kullanıldığını gösterir.

$$\text{Stok Devir Hızı} = \frac{\text{Satışların Maliyeti}}{\text{Ortalama Stok}}$$

$$\text{Ortalama Stoklar} = \frac{\text{Dönem Başı Stok} + \text{Dönem Sonu Stok}}{2}$$

Ayrıca firmaların stok tüketme (tutma) süreleri hesaplanırken aşağıdaki formül kullanılmaktadır.

$$\text{Stok Tutma Süresi} = \frac{365}{\text{Stok Devir Hızı}}$$

Alacak Devir Hızı:

Ticari faaliyetler sonucu oluşan ticari alacakların bir yılda kaç defa tahsil edildiğini gösteren bu oranın yüksek çıkması, alacakların likidite değerini arttırmaktadır. Alacak devir hızının artması, alacak vadelerinin kısaldığını; devir hızının azalması ise alacak vadelerinin uzadığını göstermektedir (Çabuk ve Lazol, 2009).

Cari oranın yeterliliği hususunda dikkate alınması gereken alacak devir hızının yüksekliği, firmaların düşük cari oranı ya da likidite oranı ile borçlarını ödemede sorun yaşamayabileceğini ifade etmektedir (Akgüç, 2006).

$$\text{Alacak Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ortalama Ticari Alacaklar}}$$

$$\text{Ortalama Ticari Alacaklar} = \frac{\text{D.B.T.A.} + \text{D.S.T.A.}}{2}$$

Alacakların Ortalama Tahsil Süresi

Firmaların sahip olduğu fonlarını, alacaklarına ortalama kaç günlük süre ile bağladığını ifade etmektedir. Bu sürenin kısa olması, alacakların kısa sürede ve düzenli bir şekilde tahsil edildiğinin göstergesidir (Çabuk, vd. 2019).

$$\text{Alacakların Ortalama Tahsil Süresi} = \frac{365}{\text{Alacakların Devir Hızı}}$$

Aktif Devir Hızı:

Aktif devir hızı, bir firmanın varlık yönetimiyle ilişkili satış geliri elde etmek için varlık kullanımının verimliliğini ölçmede kullanılmaktadır (Sawangarreerak ve Thanathamthee, 2021). Firmanın, toplam aktifinin kaç katı satış yaptığını gösteren bu oranın yüksek olması, kredi verenler tarafından olumlu karşılanmaktadır. Sanayi sektöründe faaliyet gösteren büyük işletmelerde bu oranın 2, küçük işletmelerde ise 2-4 arasında olması kabul görmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009). Fakat oranın yorumlanmasında işletmenin geçmiş yıl oranları ve sektör ortalaması ile kıyaslama yapılmaktadır.

Firma karlılıklarını etkileyen önemli bir etmen olan varlık devir hızı, diğer koşullar aynı olmak üzere; bu oranın yüksek olduğu firmaların karlılık oranları da yüksektir. Kredi verenler açısından, varlık devir hızının düşük olduğu firmalar riskli firmalar olarak kabul görmektedir (Akgüç, 2006).

$$\text{Aktif Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Aktif Toplam}}$$

Öz Kaynak Devir Hızı

Öz Kaynakların ne kadar verimli kullanıldığını ifade etmektedir. Oranın yüksek olması, net satışların yüksek olmasından veya özkaynakların düşük olmasından kaynaklanabilir. Eğer oranın yüksekliği özkaynakların düşük olmasından kaynaklanırsa; bu durum öz kaynakların yetersizliğini ortaya koymakta ve daha çok yabancı kaynaklardan borçlanıldığını göstermektedir. Oranın düşük olması ise; varlıkların finansmanında öz kaynak kullanımının yoğunluğunu veya net satışlarda bir düşüşü ortaya koyabilir (Çabuk ve Lazol, 2009).

$$\text{Öz Kaynak Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Ortalama Öz Kaynaklar}}$$

$$\text{Ortalama Öz Kaynaklar} = \frac{\text{D. B. Öz Kaynaklar} + \text{D. S. Öz Kaynaklar}}{2}$$

Net Çalışma Sermayesi Devir Hızı:

İşletme sermayesinin etkin kullanımını ifade eden net çalışma sermayesi devir hızı, satışlar ile çalışma sermayesi arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Dönem içinde satışlarda meydana gelebilecek artışlara paralel olarak, işletme stoklarında ve alacaklarında da artış söz konusu olabilecektir. Bu da işletmenin daha fazla net çalışma sermayesine ihtiyaç duyabileceğini göstermektedir (Akgüç, 2006).

Bu oranın yüksek hesaplanması, hem işletme sermayesinin etkin bir biçimde kullanıldığını hem de net işletme sermayesinin yetersiz kaldığını gösterebilir. Oranın düşük çıkması da ya etkin bir şekilde kullanılmayan işletme sermayesinin varlığına ya da aşırı işletme sermayesine sahip olunduğuna işaret edebilir (Çabuk ve Lazol, 2009).

Maddi Duran Varlık Devir Hızı

Maddi özellikli iktisadi varlıkların, belirli bir muhasebe döneminde ne kadar etkin kullanıldığı gösteren orandır (Sawangarreerak ve Thanathamthee, 2021). Eğer maddi duran varlıklar yıl içerisinde aşırı değişim gösteriyorsa, ortalama alınmalıdır (Çabuk ve Lazol, 2009).

Maddi duran varlıkların verimli kullanılması durumunda bu oran yüksek çıkmaktadır. Oranın yüksek çıkması, duran varlıkların kapasitelerinin üstünde kullanıldığını da gösterebilir. Sanayi işletmelerinde bu oranın 5 olması kabul görmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009).

$$\text{Maddi Duran Varlık Devir Hızı} = \frac{\text{Net Satışlar}}{\text{Maddi Duran Varlıklar (Net)}}$$

Ticari Borç Devir Hızı-Ortalama Ödeme Süresi

Mal alışlarından doğan ticari borçların faaliyet dönemi içinde kaç kere ödendiğini gösteren orandır. Ticari borç devir hızının hesaplanmasında kullanılan formüller aşağıdaki gibidir (Çabuk ve Lazol, 2009):

$$\text{Ticari Borç Devir Hızı} = \frac{\text{Net Alışlar}}{\text{Ortalama Ticari Borçlar}}$$

$$\text{Ortalama Ticari Borçlar} = \frac{\text{D.B. Ticari Borçlar} + \text{D.S. Ticari Borçlar}}{2}$$

Ticari faaliyetlerden doğan mal alış borçlarının kaç günde ödendiğini gösteren ticari borçların ödeme süresinin, ticari alacakların tahsil süresi ile karşılaştırılarak değerlendirilmesi gerekmektedir (Çabuk ve Lazol, 2009).

$$\text{Ticari Borçların Ortalama Ödeme Süresi} = \frac{365}{\text{Ticari Borç Devir Hızı}}$$

2.1.3.4.4. Karlılık Oranları

Her işletmenin temel amacı; kar elde etmektir. Karlılık oranları, işletmenin almış kararların ve yapmış olduğu yatırımların ne kadar makul olduğunu göstermektedir. İşletmenin satışları, varlıkları veya sermayesi üzerinden ne kadar kar elde ettiğini ifade etmektedir (Hasanaj ve Kuqi, 2019). Çalışmanın bu bölümünde öz kaynaklar, satışlar ve varlıklar üzerinden karlılık oranları olarak açıklanacaktır.

Mali Karlılık

Sermaye ile kar arasındaki ilişkiyi ortaya koyan mali karlılık oranı, firma ortakları tarafından ortaya konan 1 TL'lik öz sermayenin dönem içinde getirisini ölçmektedir. Bu oranın yüksek olması kabul görmektedir (Ercan ve Ban, 2009).

$$\text{Mali Rantabilite} = \frac{\text{Net Kar (Zarar)}}{\text{Öz Kaynaklar}}$$

Varlıkların Karlılığı Oranı:

Firmaların karlılıklarını ölçmede sık kullanılan oranlardan biri olan bu oran, net kar (zarar)'ın toplam varlıklara bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Ancak yapılan hesaplamalarda yanıltıcı sonuçlar elde edilebilmektedir. Bu yüzden, işletmelerin esas faaliyet karlılıklarını ölçmek için net kar (zarar) yerine, Faiz Öncesi Kar (FVÖK) üzerinden hesaplama yapmak, daha doğru sonuçlar vermektedir (Akgüç, 2006). Diğer bir deyişle, işletmenin net kar rakamı finansman kararlarından etkilenmektedir. Bu nedenle, finansman kararlarının bir neticesi olan faizden önceki karın kullanılması karşılaştırma yapılmasında daha doğru sonuç verecektir.

$$\text{Ekonomik Rantabilite} = \frac{\text{FVÖK}}{\text{Toplam Aktif (Pasif)}}$$

Brüt Satış Karı Oranı:

Brüt kâr, ilgili muhasebe döneminde işletmelerin gerçekleştirdiği net satışlar ile bu satışların gerçekleştirilmesinde oluşan satışların maliyeti arasındaki farkı ifade etmektedir (Çabuk, vd. 2019). Brüt satış karının net satışlara bölünmesi ile elde edilen oranın yüksek olması, satışlar içinde satış maliyetlerinin payının az olduğunu göstermektedir (Çabuk ve Lazol, 2009).

$$\text{Brüt Satış Karı Oranı} = \frac{\text{Brüt Satış Karı}}{\text{Net Satışlar}}$$

Faaliyet Karı Oranı:

Firmaların esas faaliyetinin ne kadar karlı olduğunu tespit etmek için kullanılan faaliyet kar oranı, diğer bir ifadeyle iş rantabilitesi; satışlar üzerinden faaliyet karlılığını ifade etmektedir. Bu oranın yüksek çıkması, firmaların karlı ve verimli çalıştığını göstermektedir (Çabuk ve Lazol, 2009: 195).

$$\text{Faaliyet Karı Oranı} = \frac{\text{Faaliyet Karı}}{\text{Net Satışlar}}$$

Net Kar Oranı:

Net kar oranı, bir işletmenin karlılığını satışların yüzdesi olarak sunmaktadır (Sawangarrearak ve Thanathamatee, 2021). Diğer bir ifade ile her bir liralık net satıştan elde ettiği karı ifade etmektedir. Hesaplamalar sonucunda bu oranın yüksek olması kabul görmektedir (Ercan ve Ban, 2009).

$$\text{Net Kar Oranı} = \frac{\text{Net Kar (Zarar)}}{\text{Net Satışlar}}$$

2.2. Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesinde İstihbarat Analizi

Çalışmanın bu bölümünde kredi taleplerinin değerlendirilmesinde gerçekleştirilen istihbarat analizi detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

2.2.1. İstihbaratın Tanımı ve Amacı

Bankacılıkta istihbarat kavramı, farklı kaynaklardan faydalanılarak kredi talebinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin ticari ilişkilerinin, mali yapılarının ve moralitelerinin araştırıldığı, bilgilerin toplandığı ve bu bilgiler doğrultusunda değerlendirilmesini ifade etmektedir.

Kullandırılan krediler bankalar için bir risk oluşturmaktadır. Bu yüzden kredilerin güvenli, verimli ve seyyal olarak tahsis edilmesi gerekmektedir. Bu noktada kredi ilişkisi kurulacak firmalar hakkında istihbarat yapılması önem arz etmektedir (Demirtürk, 2011).

İstihbaratın amacı; mevcut ya da potansiyel müşterilerin yasal, mali ve ahlaki durumlarının, faaliyet gösterilen sektör ve genel ekonomik durum gözetilerek, çeşitli kaynaklardan tespit edilmesiyle kredi riskini minimize etmektir (Tokel, 2004).

İstihbarat analizinde ileride oluşabilecek risklerin önceden tespit edilmesini, zaman ve para kaybının önüne geçilmesini sağlamaktadır. Bu noktada aşağıda belirtilen hususların araştırılması önem arz etmektedir (Kutlu, 2018):

- Çalışılan bankalar istihbaratı,
- Diğer bankalardan kredi tekliflerinin reddedilip reddedilmediği, bir bankadan kredi teklifinin ret ve/veya iade olup olmadığı,
- Kredi Kayıt Bürosu (KKB)'unda gerçekleştirilen sorgulamada, kredilerinde ödeme sorunu yaşayıp yaşamadığı,
- Ticari faaliyetlerinde herhangi karşılıksız çek veya protestolu senet kayıtlarının olup olmadığıdır.

2.2.2.İstihbaratın İlkeleri

Firmaların güncel durumlarını belirlemek ve ödeme gücünü tespit etmek; oluşabilecek kredi riskini azaltabilmektir. Bankalarda kredi taleplerinin değerlendirilmesinde mali analiz ve istihbarat analizi aşağıdaki esaslara dayanmaktadır (Yazıcı, 2011). Bunlar;

- **Gizlilik:** Firma hakkında elde edilen bilgiler, banka çalışanları tarafından üçüncü kişilere verilemez.
- **Doğruluk:** Ulaşılan bilgilerin doğruluğu farklı kaynaklardan test edilmelidir.
- **Tarafsızlık:** Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde nesnel olunmalı, ön yargılardan uzak durulmalıdır.
- **Süreklilik:** Müşteri talebiyle başlayan ve kredinin tasfiye edilmesine kadar bu süreçte müşteri ile ilgili gelişmeler devamlı olarak takip edilmelidir.

2.2.3. İstihbaratın Kapsamı

Bankalarca gerçekleştirilen kredi istihbaratının kapsam alanları aşağıdaki gibidir (Geçer, 2014):

a) Teminat İstihbaratı: Kredinin teminatına konu olacak gerçek veya tüzel kişilerin kefalet değerliliği, menkul ya da gayrimenkullerin; yasal durumu, ekonomik değeri, kapsamı ve özelliğine göre önceliklendirilerek istihbarat çalışması yapılmaktadır. Teminat istihbaratı ile menkul ve gayrimenkul teminatlarının tesisi, belgelerin saklanması vb. işlemler ilgili teminat yönetimi birimi tarafından takip edilmektedir.

b) Temel İstihbarat: Kullanılacak kredilerin riskli görülmesinde kişisel etkenler ön plana çıkmaktadır. Kredilerin geri ödenmesindeki olumsuzluklar; kredi müşterisinin veya yöneticisinin yaşantısı, tahsili, yeteneği vb. kişisel özelliklerine de bağlı olmaktadır. İyiniyetten yoksun borçlarını ödeme konusunda gerekli çabayı göstermeyen kredi müşterileri her ne kadar maddi teminat verseler de, kredinin geri ödemesinde sorun oluşturmaktadırlar. Bu yüzden ilgili kişilerin karakteri ve iş ahlakı ile ilgili bilgiler elde edilmelidir.

Kredi verilecek firmaların kendisi, ortakları, personeli, ticari faaliyetleri, gayrimenkulleri, araçları, makine ve teçhizatları hakkında gerekli olan tüm istihbarat faaliyetlerini kapsamaktadır.

c) Grup İstihbaratı: Kredilendirilecek gerçek veya tüzel kişilerin bağlı şirketler grubu, iştirakleri, bağlı ortaklıkları, iş ortaklıkların kredi değerlilikleri ve bunların ortağı, yöneticisi, gayrimenkulleri, araç, ekipman ve makineleri hakkında gerçekleştirilen istihbarattır.

d) Çevre İstihbaratı: Kredilendirilecek gerçek veya tüzel kişilerin ticari faaliyetlerini gerçekleştirdiği tedarikçiler, alıcılar, rakip firmalar, kayıtlı olduğu odalar, bankalar vb. kuruluşları kapsayan piyasa değerlendirmelerinin gerçekleştirildiği istihbarattır.

e) Pazar İstihbaratı: Firmanın faaliyet gösterdiği pazar, pazardaki konumu ve beklenen pazar payı ile ilgili bilgilerin temin edildiği istihbarat türüdür. Bu istihbaratta ilgili yöneticiler, ayrıntılı bir şekilde bankalara bilgi vermektedir.

2.2.4. İstihbarat Kaynakları

Bankalar tarafından gerçekleştirilen istihbarat çalışmalarında farklı kaynaklar kullanılmaktadır. Bu kaynaklar üç başlık da toplanmaktadır (Tuğlu, 2013).

a-Resmi Kaynaklar:

- Ticaret sicili
- Ticaret sicili gazetesi
- Esnaf ve sanatkârlar sicil kayıtları
- Gemi sicil kayıtları
- Tapu sicil kayıtları
- Trafik sicil kayıtları
- TCMB kayıtları
- Vergi daireleri
- Mahkemeler, icra-iflas daireleri
- Yasalar, tebliğ ve sirkülerler
- S.G.K kayıtları

b-Yarı Resmi Kaynaklar:

- Bankalar
- Noterler
- Meslek odaları
- Mesleki birlikler, dernekler
- Borsalar

c- Özel Kaynaklar:

- Firmanın mali tabloları
- Firmanın bankalardaki işlemleri
- Firma ile yapılan görüşmeler
- Piyasa istihbaratı

3. BÖLÜM

BANKALAR TARAFINDAN SUNULAN KURUMSAL KREDİ TÜRLERİ ve SEKTÖRLERİNE GÖRE KREDİ TALEPLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: ÖRNEK BİR UYGULAMA

Çalışmanın son bölümünde; önceki bölümlerde açıklanan bilgileri desteklemek amacıyla, bankalar tarafından kredi taleplerinin değerlendirilmesinde iki farklı sektörlerde faaliyet gösteren iki işletmede yapılan uygulama yer almaktadır.

3.1. Uygulamanın Amacı

Çalışmanın bu bölümünde, kredi talebinde bulunan ve banka müşterisi olan iki firmanın kredi taleplerinin değerlendirilmesi yapılacaktır. Kredilendirme sürecindeki istihbarat analizi ve mali analiz detaylı bir şekilde anlatılacaktır.

Uygulamanın amacı, farklı sektörlerde faaliyet gösteren iki firmanın nitel ve nicel özellikleri göz önünde bulundurularak kredi taleplerinin değerlendirilmesidir.

3.2. Uygulamanın Kapsamı

Uygulama kapsamında, bir bankaya kredi talebinde bulunan imalat sektörü ve toptan ticareti sektöründe faaliyet gösteren iki adet firma seçilmiştir.

XYZ Protez Laboratuvarı şahıs firması ve ABC Tarım Aletleri Pazarlama Tic. Ltd. Şti. olarak adlandırılan firmalara ait gerçek kimlik bilgileri gizli tutulmuştur. İlk olarak, XYZ Protez Laboratuvarı şahıs firmasının istihbarat ve mali analizleri yapılarak yorumlanacaktır. Çalışmanın son bölümünde de ABC Tarım Aletleri Pazarlama Tic.Ltd. Şti. firmasının istihbarat ve mali analizi yapılacaktır.

3.3.Uygulamanın Yöntemi

Bu çalışmada; örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda, ilgili firmaların istihbarat çalışması yapılmıştır. Banka istihbarat birimi ve firmalar ile

karşılıklı görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmelerde, firmaların genel tanıtıcı bilgileri elde edilmiştir. Firmaların ortaklık yapıları, faaliyet konuları, ticari geçmişleri, ortakların özgeçmişleri vb. ile ilgili belgeler temin edilmiştir.

Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nden ilgili firmaların kuruluş, ortaklık yapıları teyit edilmiştir. Firmalara ilişkin kredi ve risk bildirim cetvelleri, TCMB'ndan alınarak çalışmada incelenmiştir. Yapılan görüşmelerde, firmaların faaliyet gösterdiği tesisler hakkında ayrıntılı bilgiler elde edilmiştir. Firma ve firma ortaklarına ait gayrimenkuller temin edilerek tapu kayıtları incelenmiştir. Her iki firmanın son üç döneme ait mali verileri temin edilmiş, incelemeye tabi tutulmuştur.

3.4. Uygulamanın Bulguları

Çalışmanın bu bölümünde firmaların istihbarat analizleri ve mali analizleri gerçekleştirilecektir.

3.4.1. XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Kredi Talebinin Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu bölümünde XYZ Protez Laboratuvarı firmasının istihbarat analizi yapılacaktır.

3.4.1.1. Firmanın Tanıtım Bilgileri

2010 yılında XYZ Protez Laboratuvarı ticaret unvanıyla kurulan firma, protez diş, açılımlı hareketli protez, parsiyel protez, ortodonti aparey (diş telleri ve gece plağı) ürünleri başta olmak üzere dişçiliğe ait araç ve gereçlerin imalatını gerçekleştirmektedir. 2014 yılına kadar küçük ölçekli çalışan firma, 2015 yılında satın almış olduğu arsanın üzerine kendisine ait işyeri yapmış, makine yatırımlarıyla üretim kapasiteni ve müşteri portföyünü genişletmiştir. Kendisine ait olan üretim tesisinin yanı sıra farklı iki ilde birer şubesi bulunan Firma, bu illere de bu şubelerden hizmet vermektedir.

3.4.1.2.Firma Ortaklık Yapısı

Firmanın toplam sermayesi 845.000 TL olup, şahıs firması olarak tek ortağı bulunmaktadır. 01.02.2013 tarihli imza sirkülerine göre; ortak Bay X şirket müdürü olarak şirketi münferiden temsil ve ilzama yetkili kılınmıştır.

3.4.1.3.Firma Faaliyet Döngüsü

Firma faaliyetlerini mülkiyeti kendisine ait yaklaşık 2.000 m2 kapalı alanı bulunan tesiste, 300 personeli ile sürdürmektedir. Tesis, Ak Sigorta Şirketi tarafından 10.11.2020 10.11.2021 tarihleri arasında sigortalanmıştır.

Pandemi döneminde diş sağlığı merkezleri, diş polikliniklerinin kapalı kalması sebebiyle aynı dönemde Firma'da faaliyetlerine ara vermiştir. Bu süreçte, çalışanlarının %90'ı için kısa çalışma ödeneğinden yararlanmışır.

11.04.2024 tarihine kadar geçerliliği olan kapasite raporuna göre Firma'nın 508.946 adet diş protez 112.670 adet açılımlı hareketli protez, 172.165 adet total parsiyel protez, 42.000 ortodonti aparey (diş telleri ve gece plağı), 318.000 adet geçici kron, 31.700 adet protez tamir, 358.000 adet sinter lazer altyapı yıllık üretim kapasitesi bulunmaktadır.

Firma ana girdileri alçı, metal parçalar, porselan tozu, revedman likidi, kum, opaker, glyz tozundan meydana gelmektedir. Hammadde alımları Euro kuru üzerinden fiyatlanmaktadır. Mal alımlarını peşin ve peşine yakın vadelerle gerçekleştirmektedir.

Firma Türkiye'nin muhtelif bölgelerinde; Trakya'nın tamamı, Güney Marmara, İstanbul'un Avrupa yakasında çok sayıda kamu hastanelerine çok amaçlı diş protez hizmeti vermektedir. Yoğun olarak ağız ve diş sağlığı kurumlarına hizmet verilmekte olup devlet kurumlarından işler ihale usulü ile alınmaktadır. 2020 yılında başlayan pandemi sürecinde kamu hastanelerine yapmış olduğu işlerin durması sebebiyle reel bazda cirosu %70 oranında azalmış ve cirosu 9.5 Milyon TL tutarında gerçekleşmiştir.

Satış vadelerinin ürünlerin faturası kesildikten sonra bir ay olduğu bilgisi alınmıştır. Özellikle pandemi sürecinde alacakların yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir. Alacakların kamu kurumlarından olması, bu kurumlardan yeni işlerin alınması ve çalışmaların devam etmesi sebebiyle uzun vadede de olsa tahsil kabiliyetinin olduğu düşünülmektedir. Pandemi sürecinde özel sektöre de iş yapan firma, özel sağlık kuruluşlarından tahsilâtlarını peşin olarak gerçekleştirmektedir.

3.4.1.4.Ortak Hakkında Bilgiler

Bay X

1968 yılında Ankara’da doğan Bay X, 1996 yılında Ege Üniversitesi’nden dış teknikeri olarak mezun olmuştur. 1999 yılında ticari faaliyetine başlamış, 2014 yılına kadar küçük ölçekli olarak faaliyetlerine devam etmiştir. 2015 yılıyla birlikte kapasitesini arttırmıştır. Bay X, faaliyet konusu ile ilgili gerekli teknik bilgi ve tecrübeye sahiptir.

3.4.1.5.Firma ve Firma Ortağının Moralitesi

Firma ve firma ortağı adına çeşitli kaynaklarından yapılan moralite sorgulamalarında aşağıdaki hususlara rastlanılmıştır:

Firma adına herhangi bir olumsuz kayda rastlanılmamıştır. 07.12.2018 – 31.12.2020 tarihleri arasında Firmanın keşide ettiği çek adedi 55 olup; çeklerin toplam tutarı 2.167.400 TL’dir. Son 12 ay içerisinde ibrazında ödenen çek sayısı ise 3 adet ve ödenen çek tutarı 41.175 TL’dir.

Firma ortağı Bay X adına 30.000 TL tutarlı toplam üç adet protestolu senet kaydı bulunmaktadır. Üç senet de ödenmiş ve protestoları kaldırılmıştır. Bay X ‘in bireysel KKB’si incelendiğinde, 31.12.2020 itibariyle toplam kredi riski 99.500 TL ve kredi skoru 1.580’tir.

3.4.1.6.Firma ve Firma Ortağının Gayrimenkul Bilgileri ve Takyidatları

Çalışmanın bu bölümünde firma ve firma ortağına ait gayrimenkullerin piyasa değerleri elde edilen ekspertiz raporlarına ve piyasa araştırmasına istinaden belirlenmiştir. Takyidat sorgulamaları sonucu elde edilen bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: XYZ Protez Laboratuvarı ve Firma Ortağının Gayrimenkul Bilgileri ve Takyidatları

No	Sahibi	Cinsi	İl / İlçe	Piyasa Değ.	Takyidat Bilgileri
1	Bay X	Arsa	Edirne / Merkez	35.000	Takyidat Kaydı Yoktur,
2	Bay X	İşyeri Dükkan	Edirne / Merkez	360.000	İpotek (Rehin),
3	Bay X	Mesken	Edirne / Merkez	286.250	İpotek (Rehin),
4	Bay X	İşyeri Dükkan	Edirne / Merkez	2.500.000	İpotek (Rehin),
5	Bay X	İşyeri Dükkan	Edirne / Merkez	2.750.000	İpotek (Rehin)
6	Bay X	İşyeri Dükkan	Edirne / Merkez	600.000	Takyidat Kaydı Yoktur,

- 1 numaralı ve 6 numaralı gayrimenkul adına herhangi takyidat kaydı bulunmamaktadır.
- 2 numaralı gayrimenkul adına Türk Ekonomi Bankası A.Ş. adına 1.110.000 TL tutarlı ipotek kaydı bulunmaktadır.
- 3 numaralı gayrimenkul adına Türk Ekonomi Bankası A.Ş. adına 220.000 TL tutarlı ipotek kaydı bulunmaktadır.
- 4 numaralı gayrimenkul adına Türk Ekonomi Bankası A.Ş. adına 4.140.000 TL tutarlı ipotek kaydı bulunmaktadır.
- 5 numaralı gayrimenkul adına Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. 8.000.000 TL tutarlı ipotek kaydı bulunmaktadır.

3.4.1.7.Firmanın Banka Limitleri/Riskleri ve Teminat Yapıları

Firma yetkilisi ile yapılan görüşmelerde elde edilen bilgiler doğrultusunda çalışılan bankalardaki limit/riskleri ve teminat yapıları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Banka Limit /Riskleri ve Teminat Yapıları

Banka / Finans Kuruluşu Adı	Genel Limit (TL Karş.)	Güncel Riskler			Teminat Türü
		Nakit	Gayri Nakit	Top. Risk (TL Karş.)	
T.C. Ziraat Bankası	10.000.000	4.796.335	3.478.716	9.090.151	Kefalet(Tüzel Ve/Veya Gerçek Kişi Kefaleti Gayrimenkul İpoteği Makine, Ekipman, Teçhizat Rehni
Teb A.Ş.	6.120.000		1.045.000	1.045.000	Kefalet - Gayrimenkul İpoteği - Munzam Senet
Vakıflar Bankası T.A.O.	1.620.000	931.000		931.000	Kefalet - Munzam Senet
	17.740.000	5.727.335	4.523.716	11.066.151	

3.4.1.8.Firmanın Memzuç Bilgileri

Firmanın TCMB memzuç bilgileri Tablo 3’ te gösterilmiştir.

Tablo 3: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının TCMB Memzuç Bilgileri

	Limit	0-12 Ay Risk	12-24 Ay Risk	24+ Risk	Reeskont	Faiz/Taahhuk	Toplam
100	7.152.358	521.935		3.563.291	15.724		4.100.950
120	278.250	45.100					45.100
Nakit Banka Kredileri (TP)	7.430.608	567.035		3.563.291	15.724		4.146.050
Nakit Banka Kredileri Toplamı	7.430.608	567.035		3.563.291	15.724		4.146.050
130	8.106	8.106				143	8.249
Tüketici Finansman Kredileri Toplamı	8.106	8.106				143	8.249
200	24.016.981		2.182.534	3.928.445			6.110.979
203	318.000	62.300					62.300
G.Nakit Banka Kredileri (TP)	24.334.981	62.300	2.182.534	3.928.445			6.173.279
G.Nakit Banka Kredileri Toplamı	24.334.981	62.300	2.182.534	3.928.445			6.173.279
Nakdi Toplamlar	7.438.714	575.141		3.563.291	15.867		4.154.299
Gayrinakdi Toplamlar	24.334.981	62.300	2.182.534	3.928.445			6.173.279
Genel Toplamlar	29.011.356	637.441	2.182.534	7.491.736	15.867		10.327.578

Tablo 3'te firmanın 0-12 ay, 12-24 ay ve 24 üzeri bankalardaki limit ve riskleri görülmektedir. 100 memzuç kodlu krediler, işletmenin kullanmış olduğu nakdi krediler olarak kayıt edilmiştir. Firmanın 120 ve 130 memzuç kodu ise, firma ortağının kullanmış olduğu tüketici finans kredisi ve kredi kartları olarak tanımlanmıştır. Şahıs firması olarak faaliyet gösteren firma ortağının tüketici ihtiyacı için kullanmış olduğu kredilerdir. Toplam nakdi krediler limitinin yaklaşık olarak %56'lık kısmının dolu olduğu görülmektedir. Firmanın kullanmış olduğu gayri nakdi kredileri ifade eden 200-203 memzuç kodları, teminat mektubu ve çek kullanımını bakiyeleri ifade etmektedir. Firmanın toplam gayri nakdi kredi limitlerinin doluluk oranının %25 olduğu görülmektedir.

3.4.2. XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Mali (Finansal) Analizi

Çalışmanın bu bölümünde XYZ Protez Laboratuvarı firmanın mali analizi yapılacaktır. Firmanın, 2018-2019-2020 yılsonu bilanço ve gelir tabloları üzerinden mali analiz yapılacaktır.

3.4.2.1. XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Mali Tablolarının Düzeltilmesi

Bankaların kredi analizinde doğru karar verebilmek için, ilgili firma değerinin yükseltilmesi ve kamusal yükümlülüklerin azaltılması amacıyla mali tablolarında yapılan peçeleme ve makyajlama hilelerini belirlemesi gerekmektedir. Çalışmanın bu bölümünde, Ek-1A ve Ek-1B 'deki firmaya ait mali tablolarda gerekli görülen düzeltmeler yapılmış olup; gerekçeleri düzeltme tablosu üzerinde açıklanmıştır.

Tablo 4: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının 2020 Yılı Mali Tablolarında Yapılan Düzeltme İşlemleri

Hesap Adı	Hesap Adı	Yapılan İşlem	31.12.2020	
Alınan Çekler	Alacak Senetleri	Aktarım	103.124	Niteliği Gereği
Alicılar	Alicılar	Aktarım	2.000.000	Ortalama Alacak Tahsil Süresi Ve Pandemi Döneminde Alacakların Vadesinin Uzaması
Alicılar	Alınan Avanslar	İndirim	163.006	Aynı Şirket Karşılıklı Bakiye
Banka Kredileri	Banka Kredileri	Aktarım	1.612.315	Vadesi Gereği (Kısa

				Vadeye)
Peşin Ödenen Vergiler Ve Fonlar	Dönem Karı Vergi Ve Diğer Yasal Yükümlülükler Karşılığı	Ekleme	49.362	Vergi
Ortaklara Borçlar	Özkaynak Ekleme	Aktarım	10.142.856	Şahıs Şirketi
Kasa	Özkaynak İndirim	İndirim	400.000	Fiktif Bakiyeler
Alıcılar	Özkaynak İndirim	İndirim	201.894	Donuk Tahsil Kabiliyeti Düşük Bakiye
İlk Madde, malzeme	Özkaynak İndirim	İndirim	2.000.000	Fiktif Bakiyeler
Bankalar	Verilen Depozito Ve Teminatlar	Aktarım	1.154.000	Nakit Karşılığı Kullanılan Teminat Mektubu Tutarı

Tablo 4'te görüldüğü üzere; firmanın Alınan Çekler hesabındaki ilgili tutar, kısa vadede nakde çevrilemeyeceğinden dolayı Alacak Senetleri hesabına aktarılmıştır. Alıcılar hesabında izlenen 2.000.000 TL'lik tutar, pandemi döneminde alacak vadelerinin uzaması nedeniyle uzun vadeli hesaba aktarılmıştır. Yine, Alıcılar hesabında ve Alınan Avanslar hesabında izlenen aynı müşteri bakiyesinin tespit edilmesiyle ilgili hesaplardan indirim yapılmıştır. Üç dönemden beri donuk olarak izlenen ilgili tutar, özkaynaklardan tenzil edilmiştir. Banka hesabında izlenen mevduat karşılığı teminat mektubu alındığı belirlenmiş olup, ilgili hesaba aktarım yapılmıştır. İlk madde ve malzemeler hesabında izlenen 2.000.000 TL'lik tutarın kaydının muhasebeleştirilmediği belirlenmiş olup, özkaynaklardan indirim yapılmıştır. Firmanın belgelendiremediği ödemeler tespit edilmiş ve Kasa hesabında takip edilen 400.000 TL'lik tutar, özkaynaklardan indirilmiştir. Uzun vadeli Banka Kredilerinde izlenen bakiye, vadesi gereği kısa vadeli hesaba aktarılmıştır. Ortaklara Borçlar hesabında izlenen tutar, şahıs firması olarak faaliyet gösteren firma sahibinin sermaye olarak kullanabileceği göz önünde bulundurularak özkaynaklara aktarılmıştır.

Tablo 5: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının 2019 Yılında Mali Tablolarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Hesap Adı	Hesap Adı	Yapılan İşlem	31.12.2019	
Alınan Çekler	Alacak Senetleri	Aktarım	20.000	Niteliği Gereği
Alıcılar	Alınan Avanslar	İndirim	57	Aynı Şirket Karşılıklı Bakiye

Banka Kredileri	Banka Kredileri	Aktarım	559.357	Vadesi Gereği (Kısa Vadeye)
Verilen Çekler Ve Ödeme Emirleri (-)	Borç Senetleri	Ekleme	465.700	Niteliği Gereği
Diğer Çeşitli Alacaklar	Diğer Katma Değer Vergisi	Aktarım	5.790	Kdv
Ortaklara Borçlar	Özkaynak Ekleme	Aktarım	7.248.366	Şahıs Şirketi
Kasa	Özkaynak İndirim	İndirim	210.000	Fiktif Bakiyeler
Alıcılar	Özkaynak İndirim	İndirim	201.894	Donuk Tahsil Kabiliyeti Düşük Bakiye
İlk Madde Ve Malzeme	Özkaynak İndirim	İndirim	2.000.000	Fiktif Bakiyeler

2019 yılına ait bilançoda yapılan düzeltme işlemleri Tablo 5’te gösterilmiştir. Firmanın Alınan Çekler hesabındaki ilgili tutar, kısa vadede nakde çevrilemeyeceğinden dolayı Alacak Senetleri hesabına aktarılmıştır. Alıcılar hesabında ve Alınan Avanslar hesabında izlenen aynı müşteri bakiyesinin tespit edilmesiyle ilgili hesaplardan indirim yapılmıştır. Üç dönemden beri donuk olarak izlenen ilgili tutar, özkaynaklardan tenzil edilmiştir. İlk madde ve malzemeler hesabında izlenen 2.000.000 TL’lik tutarın kaydının muhasebeleştirilmediği belirlenmiş olup, özkaynaklardan indirim yapılmıştır. Firmanın belgelendiremediği ödemeler tespit edilmiş ve Kasa hesabında takip edilen 210.000 TL’lik tutar, özkaynaklardan indirilmiştir. Verilen Çek ve Ödeme Emirleri (-) hesabındaki ilgili tutar, vadesinden dolayı Borç Senetleri hesabına aktarılmıştır. Uzun vadeli Banka Kredilerinde izlenen bakiye, vadesi gereği kısa vadeli Banka Kredileri hesabına aktarılmıştır. Ortaklara Borçlar hesabında izlenen tutar, şahıs firması olarak faaliyet gösteren firma sahibinin sermaye olarak kullanabileceği göz önünde bulundurularak özkaynaklara aktarılmıştır.

Tablo 6: : XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının 2018 Yılında Mali Tablolarda Yapılan Düzeltme İşlemleri

Hesap Adı	Hesap Adı	Yapılan İşlem	31.12.2018	
Alıcılar	Alınan Avanslar	İndirim	202.243	Aynı Şirket Karşılıklı Bakiye
Banka Kredileri	Banka Kredileri	Aktarım	560.619	Vadesi Gereği (Kısa Vadeye)
Verilen Çekler Ve Ödeme Emirleri (-)	Borç Senetleri	Ekleme	47.500	Niteliği Gereği
Ortaklara Borçlar	Özkaynak Ekleme	Aktarım	4.661.749	Şahıs Şirketi
Kasa	Özkaynak İndirim	İndirim	80.000	Fiktif Bakiyeler

Alıcılar	Özkaynak İndirim	İndirim	201.894	Donuk Tahsil Kabiliyeti Düşük Bakiye
Alıcılar	Satıcılar	İndirim	28.942	Aynı Şirketler Karşılıklı Bakiye Mahsubu

Tablo 6’da gösterilen düzeltme işlemlerinde, Alıcılar hesabında ve Alınan Avanslar hesabında izlenen aynı müşteri bakiyesinin tespit edilmesiyle ilgili hesaplardan indirim yapılmıştır. Üç dönemden beri donuk olarak izlenen ilgili tutar, özkaynaklardan tenzil edilmiştir. Alıcılar hesabında ve Satıcılar hesabında izlenen aynı müşteri bakiyesinin tespit edilmesiyle ilgili hesaplardan indirim yapılmıştır. Firmanın belgelendiremediği ödemeler tespit edilmiş ve Kasa hesabında takip edilen 80.000 TL’lik tutar, özkaynaklardan indirilmiştir. Verilen Çek ve Ödeme Emirleri (-) hesabındaki ilgili tutar, vadesinden dolayı Borç Senetleri hesabına aktarılmıştır. Uzun vadeli Banka Kredilerinde izlenen bakiye, vadesi gereği kısa vadeli Banka Kredileri hesabına aktarılmıştır. Ortaklara Borçlar hesabında izlenen tutar, şahıs firması olarak faaliyet gösteren firma sahibinin sermaye olarak kullanabileceği göz önünde bulundurularak özkaynaklara aktarılmıştır.

Yapılan düzeltme işlemlerinden sonra oluşturulan bilanço ve gelir tablosu, aşağıdaki gibidir:

Tablo 7: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Düzeltilmiş Bilançosu

AKTİF	31.12.2020	%	31.12.2019	%	31.12.2018	%
Dönen Varlıklar Toplamı	11.190.024	57	11.882.729	73	9.025.143	70
Hazır Değerler	5.427.713	27	2.980.892	18	1.574.974	12
KV Ticari Alacaklar	376.091	2	4.911.616	30	4.526.265	35
Senetli Alacaklar	139.460	1	20.000	0		0
Senetsiz Alacaklar	236.631	1	4.891.616	30	4.526.265	35
Diğer Alacaklar	0	0	0	0	0	0
Stoklar	4.012.396	20	3.983.825	24	2.901.559	22
Hammadde ve Yarı Mamuller	3.280.375	17	3.469.417	21	2.472.300	19
Verilen Sipariş Avansları	732.021	4	514.408	3	429.259	3
Diğer Dönen Değerler	1.373.825	7	6.396	0	22.345	0
Duran Varlıklar Toplamı	8.549.791	43	4.391.177	27	3.919.147	30
UV Ticari Alacaklar	2.000.000	10	0	0	0	0
Diğer Alacaklar	0	0	0	0	0	0
Mali Duran Varlıklar	0	0	0	0	0	0
İlişkili Taraflara İştirakler	0	0	0	0	0	0
Maddi Duran Varlıklar	6.536.931	33	4.378.318	27	3.901.388	30
Arazi, Arsa, Bina	384.237	2	384.237	2	384.237	3
Tesis, Makine, Taşıt, Demirbaş, Diğer M. Dur. Varl.	7.593.447	38	5.449.841	33	4.321.500	33
Birikmiş Amortismanlar(-)	-1.440.753	7	-1.455.760	9	-804.349	6

Yapılmakta Olan Yatır., Verilen Avanslar		0		0		0
M.Olm.Dur.V.(Net),Ozel Tük.Tabi Varl.(Net)	12.859	0	12.859	0	17.759	0
Birikmiş Amortismanlar	-21.128	0	-21.128	0	-16.228	0
Diğer Duran Varlıklar		0		0		0
AKTİF TOPLAMI	19.739.815	100	16.273.906	100	12.944.289	100
PASİF	31.12.2020	%	31.12.2019	%	31.12.2018	%
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	4.963.379	25	6.297.399	39	4.226.745	33
K.V. Banka Kredileri	1.620.390	8	559.357	3	560.619	4
Diğer Mali Borçlar(Leasing,Factoring,Tük. Fin.)		0		0		0
Senetli Borçlar	189.815	1	465.700	3	47.500	0
Senetsiz Borçlar	1.629.300	8	3.447.708	21	2.243.260	17
İlişkili Taraflara Ticari Borçlar		0		0		0
Ortaklara Borçlar		0		0		0
Alınan Avanslar	1.475.253	7	666.178	4	506.696	4
Diğer Borçlar	48.620	0	1.158.457	7	868.670	7
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	2.417.955	12	450.496	3	451.512	3
U.V. Banka Kredileri	2.417.955	12	450.496	3	451.512	3
Diğer Mali Borçlar(Leasing,Factoring,Tük. Fin.)		0		0		0
Senetli Borçlar		0		0		0
Senetsiz Borçlar		0		0		0
Ortaklara Borçlar		0		0		0
Alınan Avanslar		0		0		0
Diğer Borçlar		0		0		0
Ozkaynaklar	12.358.481	63	9.526.012	59	8.266.031	64
Odenmiş Sermaye	845.000	4	845.000	5	845.000	7
Geçmiş Yıl Karları / Zararları	3.844.529	19	3.041.177	19	2.229.984	17
Net Kar / Net Zarar	127.990	1	803.364	5	811.192	6
Ekleme/ İndirim	7.540.961	38	4.836.471	30	4.379.855	34
PASİF TOPLAMI	19.739.815	100	16.273.906	100	12.944.289	100

Firmanın 31/12/2018-31/12/2019-31/12/2020 tarihli kesinleşmiş bilanço ve gelir tablosuna göre, aktif yapısının dönen varlık ağırlıklı olduğu görülmektedir. Firmanın 2018 ve 2019 yıllarındaki aktif yapısında ticari alacaklar (%35- %30) ve stoklar (% 22- %24) olduğu görülmektedir. Ancak, 2020 yılı aktiflik yapısında ticari alacakların (%2) 'ye düştüğü belirlenmiştir. Bunun nedeni olarak, 2020 yılında tüm Dünya'da görülen ve ülkemizde de etkili olan Covid-19 pandemi sürecinde alınan tedbirler doğrultusunda firmanın üretim-faaliyet döngüsündeki kısıtlamalardan kaynaklandığı tespit edilmiştir. Buna rağmen firmanın aktif toplamında kayda değer bir azalma görülmemektedir. 2020 yılında firmanın yeni makine yatırımı yapması nedeniyle, duran varlıklarında artış olduğu görülmektedir.

Firmanın pasif yapısı incelendiğinde, öz kaynaklarının %59 - %64 arasında seyrettiği görülmektedir. Bu da firmanın güçlü bir sermayeye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Kısa vadeli yabancı kaynaklar, 2020 yılında pasif yapısı içinde %25 'lik paya sahiptir. 2020 yılında kullanılan kredi bakiyesi önceki yıllara göre artış göstermektedir. Firma yetkilisi ile yapılan görüşmede, özellikle pandemi döneminde

faaliyetlere ara verilmesinden dolayı kısa vadedeki ödemelerinde ve makine alımında verilecek peşinatlarda öz kaynak kullanımının yanı sıra devlet destekli kredi kullanıldığı ifade edilmiştir.

Tablo 8: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Düzeltilmiş Gelir Tablosu

	31.12.2020	%	31.12.2019	%	31.12.2018	%
Brüt Satışlar	9.381.121	100	24.980.084	100	23.240.259	100
Yurtiçi Satışlar	9.104.849	97	24.309.087	97	22.546.621	97
Diğer Gelirler	276.272	3	670.997	3	693.638	3
Satışlardan İndirimler, İadeler ve İskontolar		0		0	-1.035	0
Net Satışlar	9.381.121	100	24.980.084	100	23.239.223	100
Satışların Maliyeti	-7.911.420	84	-20.749.784	83	-19.445.563	84
Brüt Kar	1.469.700	16	4.230.300	17	3.793.660	16
Faaliyet Giderleri	-1.368.496	15	-2.888.980	12	-2.693.914	12
Faaliyet Karı	101.204	1	1.341.320	5	1.099.746	5
Finansman Giderleri	-443.131	5	-252.630	1	-215.056	1
Kambiyo Karı	12.586	0	143	0		0
Kambiyo Zararı	-130	0	-1.250	0		0
Diğer Gelirler	611.898	7	254.771	1	396.141	2
Diğer Giderler	-79.532	1	-22.075	0	-28.382	0
Vergi Temettü Öncesi Kar	202.895	2	1.320.279	5	1.252.449	5
Od. Vergi ve Diğer Yükümlülük	-74.905	1	-516.915	2	-441.256	2
Net Kar / Zarar	127.990	1	803.364	3	811.192	3
Dönem Amortisman Tutarı		0	656.311	3	561.635	2
FAVOK	101.204	1	1.997.630	8	1.661.381	7

Firmanın düzeltilmiş gelir tablosunu incelediğimizde, 2020 yılı net satışlarında bir önceki döneme göre yaklaşık %62'lik bir düşüş olduğu görülmektedir. Bunun nedeni, 2020 yılında yaşanan salgın ve alınan önlemlerle birlikte üretim sürecinin aksamasıdır. Satışlardaki düşüş ile birlikte işletmenin net karlılığı da düşmüştür. 2020 yılında finansman giderlerindeki artışın kullanılan kredilere bağlı olarak gerçekleştiği görülmektedir.

3.4.2.2. XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Oran Analizi

XYZ Diş Protez Laboratuvarı Firmasının likidite oranları hesaplanarak, yorumlanmıştır. Hesaplamalarda düzeltme sonrası elde edilen mali tablolar kullanılmıştır.

Cari Oran

Dönemler	Dönen Varlıklar (TL)	Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar (TL)	Cari Oran
2018	9.025.143	4.226.745	2,13

2019	11.882.729	6.297.399	1.88
2020	11.190.024	4.963.379	2.25

2020 yılında firmanın kısa vadeli yükümlülüklerini yerine getirmesini ifade eden cari oranı 2,25 olarak hesaplanmıştır. Bu oranın istenilen seviyede (2 ve üzeri) olması bankalarca olumlu karşılanmaktadır.

Likidite Oranı

Dönemler	Dönen Varlıklar (TL)	Stoklar (TL)	K.V.Y.K. (TL)	Likidite Oran
2018	9.025.143	2.901.559	4.226.745	1.44
2019	11.882.729	3.983.825	6.297.399	1.25
2020	11.190.024	4.012.396	4.963.379	1.40

Firmanın yıllara göre, likidite oranlarının kabul görülen likidite oranı olan 1 'in üzerinde olduğu görülmektedir. Likidite oranının son dönemde artması, bankalarca olumlu algılanabilmektedir.

Net İşletme Sermayesi

Dönemler	Dönen Varlıklar (TL)	K.V.Y.K. (TL)	Net Çalışma Sermayesi (TL)
2018	9.025.143	4.226.745	4.798.398
2019	11.882.729	6.297.399	5.585.330
2020	11.190.024	4.963.379	6.226.645

Firmanın net çalışma sermayesi yıllara göre artış göstermektedir. Bu da, firmanın kısa vadeli borçlarını karşılamakta sorun yaşamadığını ve borçlarını ödedikten sonra elinde günlük faaliyetler için yeterli sermayenin olduğunu ifade etmekte olup; net işletme sermayesinin yüksek olması bankalarca olumlu karşılanmaktadır.

Nakit Oran

Dönemler	Hazır Değerler (TL)	K.V.Y.K. (TL)	Nakit Oran
2018	1.574.974	4.226.745	0,37
2019	2.980.892	6.297.399	0,47
2020	5.427.713	4.963.379	1,09

Firmanın nakit oranının kabul edilen (0,20) orandan yüksek olması, firmanın nakit sıkışıklığı ya da yabancı kaynak kullanımı gereksinimi olmadığını ifade etmektedir. Firmaların gereğinden fazla hazır değer bulundurmalarının fırsat maliyeti açısından olumsuz tarafı olsa da kredi kuruluşları açısından oranın yüksekliği tercih edilen bir durumdur.

Stokların Net Çalışma Sermayesine Oranı

Dönemler	Stoklar (TL)	Net Çalışma Sermayesi (TL)	Oran
2018	2.901.559	4.798.397	0,60
2019	3.983.825	5.585.330	0,71
2020	4.012.396	6.226.645	0,64

Yapılan hesaplamalar sonucunda, firmanın günlük faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde stoklara bağlı satışa göre yürütüldüğünü göstermektedir.

XYZ Diş Protez Laboratuvarı firmasının finansal yapısı ilgili oranlar hesaplanarak, yorumlanmıştır.

Kaldıraç oranı

Dönemler	Toplam Yabancı Kaynaklar (TL)	Pasif (Aktif) Toplamı (TL)	Kaldıraç oranı
2018	4.678.257	12.944.289	0,36
2019	6.747.895	16.273.906	0,41
2020	7.381.334	19.739.815	0,37

Yabancı kaynak oranı olarak da ifade edilen kaldıraç oranının %50 civarında olması istenen bir durum olarak kabul edilmektedir. Firmanın yıllara göre kaldıraç oranının, istenilen orandan daha düşük olduğu hesaplanmıştır. Kredi veren bankalar açısından bu oran, kredi tahsisinde kabul görmektedir.

Finansman Oranı:

Dönemler	Öz Kaynaklar (TL)	Toplam Yabancı Kaynaklar (TL)	Finansman Oranı
2018	8.266.031	4.678.257	1,77
2019	9.526.012	6.747.895	1,41
2020	12.358.481	7.381.334	1,67

Firmanın yıllara göre hesaplanan finansman oranlarının % 50'nin üzerinde olduğu görülmektedir. Bu da, işletme sahiplerinin dış kaynaklardan fon sağlamak yerine özkaynak ağırlıklı çalıştıklarını göstermektedir. Kredi kuruluşları açısından istenen bir durumdur.

Öz kaynak Oranı:

Dönemler	Öz Kaynaklar (TL)	Pasif (Aktif) Toplamı (TL)	Öz Kaynak Oranı
2018	8.266.031	12.944.289	0,64
2019	9.526.012	16.273.906	0,59
2020	12.358.481	19.739.815	0,63

Firma öz kaynaklarının payının, toplam kaynaklar içinde ortalama %60'ın üzerinde olması ortaklarınca finanse edildiğini göstermektedir. Bu da, bankalar tarafından olumlu değerlendirilmektedir.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynak / Pasif Oranı

Dönemler	K.V.Y.K. (TL)	Pasif Toplamı (TL)	Oran
2018	4.226.745	12.944.289	0,33
2019	6.297.399	16.273.906	0,39

2020	4.963.379	19.739.815	0,25
------	-----------	------------	------

Bankalarca kabul edilen 1/3 oranı göz önünde bulundurulduğunda; 2018 ve 2019 yıllarında kısa vadeli kredilerin pasif toplamına oranı istenilen seviyelerdedir. Özellikle, 2020 yılında gerçekleştirdiği yatırımlarında uzun vadeli kredi kullandığı görülmektedir. Bu oranın 2020 yılı için yapılan hesaplamalarda düşük çıkması Bankalarca olumlu karşılanmaktadır.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynak / Pasif Oranı

Dönemler	Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar (TL)	Pasif Toplamı (TL)	Oran
2018	451.512	12.944.289	0,034
2019	450.496	16.273.906	0,03
2020	2.417.955	19.739.815	0,122

Kredi kurumlarınca kabul görülen 1/6 oranının (yaklaşık %16,6) altında olduğu görülen firmanın, son dönemlerde gerçekleştirdiği yatırımlarını uzun vadeli kredilerle finanse ettiği görülmektedir. Bu rakamlara göre, firmanın hala uzun vadeli yabancı kaynak kullanma kapasitesi mevcuttur.

Maddi Duran Varlıklar/ Öz Kaynak Oranı

Dönemler	Maddi Duran Varlıklar (TL) (Net)	Öz Kaynak (TL)	Oran
2018	3.901.388	8.266.031	0,47
2019	4.378.318	9.526.012	0,46
2020	6.536.931	12.358.481	0,52

Firmanın sahip olduğu duran varlıklarının, yıllara göre öz kaynakları tarafından %46 -%52 aralığında finanse edildiği görülmektedir. Bu oran, Bankalarca kabul görmektedir.

Net Finansal Borç/ EBITDA (Faaliyet Karı + Amortisman) Oranı

Dönemler	Finansal Borç (Net) (TL)	EBITDA (TL)	Oran
2018	1.012.131	1.661.381	0,61
2019	1.009.853	1.997.630	0,51
2020	4.038.345	101.204	39,9

Firmanın reel karlılığını ifade eden EBITBA, faaliyet karı ve amortisman tutarı toplamını ifade edilmektedir. Kısa vadeli ve uzun vadeli finansal borçlar toplamının EBITBA'ya bölünmesi ile hesaplanan bu oran, firmanın net finansal borçları ödeme süresini göstermektedir. 2020 yılı için yapılan hesaplama sonucu, bu oran önceki dönemlere göre yüksek çıkmıştır. Buna, 2020 yılında yaşanan pandemi sürecinde işletme satışının ve karının düşmesi nedeniyle ödemeler için kullanılan kredi bakiyelerinin artması neden olmuştur. Bu oranın yüksek olması, Bankalarca olumsuz karşılanmaktadır. Bu oran, ülkemizde 4 yıl olarak kabul görmektedir.

XYZ Diş Protez Laboratuvarı firmasının karlılık oranları hesaplanarak, yorumlanmıştır.

Tablo 9: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Karlılık Oranları

Karlılık Oranları	2018	2019	2020
Net Kar / Öz kaynak (Mali Karlılık)	0,098	0,084	0,01
FAVÖK / Toplam Aktif	0,13	0,12	0,005
Brüt Satış Karı/ Net Satışlar	0,16	0,17	0,16
Faaliyet Karı/ Net Satışlar	0,047	0,054	0,01
Net Kar / Net Satışlar	0,035	0,032	0,014

Mali tablolar göz önünde bulundurularak yapılan hesaplamalar sonucu XYZ Protez Laboratuvarı firmasının karlılık oranları Tablo 9'da gösterilmiştir. Firmanın öz kaynak karlılığını gösteren mali karlılık oranının yıllara göre azalma göstermesi dikkat çekmektedir. Özellikle 2020 yılı mali karlılık oranının %1 e kadar düşmesinde tüm Dünya'yı ele geçiren Covid-19 salgının etkisi olduğu belirlenmiştir. Firmanın

faaliyetlerine yasal düzenlemeler doğrultusunda ara vermesi, hem satışlarına hem de karlılık oranlarına etkisi olduğu gözlemlenmektedir. Aktif karlılık oranında yıllara göre düşüş göstermesi de ön plana çıkmaktadır. Firma aktif karlılığı, yıllara göre düşme eğiliminde olup, sırasıyla toplam varlıklarının %13-%12 ve %5 'i kadar kâr elde etmiştir.

Firmanın satışlar ve karlılık ilişkisini gösteren diğer oranlar incelendiğinde, firmanın yapmış olduğu satışların %16-%17'si firmada brüt satış kârı olarak kalmıştır. Bu sonucun yeterliliğini ölçebilmek için faaliyet giderlerini karşılama ve dönem karı içindeki payı incelenmelidir. Faaliyet kârı marjı oranının yıllara göre %4,7-%5,4-%1 olarak gerçekleşmesi Brüt satış kârının faaliyet giderlerini karşıladığını göstermektedir. Fakat 2020 yılında bu oranının hızlı bir şekilde düşmesi dikkat çekmektedir. Firmanın salgın döneminde faaliyetlerine ara vermesinden kaynaklı satışların azalmasının etkili olduğu belirlenmiştir.

Tablo 10: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Faaliyet Oranları

Faaliyet Oranları	2018	2019	2020
Stok Devir Hızı	8,3	6,03	1,98
Stok Tutma Süresi (Gün)	44	60,5	184,3
Alacak Devir Hızı	5,66	5,29	2,57
Alacakların Tahsil Süresi (Gün)	64,5	69	142
Aktif Devir Hızı	1,8	1,53	0,48
Öz kaynakların Devir Hızı	4,10	2,8	0,86
Net Çalışma Sermayesinin Devir Hızı	4,86	4,47	1,51
Maddi Duran Varlıkların Devir Hızı	6	5,70	1,44
Ticari Borç Devir Hızı	12,8	6,68	2,76
Ticari Borç Ödeme Süresi (Gün)	28,5	54,6	132,2

Firmanın ana faaliyet döngüsü içinde varlıkların kullanımı ve varlıklar ile satışlar arasındaki ilişkiyi ortaya koyan faaliyet oranları hesaplanmıştır. Firmanın 2017 yılına ait mali verileri incelenmiş olup; stoklar hesabı bakiyesi 1.784.119 TL,

Alacaklar hesabı bakiyesi 3.685.475 TL, Borçlar hesabı bakiyesi 1.913.490 TL ve Öz kaynak toplamı 3.065.520 TL'dir. Firmanın stok devir hızı ve stok tutma süreleri incelendiğinde, negatif eğilimli bir hareket olduğu görülmektedir.. Stokların yılda 8 kez satışa konu olduğu 2018 yılından sonra, bu oranın 2019 yılında 6 'ya ve 2020 yılında yaklaşık 2'ye kadar düştüğü görülmektedir. Salgın sürecinde üretimin ve satışların aksamasının bu oranın düşmesinde etkili olduğu görülmektedir. Yine, 2020 yılında stok tutma süresinin yıllara göre arttığı gözlemlenmektedir. Firmanın alacakların devir hızı, mevcut alacakların tahsil süresinin uzamasından kaynaklı olarak, yıllara göre düşme eğiliminde olduğu görülmektedir. Firmanın 2018 yılında, aktiflerinin 1,8 katında satış hacmi oluşturmasına rağmen, 2020 yılında düştüğü görülmektedir. Bu konuda satışların salgın döneminde düşmüş olmasının etkisi olduğu görülmektedir. Öz kaynak devir hızı, net çalışma sermayesinin devir hızı ve maddi duran varlıkların devir hızı yıllara göre düşme eğiliminde olduğu belirlenmiştir. Ticari borç devir hızı, yıllara göre düşmektedir. Bununla birlikte borç ödeme süresinin, 28 günden 132 güne çıktığı görülmektedir. Bu da, firmanın kullanmış olduğu kredilerin vadelerinin uzun olduğunu göstermektedir. Ticari borç devir hızı ve borç ödeme sürelerini değerlendirirken, firmanın alacak devir hızı ve alacakların ödenme süreleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu oranlar karşılaştırıldığında, firmanın borç devir hızı ve borç ödeme süresinin firma aleyhinde olduğu görülmektedir. Burada değerlendirme yaparken diğer oranlarında göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Yapılan hesaplamalar sonucu elde edilen faaliyet oranlarının yıllar itibariyle düşme eğiliminde olması firmanın karlılığının azalabileceğini ve ilave finansman ihtiyacı duyabileceğini göstermektedir. Ancak firmanın öz kaynak yapısı incelendiğinde, yıllar itibariyle dönem sonunda elde edilen karların firma bünyesinde bırakıldığı gözlemlenmektedir. Bu da firmanın güçlü bir sermaye yapısı olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca firmanın tek ortaklı ve şahıs firma olması nedeniyle ortağın sahip olduğu varlıklarla firma sermayesi güçlendirilebilmektedir. Firmanın son dönemlerde yapmış olduğu yatırımları uzun vadeli kredilerle finanse etmesi de, firmaya avantaj sağlamaktadır.

3.4.3. ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Kredi Talebinin Değerlendirilmesi

Çalışmanın bu bölümünde ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin istihbarat analizi yapılacaktır.

3.4.3.1. Firmanın Tanıtım Bilgileri

2009 yılında ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. ticaret unvanıyla kurulan firma, Trakya Bölgesi'nde tarım makinelerinin ticareti ve servis hizmetlerini sunmaktadır. Aynı zamanda kurutma, toprak işleme ve ekim makinesi gibi zirai ekipmanların yanında perakende yedek parça satışı ve servis hizmeti de sunmaktadır. Ayrıca, firmanın takas usulü ile 2. El traktör ticareti de bulunmaktadır.

2017 yılından itibaren İş Finansal Kiralama AŞ. ile sell&leaseback işlemi ile kiralanmış 3.500 m² kapalı alana sahip 11.000 m² arazi üzerine kurulu 3 katlı iş yerinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Trakya bölgesinde geniş müşteri portföyüne sahip firmanın Kırklareli, Lüleburgaz, Edirne, Keşan'da birer şubesi bulunmaktadır.

3.4.3.2. Firma Ortaklık Yapısı

Firmanın toplam sermayesi 500.000 TL olup, tek ortağı bulunmaktadır. 29.05.2019 tarihli imza sirkülerine göre; ortak Bay Y, şirket müdürü olarak şirketi münferiden temsil ve ilzama yetkili kılınmıştır.

3.4.3.3. Firma Faaliyet Döngüsü

Ulusal bir traktör firmasının Trakya Bölge Bayisi olarak faaliyet gösteren işletme, üst segmentte yer alan traktör ve biçerdöver satışı yapmaktadır. Aynı zamanda kurutma, toprak işleme ve ekim makinesi gibi zirai ekipmanların yanında perakende yedek parça satışı ve servis hizmeti de sunmaktadır. Firmanın takas usulü ile 2. El traktör ticareti de bulunmaktadır.

Bayisi olduğu firmadan 2 aylık kesin sipariş alımının ardından ticari malları tedarik etmekte ve ödemelerini 90 güne varan vadeler ile teminat mektubu

karşılığında banka havalesi yoluyla gerçekleştirmektedir. Yapılan ödemelerde, 45-75-105 güne vade seçeneklerinin bulunduğu ve peşin alımda %5 oranında iskonto yapılmaktadır.

Firma, satışlarını Trakya Bölgesi'ndeki muhtelif çiftçilere ağırlıkla peşin ya da 30 gün vadeli olarak; biçerdöver satışlarında ise, tahsilâtlarını ortalama 5 ay vadeli cari hesap ya da senet karşılığında gerçekleştirmektedir. Takas usulüne göre alımı gerçekleştirilen 2.El traktörler ise, ağırlıklı olarak firma tarafından satılmakta ancak traktörün yaşı ve kullanım durumuna göre vade süresi uzatılmaktadır.

Parça ve servis hizmeti alanında da faaliyet göstermekte olan firmadan, yedek parça ve servis hizmeti ile ilgili satışların ağırlıklı olarak peşin şekilde yapılmaktadır. Firmanın ciro hacmi inceleme dönemlerinde dalgalı bir seyir izlemekle birlikte 2020 itibarıyla talepte yaşanan yoğunluk ve yeni satış bağlantılarıyla birlikte gelişim göstermiştir. Firmanın 2020 yılında maliyetlerinde yaşanan azalma ile birlikte karlılığı artış göstermiştir.

3.4.3.4.Ortak Hakkında Bilgiler

Bay Y

1962 yılında Ardahan'da doğan Bay Y, lise mezunudur. Gençlik yıllarında babasının yanında ticari faaliyetlerde bulunan Bay Y, 1996 yılında şahıs firması kurarak ticari faaliyetine başlamıştır. Firmanın tek ortağı olarak faaliyetlerine devam etmektedir. Bay Y' nin faaliyeti konusunda gerekli teknik bilgi ve tecrübeye sahiptir.

3.4.3.5.Firma ve Firma Ortağının Moralitesi

Firma ve firma ortağı adına çeşitli kaynaklarından yapılan moralite sorgulamalarında aşağıdaki hususlara rastlanılmıştır:

Firma adına herhangi bir olumsuz kayda rastlanılmamıştır. 20.08.2018 - 31.12.2020 tarihleri arasında Firmanın düzenlemiş olduğu çek adedi 48 olup; söz konusu çeklerin toplam tutarı 4.481.776 TL'dir. Firma'nın arkası yazılan ve sonradan

ödenen çeki bulunmamaktadır. Son 12 ay içerisinde vadesi dolacak 2 adet 65.761 TL tutarında ileri vadeli çeki bulunmaktadır.

Firma ortağı Bay Y adına herhangi bir olumsuz kayda rastlanılmamıştır. Bay Y ‘nin bireysel KKB’si incelendiğinde 31.12.2020 itibariyle toplam kredi riski 15.214 TL ve kredi skoru 1.900’tir.

3.4.3.6.Firma ve Firma Ortağının Gayrimenkul Bilgileri ve Takyidatları

Çalışmanın bu bölümünde firma ve firma ortağına ait gayrimenkullerin piyasa değerleri elde edilen ekspertiz raporlarına ve piyasa araştırmasına istinaden belirlenmiştir. Takyidat sorgulamaları sonucu elde edilen bilgiler Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. ve Firma Ortağının Gayrimenkul Bilgileri ve Takyidatları

No	Sahibi	Cinsi	İl / İlçe	Piyasa Değ. (TL)	Takyidat Bilgileri
1	ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.	Tarla	Tekirdağ/ Merkez	262.500	Takyidat Kaydı Yoktur.
2	ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.	Tarla	Tekirdağ / Çorlu	157.500	Takyidat Kaydı Yoktur.
3	ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.	Tarla	Tekirdağ / Çorlu	127.500	Takyidat Kaydı Yoktur.
4	ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.	Tarla	Tekirdağ / Yenice	255.000	Takyidat Kaydı Yoktur.
5	ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.	Tarla	Tekirdağ / Hayrabolu	525.000	Takyidat Kaydı Yoktur.
6	Bay Y	Mesken	Tekirdağ / Merkez	3.000.000	Takyidat Kaydı Yoktur.
7	Bay Y	Arsa	Tekirdağ / Merkez	5.000.000	Takyidat Kaydı Yoktur.

Firma ve firma ortağı Bay Y’ ye ait olan gayrimenkuller adına herhangi takyidat kaydı bulunmamaktadır.

3.4.3.7.Firmanın Banka Limitleri/Riskleri ve Teminat Yapıları

Firma yetkilisi ile yapılan görüşmelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda çalışılan bankalardaki limit/riskleri ve teminat yapıları Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.’nin Banka Limit /Riskleri ve Teminat Yapıları

Banka / Finans Kuruluşu Adı	Genel Limit(TL Karş.)	Güncel Riskler			Teminat Türü
		Nakit (TL)	G.Nakit (TL)	Top. Risk (TL Karş.)	
Vakıflar Bankası T.A.O	10.250.000	7.950.000	1.200.000	9.150.000	Kefalet(Tüzel Ve/Veya Gerçek Kişi Kefaleti , KGF (Kredi Garanti Fonu)
Halk Bankası	5.000.000	2.950.000	300.000	3.250.000	Kefalet
Ziraat Katılım Bankası	3.000.000	-	1.000.000	1.000.000	Kefalet
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	2.750.000	500.000	400.000	900.000	Kefalet(Tüzel Ve/Veya Gerçek Kişi Kefaleti , KGF (Kredi Garanti Fonu)
İş Bankası A.Ş.	650.000	550.000	-	550.000	Kefalet
ING Bank A.Ş.	750.000	-	500.000	500.000	Kefalet
T.C. Ziraat Bankası	5.000.000	250.000	100.000	350.000	Kefalet(Tüzel Ve/Veya Gerçek Kişi Kefaleti , KGF (Kredi Garanti Fonu)
Şekerbank A.Ş.	5.000.000	-	100.000	100.000	Kefalet(Tüzel Ve/Veya Gerçek Kişi Kefaleti , KGF (Kredi Garanti Fonu)
Kredi Garanti Fonu A.Ş.	6.000.000	-	6.000.000	6.000.000	
	28.400.000	12.200.000	9.600.000	21.800.000	

3.4.3.8.Firmanın Memzuç Bilgileri

Firmanın 31.12.2020 tarihli TCMB memzuç bilgileri Tablo 13’ te gösterilmiştir.

Tablo 13: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.’nin TCMB Memzuç Bilgileri

	Limit	0-12 Ay Risk	12-24 Ay Risk	24+ Risk	Reeskont	Faiz/Taahhuk	Toplam
100	25.827.378	10.135		11.591.808	66.189		11.668.132
Nakit Banka Kredileri (TP)	25.827.378	10.135		11.591.808	66.189		11.668.132
Nakit Banka Kredileri Toplamı	25.827.378	10.135		11.591.808	66.189		11.668.132
200	11.680.372	2.400.000	300.000				2.700.000
203	4.203.550	3.485.280					3.485.280
G.Nakit Banka Kredileri (TP)	15.883.922	5.885.280	300.000				6.185.280

G.Nakit Banka Kredileri Toplamı	15.883.922	5.885.280	300.000				6.185.280
205	11.607.500	3.169.181	3.189.765				6.358.946
206	1.800.000						
(Kgf) Kredi Garanti Fonu (TP)	13.407.500	3.169.181	3.189.765				6.358.946
(Kgf) Kredi Garanti Fonu Toplamı	13.407.500	3.169.181	3.189.765				6.358.946
Nakdi Toplamlar	25.827.378	10.135		11.591.808	66.189		11.668.132
Gayrinakdi Toplamlar	24.334.981	62.300	2.182.534	3.928.445			6.173.279
Genel Toplamlar	29.011.356	637.441	2.182.534	7.491.736	15.867		10.327.578

Tablo 13'te firmanın 0-12 ay, 12-24 ay ve 24 üzeri bankalardaki limit ve riskleri görülmektedir. 100 memzuç kodlu krediler, işletmenin kullanmış olduğu nakdi krediler olarak kayıt edilmiştir. Toplam nakdi krediler limitinin yaklaşık olarak %45'lik kısmının dolu olduğu görülmektedir. Firmanın kullanmış olduğu gayri nakdi kredileri ifade eden 200-203 memzuç kodları, teminat mektubu ve çek kullanımını bakiyeleri ifade etmektedir. Firmanın toplam gayri nakdi kredi limitlerinin doluluk oranının %39 olduğu görülmektedir. Bankacılık sektöründe teminat yetersizliğini gidermek amacıyla oluşturulan Kredi Garanti Fonu kefaletli krediler, pandemi sürecinde ekonomide yaşanacak sorunları minimize etmek için devreye alınmıştır. Kredi Garanti Fonu kefaleti ile 13.407.500 TL limit tahsisi yapılmış olup, 6.358.946 TL'si riske dönüşmüştür.

3.4.4. ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Mali (Finansal) Analizi

Çalışmanın bu bölümünde ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin 2018-2019-2020 yılsonu bilanço ve gelir tabloları üzerinden mali analizi yapılacaktır.

3.4.4.1. ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Mali Tablolarının Düzeltilmesi

Ek-2A ve Ek-2B 'deki firmaya ait mali tablolarda gerekli görülen düzeltmeler yapılmış olup, gerekçeleri düzeltme tablosu üzerinde açıklanmıştır.

Tablo 14: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.’nin 2020 Yılı Mali Tablolarında Yapılan Düzeltme İşlemleri (TL)

Hesap Adı	Hesap Adı	Yapılan İşlem	31.12.2020	
Diğer Hazır Değerler	Alacak Senetleri	Aktarım	2.731	Niteliği Gereği
Alıcılar	Alınan Avanslar	Ekleme	7.001	Ters Bakiye
Memzuç Farkı	Banka Kredileri	Ekleme	66.069	Memzuç Farkı
Diğer Ticari Borçlar	Banka Kredileri	Aktarım	4.808	Kredi Kartı Borcu Olduğundan
Diğer Mali Borçlar	Banka Kredileri	Aktarım	10.251	Niteliği Gereği
Satıcılar	Borç Senetleri	Aktarım	1.273.374	Teminat Mektubu Karşılığı Alınan Cari Borç Olduğundan
Yurtiçi Satışlar	Diğer Gelirler	Aktarım	1.020.717	Satış Primleri Olduğundan
Diğer Maddi Olm. Duran Var.	Haklar	Aktarım	550.000	Leasing İşlemleri
Devreden KDV	İndirilecek KDV	Aktarım	802	Vergi
Özel Maliyetler	Özkaynak İndirim	İndirim	203.837	Ekonomik Değeri Olmadığından
Kasa	Özkaynak İndirim	İndirim	495.000	Fiktif Bakiyeler
Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)	Özkaynak İndirim	İndirim	579.591	Karşılık Ayrılmadığından
Alıcılar	Özkaynak İndirim	İndirim	825.145	Donuk Tahsil Kabiliyeti Düşük Bakiye
Gelecek Aylara Ait Giderler	Özkaynak İndirim	İndirim	15.978	Aktif Değeri Olmadığından
Alacak Senetleri	Özkaynak İndirim	İndirim	188.980	Sorunlu Müşteri Senetleri
Memzuç Farkı	Özkaynak İndirim	İndirim	66.069	Memzuç Farkı
İndirilecek KDV	Peşin Ödenen Vergi ve Fon.	Aktarım	802	Vergi
Alıcılar	Satıcılar	İndirim	5.721.911	Aynı Şirket Karşılıklı Bakiye

Tablo 14’te görüldüğü üzere; Alıcılar hesabında ve Alınan Avanslar hesabında izlenen aynı müşteri bakiyesinin tespit edilmesiyle ilgili hesaplardan indirim yapılmıştır. Üç dönemden beri donuk olarak izlenen ilgili tutar, özkaynaklardan tenzil edilmiştir. Alıcılar hesabında ve Satıcılar hesabında izlenen aynı müşteri bakiyesinin tespit edilmesiyle ilgili hesaplardan indirim yapılmıştır.

Alacak Senetleri hesabında izlenen sorunlu müşteri senetleri öz kaynaklardan indirim yapılmıştır. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-) hesabında izlenen bakiye için karşılık ayrılmadığı tespit edilmiş olup, öz kaynaklardan indirim yapılmıştır. Firmanın belgelendiremediği ödemeler tespit edilmiş ve Kasa hesabında takip edilen 495.000 TL'lik tutar, özkaynaklardan indirilmiştir. Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesabında izlenen leasing işlemleri tutarı olan, 550.000 TL, Haklar hesabına aktarılmıştır. Ekonomik değeri olmayan ve Özel Maliyetler hesabında izlenen 203.837 TL'lik tutar öz kaynaklardan tenzil edilmiştir.

Kredi ödemelerinden kaynaklı oluşan 66.069 TL'lik giderin mali tablolarda gösterilmediği belirlenmiş olup, memzuç farkı olarak önce Banka Kredileri hesabına eklenmiş ve sonra da öz kaynaklardan indirilmiştir. Teminat mektubu karşılığı alınan ve cari borç olduğu belirlenen 1.273.374 TL'lik tutar, Satıcılar hesabından Borç Senetleri hesabına aktarılmıştır. Diğer Ticari Borçlar ve Diğer Mali Borçlar hesabında takip edilen tutarlar niteliği gereği Banka Kredileri hesabına aktarılmıştır. Satış primlerinin Yurtiçi Satışlar hesabında izlendiği belirlenmiş olup; ilgili tutar Diğer Gelirler hesabına aktarılmıştır.

Tablo 15: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin 2019 Yılında Mali Tablolarda Yapılan Düzeltme İşlemleri (TL)

Hesap Adı	Hesap Adı	Yapılan İşlem	31.12.2019	
Diğer Hazır Değerler	Alacak Senetleri	Aktarım	40.441	Niteliği Gereği
Alınan Çekler	Alacak Senetleri	Aktarım	384.339	Niteliği Gereği
Alıcılar	Alınan Avanslar	Ekleme	1.177.331	Ters Bakiye
Diğer Ticari Borçlar	Banka Kredileri	Aktarım	1.301	Kredi Kartı Borcu Olduğundan
Banka Kredileri	Banka Kredileri	Aktarım	1.860.227	Vadesi Gereği (Uzun Vadeye)
Satıcılar	Borç Senetleri	Aktarım	3.108.370	Teminat Mektubu Karşılığı Alınan Cari Borç Olduğundan
Ticari Mallar	Diğer Çeşitli Duran Varlıklar	Aktarım	1.721.972	Satış Vadesi Bir Yılı Aşan Traktör/Ekipman
Yurtiçi Satışlar	Diğer Gelirler	Aktarım	414.265	Satış Primleri Olduğundan
Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	Aktarım	140.090	Vadesi Gereği (Kısa Vadeye)

Diğer Maddi Olm. Duran Var.	Haklar	Aktarım	550.000	Leasing İşlemleri
Verilen Sipariş Avansları	K.V. İlişkili Taraflardan Finansal Alacaklar	Aktarım	293.298	Grup Şirketlerinden Finansal Alacaklar
Alıcılar	K.V. İlişkili Taraflardan Finansal Alacaklar	Aktarım	6.697.153	Grup Şirketlerinden Alacaklar
Özel Maliyetler	Özkaynak İndirim	İndirim	203.837	Ekonomik Değeri Olmadığından
Kasa	Özkaynak İndirim	İndirim	485.000	Fiktif Bakiyeler
Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)	Özkaynak İndirim	İndirim	656.865	Karşılık Ayrılmadığından
Gelecek Aylara Ait Giderler	Özkaynak İndirim	İndirim	16.420	Aktif Değeri Olmadığından)
Gelecek Yıllara Ait Giderler	Özkaynak İndirim	İndirim	39.323	Aktifleştirilen Gider
K.V. İlişkili Taraflardan Finansal Alacaklar	Özkaynak İndirim	İndirim	3.025	Mutabakat Farkı
Satıcılar	Verilen Sipariş Avansları	Ekleme	302.192	Ters Bakiye Olduğundan

2019 yılına ait bilançoda yapılan düzeltme işlemleri Tablo 15'te gösterilmiştir. Firmanın Alınan Çekler hesabındaki ilgili tutar, kısa vadede nakde çevrilemeyeceğinden dolayı Alacak Senetleri hesabına aktarılmıştır. Alıcılar hesabında ters bakiye olarak izlenen müşterilerden alınan avanslar olduğu belirlenmiş olup; 1.177.331 TL'lik tutar Alınan Avanslar hesabına eklenmiştir. Ticari Mallar hesabında takip edilen ve satış vadesi bir yılı aşan varlıklar tespit edilmiş, ilgili tutar Diğer Çeşitli Duran Varlıklar hesabına aktarılmıştır. Firmanın belgelendiremediği ödemeler tespit edilmiş ve Kasa hesabında takip edilen 485.000 TL'lik tutar, öz kaynaklardan indirilmiştir. Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar hesabında izlenen leasing işlemleri tutarı olan, 550.000 TL, Haklar hesabına aktarılmıştır. Ekonomik değeri olmayan ve Özel Maliyetler hesabında izlenen 203.837 TL'lik tutar öz kaynaklardan tenzil edilmiştir. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-) hesabında izlenen bakiye için karşılık ayrılmadığı tespit edilmiş olup, öz kaynaklardan indirim yapılmıştır. Grup şirketlerinden sağlanan finansal alacaklar tespit edilmiş, ilgili hesaplara aktarılmıştır.

Satış primlerinin Yurtiçi Satışlar hesabında izlendiği belirlenmiş olup; ilgili tutar Diğer Gelirler hesabına aktarılmıştır. Diğer Ticari Borçlar hesabında takip edilen tutarlar niteliği gereği Banka Kredileri hesabına aktarılmıştır. Teminat mektubu karşılığı alınan ve cari borç olduğu belirlenen 3.108.370 TL'lik tutar, Satıcılar hesabından Borç Senetleri hesabına aktarılmıştır. Kısa vadeli Banka Kredilerinde izlenen bakiye, vadesi gereği uzun vadeli Banka Kredileri hesabına aktarılmıştır. Satıcılar hesabında ters bakiye olarak izlenen müşterilerden verilen sipariş avansları olduğu belirlenmiş olup; 302.192 TL'lik tutar Verilen Sipariş Avanslar hesabına eklenmiştir. Uzun vadeli Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar hesabında izlenen tutar, vadesi gereği kısa vadeli Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar hesabına aktarılmıştır.

Tablo 16: : ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin 2018 Yılında Mali Tablolarda Yapılan Düzeltme İşlemleri (TL)

Hesap Adı	Hesap Adı	Yapılan İşlem	31.12.2018	Niteliği Gereği
Alınan Çekler	Alacak Senetleri	Aktarım	426.384	Niteliği Gereği
Diğer Ticari Alacaklar	Alacak Senetleri	Aktarım	19.067	Pos Alacakları
Alıcılar	Alınan Avanslar	Ekleme	652.699	Ters Bakiye
Diğer Ticari Borçlar	Banka Kredileri	Aktarım	1.704	Kredi Kartı Borcu Olduğundan
Satıcılar	Borç Senetleri	Aktarım	5.413.550	Teminat Mektubu Karşılığı Alınan Cari Borç Olduğundan
Verilen Çek ve Ödeme Emirleri (-)	Borç Senetleri	Ekleme	2.863.377	Niteliği Gereği
Ticari Mallar	Diğer Çeşitli Duran Varlıklar	Aktarım	2.280.263	Satış Vadesi Bir Yılı Aşan Traktör/Ekipman
Verilen Avanslar	Diğer Çeşitli Duran Varlıklar	Aktarım	299.545	Leasing Kaynaklı Verilen Teminat Senetlerinin Aktifleştirilmesi
Borç Senetleri	Diğer Çeşitli Duran Varlıklar	İndirim	299.545	Leasing Kaynaklı Verilen Teminat Senetler Olduğundan
Yurtiçi Satışlar	Diğer Gelirler	Aktarım	2.994.954	Satış Primleri Olduğundan
Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	Aktarım	389.634	Vadesi Gereği (Kısa Vadeye)

Verilen Avansları	Sipariş	K.V. İlişkili Taraflardan Finansal Alacaklar	Aktarım	292.601	Grup Şirketlerinden Finansal Alacaklar
Satıcılar		K.V. İlişkili Taraflardan Finansal Alacaklar	Ekleme	6.742.438	Ters Bakiye
Özel Maliyetler		Özkaynak İndirim	İndirim	230.004	Ekonomik Değeri Olmadığından
Kasa		Özkaynak İndirim	İndirim	40.000	Fiktif Bakiyeler
Şüpheli Alacaklar Karşılığı (-)	Ticari	Özkaynak İndirim	İndirim	476.318	Karşılık Ayrılmadığından
Alıcılar		Özkaynak İndirim	İndirim	629.850	Donuk Tahsil Kabiliyeti Düşük Bakiye
Gelecek Aylara Ait Giderler		Özkaynak İndirim	İndirim	16.420	Aktif Değeri Olmadığından
Alacak Senetleri		Özkaynak İndirim	İndirim	53.520	Sorunlu Müşteri Senedi
Gelecek Yıllara Ait Giderler		Özkaynak İndirim	İndirim	42.566	Aktifleştirilen Gider
Satıcılar		Verilen Sipariş Avansları	Ekleme	294.768	Ters Bakiye Olduğundan

Tablo 16’da gösterilen düzeltme işlemlerinde, Firmanın Alınan Çekler hesabındaki 426.384 TL, kısa vadede nakde çevrilemeyeceğinden dolayı Alacak Senetleri hesabına aktarılmıştır. Alıcılar hesabında ters bakiye olarak izlenen müşterilerden alınan avanslar olduğu belirlenmiş olup; 652.699 TL’lik tutar Alınan Avanslar hesabına eklenmiştir. Ticari Mallar hesabında takip edilen ve satış vadesi bir yılı aşan varlıklar tespit edilmiş, ilgili tutar Diğer Çeşitli Duran Varlıklar hesabına aktarılmıştır. Firmanın belgelendiremediği ödemeler tespit edilmiş ve Kasa hesabında takip edilen 40.000 TL’lik tutar, öz kaynaklardan indirilmiştir. Ekonomik değeri olmayan ve Özel Maliyetler hesabında izlenen 230.004 TL’lik tutar öz kaynaklardan tenzil edilmiştir. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-) hesabında izlenen bakiye için karşılık ayrılmadığı tespit edilmiş olup, öz kaynaklardan indirim yapılmıştır. Alacak Senetleri hesabında izlenen sorunlu müşteri senetleri öz kaynaklardan indirim yapılmıştır. Verilen Çek ve Ödeme Emirleri (-) hesabındaki 2.863.377 TL, vadesinden dolayı Borç Senetleri hesabına aktarılmıştır. Alıcılar

hesabında üç dönemden beri donuk olarak izlenen ilgili tutar, öz kaynaklardan tenzil edilmiştir.

Satış primlerinin Yurtiçi Satışlar hesabında izlendiği belirlenmiş olup; ilgili tutar Diğer Gelirler hesabına aktarılmıştır. Diğer Ticari Borçlar hesabında takip edilen tutarlar niteliği gereği Banka Kredileri hesabına aktarılmıştır. Teminat mektubu karşılığı alınan ve cari borç olduğu belirlenen 5.413.550 TL'lik tutar, Satıcılar hesabından Borç Senetleri hesabına aktarılmıştır. Satıcılar hesabında ters bakiye olarak izlenen müşterilerden verilen sipariş avansları olduğu belirlenmiş olup; 294.768 TL'lik tutar Verilen Şipariş Avanslar hesabına eklenmiştir. Leasing kaynaklı verilen avanslar ve borç senetleri, ilgili hesaplardan Diğer Çeşitli Duran Varlıklar hesabına aktarılmıştır. Uzun vadeli Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar hesabında izlenen tutar, vadesi gereği kısa vadeli Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar hesabına aktarılmıştır.

Yapılan düzeltme işlemlerinden sonra oluşturulan bilanço ve gelir tablosu, aşağıdaki gibidir:

Tablo 17: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Düzeltilmiş Bilançosu

AKTİF	31.12.2020	%	31.12.2019	%	31.12.2018	%
Dönen Varlıklar Toplamı	19.009.969	91	14.655.495	79	20.175.985	81
Hazır Değerler	2.156.958	10	377.219	2	3.504.017	9
KV Ticari Alacaklar	6.076.311	29	3.887.638	21	4.526.265	14
Senetli Alacaklar	1.128.300	5	2.272.340	12	2.642.425	11
Senetsiz Alacaklar	4.948.011	24	1.615.298	9	4.526.265	35
Diğer Alacaklar	162.708	1	6.987.425	38	7.238.848	29
Stoklar	10.545.548	51	3.308.228	18	7.201.283	29
Ticari Mallar, Mamuller ve Diğer Stoklar	10.545.548	51	3.299.333	17	7.169.870	29
Verilen Sipariş Avansları			8.895	0	31.413	0
Diğer Dönen Değerler	68.444	0	94.986	1	7.421	0
Duran Varlıklar Toplamı	1.848.061	9	3.945.964	21	4.657.440	19
UV Ticari Alacaklar		0		0		0
Diğer Alacaklar		0		0		0
Mali Duran Varlıklar		0		0		0
İlişkili Tarafalara İştirakler		0		0		0
Maddi Duran Varlıklar	1.293.528	6	1.673.047	9	766.232	3
Arazi, Arsa, Bina	1.060.000	5	1.060.000	6	17.420	0
Tesis, Makine, Taşıt, Demirbaş, Diğer M. Dur. Varl.	1.125.573	5	1.439.134	8	1.398.910	6
Birikmiş Amortismanlar(-)	-892.044	4	-826.087	4	-650.098	3
Yapılmakta Olan Yatır., Verilen Avanslar		0		0		0
M.Olm.Dur.V.(Net),Özel Tük.Tabi Varl.(Net)	552.786	3	550.000	3	1.610.000	6

Birikmiş Amortismanlar	-11	0		0		0
Diğer Duran Varlıklar	1.747	0	1.722.917	9	2.281.208	9
AKTİF TOPLAMI	20.858.030	100	18.601.460	100	24.833.426	100
PASİF	31.12.2020	%	31.12.2019	%	31.12.2018	%
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	9.276.134	44	6.749.001	36	12.965.555	52
K.V. Banka Kredileri	3.545.044	17	2.046.436	11	2.752.251	11
Diğer Mali Borçlar(Leasing,Factoring,Tük. Fin.)		0	140.090	1	389.634	2
Senetli Borçlar	1.273.374	6	3.108.370	17	8.276.927	33
Senetsiz Borçlar	4.354.581	21	86.901	0	307.070	1
İlişkili Taraflara Ticari Borçlar		0		0		0
Ortaklara Borçlar		0		0		0
Alınan Avanslar	7.001	0	1.177.331	6	1.072.909	4
Diğer Borçlar	96.135	0	189.874	1	166.764	1
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	8.127.895	39	10.927.595	59	8.799.862	35
U.V. Banka Kredileri	8.127.895	39	10.924.503	59	8.656.680	34
Diğer Mali Borçlar(Leasing,Factoring,Tük. Fin.)		0	3.092	0	143.182	1
Senetli Borçlar		0		0		0
Senetsiz Borçlar		0		0		0
Ortaklara Borçlar		0		0		0
Alınan Avanslar		0		0		0
Diğer Borçlar		0		0		0
Özkaynaklar	3.454.001	17	924.864	5	3.068.009	12
Ödenmiş Sermaye	500.000	2	500.000	3	500.000	2
İlişkili Tarafların Payları		0		0		0
Nakden Arttırılan Sermaye		0		0		0
Sermaye Yedekleri		0		0		0
Kar Yedekleri	5.940.663	28	5.940.663	32	5.940.663	24
Geçmiş Yıl Karları / Zararları	-4.111.331	20	-1.883.976	10		0
Net Kar / Net Zarar	3.499.268	17	-2.227.354	12	-1.883.976	8
Ekleme/ İndirim	-2.374.600	11	-1.404.469	8	-1.488.678	6
PASİF TOPLAMI	20.858.030	100	18.601.460	100	24.833.426	100

Firmanın 31/12/2018-31/12/2019-31/12/2020 tarihli kesinleşmiş bilanço ve gelir tablosuna göre, aktif yapısının dönen varlık ağırlıklı olduğu görülmektedir. Firmanın 2018 ve 2019 yıllarındaki aktif yapısında ticari alacaklar (%14- %21) ve stoklar (% 29- %18) olduğu görülmektedir. Ancak, 2020 yılı aktiflik yapısında ticari alacaklar oranının (%29)'a yükseldiği görülmektedir. Bunun nedeni olarak, senetsiz ticari alacaklar bakiyesinin artmasıdır. 2020 yılında tüm Dünya'da görülen ve ülkemizde de etkili olan Covid-19 pandemi sürecinde yaşanan ekonomik sıkıntılardan kaynaklı olarak satışlar, güvenilir müşterilere belirli bir oranda veresiye olarak gerçekleştirilmiştir. 2020 yılında stoklardaki artışın, satış esnasında müşterilerin elindeki mevcut traktörlerin belirli bir bedel karşılığında alınması ve ikinci el olarak işletme stoklarına kaydedilmesinden kaynakladığı ifade edilmiştir.

Firmanın pasif yapısı incelendiğinde, öz kaynaklarının %5 - %17 arasında seyrettiği görülmektedir. Bu da, firmanın yabancı kaynak kullanımına yöneldiğini göstermektedir. Kısa vadeli yabancı kaynaklar, 2020 yılında pasif yapısı içinde %44'lük paya sahiptir. Önceki dönemlere nazaran uzun vadeli banka kredilerinde azalma olduğu görülmektedir.

Tablo 18: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Düzeltilmiş Gelir Tablosu

	31.12.2020	%	31.12.2019	%	31.12.2018	%
Brüt Satışlar	57.661.425	100	33.27.923	100	59.996.023	100
Yurtiçi Satışlar	56.439.521	98	31.859.195	96	55.866.041	93
Yurtdışı Satışlar	162.681	0	480.151	1	581.309	1
Diğer Gelirler	1.059.223	2	934.577	3	3.548.674	6
Satışlardan İndirimler, İadeler ve İskontolar	-1.518.661	3	-15.319	0	-44.353	0
Net Satışlar	56.142.764	100	33.258.604	100	59.951.670	100
Satışların Maliyeti	-47.856.187	85	-29.438.602	89	-55.753.563	93
Brüt Kar	8.286.577	15	3.820.002	11	4.198.108	7
Faaliyet Giderleri	-2.535.671	5	-3.371.377	10	-4.687.628	8
Faaliyet Karı	5.750.906	10	448.625	1	-489.520	1
Finansman Giderleri	-2.337.434	4	-2.916.452	9	-2.171.123	4
Kambiyo Karı	66.368	0	49.742	0	259.393	0
Kambiyo Zararı	-67.904	0	-56.201	0	-83.497	0
Diğer Gelirler	507.561	1	439.492	1	783.082	1
Diğer Giderler	-420.229	1	-192.560	1	-182.310	0
Vergi Temettü Öncesi Kar	3.499.268	6	-2.227.354	7	-1.883.976	3
Öd. Vergi ve Diğer Yükümlülük	0	0	0	0	0	0
Net Kar / Zarar	3.499.268	6	-2.227.354	7	-1.883.976	3
Dönem Karından Dağ. Kar.ve Ayrılan Yedekler	0	0	0	0	0	0
Dönem Amortisman Tutarı	253.682	0	301.251	1	338.807	1
FAVOK (EBITDA)	6.004.588	11	749.876	2	-150.714	0

Firmanın düzeltilmiş gelir tablosunu incelediğimizde, 2020 yılı net satışlarında bir önceki döneme göre yaklaşık %69'luk bir artış olduğu görülmektedir. 2019 yılında grup firmaları ile ticari anlamda ilişkilerini sonlandırmalarından kaynaklı olarak satışlarda istenen seviyelere ulaşamadığı ifade edilmiştir. Firmanın 2020 yılı karlılığı diğer dönemlere göre artış göstermiştir. Burada traktör ve ekipman fiyatlarındaki artışlardan kaynaklı olduğu belirlenmiştir.

3.4.4.2. ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin Oran Analizi

ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin likidite oranları hesaplanarak, yorumlanmıştır.

Cari Oran

Dönemler	Dönen Varlıklar (TL)	Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar (TL)	Cari Oran
2018	20.175.985	12.965.555	1,56
2019	14.655.495	6.749.001	2,17
2020	19.009.969	9.276.134	2,05

2020 yılında firmanın kısa vadedeki yükümlülüklerini yerine getirmesini ifade eden cari oranı 2,05 olarak hesaplanmıştır. Firmanın cari oranı önceki dönemlere göre değişkenlik göstermesine rağmen, bu oranın istenilen seviyede olması bankalarca olumlu karşılanmaktadır.

Likidite Oranı

Dönemler	Dönen Varlıklar (TL)	Stoklar (TL)	K.V.Y.K. (TL)	Likidite Oran
2018	20.175.985	7.201.283	12.965.555	1
2019	14.655.495	3.308.228	6.749.001	1,69
2020	19.009.969	10.545.548	9.276.134	0,91

Firmanın incelenen iki yılda, kabul görülen likidite oranı olan 1 'in üzerinde, olduğu son dönemde ise; 1'in altında olduğu görülmektedir. Firma ile yapılan görüşmede, 2020 yılında ortaya çıkan pandemi sürecinde stokların elde kaldığı belirtilmiştir.

Net İşletme Sermayesi

Dönemler	Dönen Varlıklar (TL)	K.V.Y.K. (TL)	Net Çalışma Sermayesi (TL)
2018	20.175.985	12.965.555	7.210.430
2019	14.655.495	6.749.001	7.906.494

2020	19.009.969	9.276.134	9.733.835
------	------------	-----------	-----------

Firmanın net çalışma sermayesi yıllara göre artış göstermektedir. Bu da, firmanın kısa vadeli borçlarını karşılamakta yeterli güce sahip olduğunu göstermektedir. Net işletme sermayesinin yüksek olması bankalarca olumlu karşılanmaktadır.

Nakit Oran

Dönemler	Hazır Değerler (TL)	K.V.Y.K. (TL)	Nakit Oran
2018	2.224.416	12.965.555	0,17
2019	377.219	6.749.001	0,06
2020	2.156.958	9.276.134	0,23

Firmanın nakit oranı, önceki dönemlere göre değişkenlik göstermesine rağmen, bu oranın 2020 yılında kabul edilen (0,20) orandan yüksek olması, firmanın nakit sıkışıklığı olmadığını göstermektedir.

Stokların Net Çalışma Sermayesine Oranı

Dönemler	Stoklar (TL)	Net Çalışma Sermayesi (TL)	Oran
2018	7.201.283	7.210.430	0,99
2019	3.308.228	7.906.494	0,42
2020	10.545.548	9.733.835	1,08

Yapılan hesaplamalar sonucunda, firmanın günlük faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde stoklara bağlı satışa göre yürütüldüğünü göstermektedir.

ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. 'nin finansal yapısı ilgili oranlar hesaplanarak, yorumlanmıştır.

Finansal Kaldıraç oranı

Dönemler	Toplam Yabancı Kaynaklar (TL)	Pasif(Aktif) Toplamı (TL)	Kaldıraç oranı
2018	21.765.417	24.833.426	0,88
2019	17.676.596	18.601.460	0,95
2020	17.404.029	20.858.030	0,83

Yabancı kaynak oranı olarak da ifade edilen kaldıraç oranının %50 civarında olması kabul edilmektedir. Firmanın yıllara göre kaldıraç oranı, istenilen orandan daha yüksek olduğu hesaplanmıştır. Kredi veren bankalar açısından bu oran, kredi tahsisinde dikkat edilecektir.

Finansman Oranı:

Dönemler	Öz Kaynaklar (TL)	Toplam Yabancı Kaynaklar (TL)	Finansman Oranı
2018	3.068.009	21.765.417	0,14
2019	924.864	17.676.596	0,052
2020	3.454.001	17.404.029	0,20

Firmanın yıllara göre hesaplanan finansman oranlarının % 50'nin altında olduğu görülmektedir. Bu da, işletme sahiplerinin dış kaynaklardan fon sağladığı görülmektedir.

Öz kaynak Oranı:

Dönemler	Öz Kaynaklar (TL)	Pasif (Aktif) Toplamı (TL)	Öz Kaynak Oranı
2018	3.068.009	24.833.426	0,12
2019	924.864	18.601.460	0,05

2020	3.454.001	20.858.030	0,17
------	-----------	------------	------

Firma öz kaynaklarının, toplam kaynaklar içinde ortalamanın altında olması ve yabancı kaynaklardan finanse edilmesi bankalar tarafından olumsuz değerlendirilmektedir.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynak / Pasif Oranı

Dönemler	K.V.Y.K. (TL)	Pasif Toplamı (TL)	Oran
2018	12.965.555	24.833.426	0,52
2019	6.749.001	18.601.460	0,36
2020	9.276.134	20.858.030	0,44

Bankalarca kabul edilen 1/3 oranı göz önünde bulundurulduğunda firmanın son dönemlerde yatırımlarında uzun vadeli kredi kullandığı görülmektedir.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynak / Pasif Oranı

Dönemler	Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar (TL)	Pasif Toplamı (TL)	Oran
2018	8.799.862	24.833.426	0,35
2019	10.927.595	18.601.460	0,59
2020	8.127.895	20.858.030	0,39

Firmanın, son dönemlerde gerçekleştirdiği yatırımlarını uzun vadeli kredilerle finanse ettiği görülmektedir.

Maddi Duran Varlıklar/ Öz Kaynak Oranı

Dönemler	Maddi Duran Varlıklar (TL)(Net)	Öz Kaynak (TL)	Oran
----------	---------------------------------	----------------	------

2018	766.232	3.068.009	0,25
2019	1.673.047	924.864	1,81
2020	1.293.528	3.454.001	0,37

Firmanın sahip olduğu duran varlıklarının, yıllara göre dalgalı bir şekilde öz kaynaklarından finanse edildiği görülmektedir. 2020 yılında hesaplanan oran, Bankalarca kabul görmektedir.

Net Finansal Borç/ EBITDA (Faaliyet Karı + Amortisman) Oranı

Dönemler	Finansal Borç (Net) (TL)	EBITDA (TL)	Oran
2018	11.941.747	-150.714	-79
2019	13.114.121	749.876	17,5
2020	11.672.939	6.004.588	1,94

Firmanın reel karlılığını ifade eden EBITBA'nın, net finansal borçları ödeme süresinin hesaplandığı bu oranın dalgalı seyretmesi ve 2020 yılındaki oranın kabul edilen orandan düşük olması bankalarca dikkat edilecektir.

ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin karlılık oranları hesaplanarak, yorumlanmıştır.

Tablo 19: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. Karlılık Oranları

Karlılık Oranları	2018	2019	2020
Net Kar / Öz kaynak (Mali Karlılık)	-0,61	-2,4	1,01
FAVÖK / Toplam Aktif	-0,006	0,04	0,29
Brüt Satış Karı/ Net Satışlar	0,07	0,11	0,15
Faaliyet Karı/ Net Satışlar	-0,01	0,01	0,10

Net Kar / Net Satışlar	-0,031	-0,067	0,062
------------------------	--------	--------	-------

Mali tablolar göz önünde bulundurularak hesaplamalar sonucu ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. karlılık oranları Tablo 19’da gösterilmiştir. Firmanın öz kaynak karlılığını gösteren mali karlılık oranının yıllara göre artış göstermesi dikkat çekmektedir. Aktif karlılık oranında yıllara göre yükseliş trendinde olduğu görülmektedir. Özellikle son iki dönemde artış göstermesiyle birlikte toplam varlıklarının %29’u kadar kâr elde etmiştir.

Firmanın satışlar ve karlılık ilişkisini gösteren diğer oranlar incelendiğinde, firmanın yapmış olduğu satışların yıllara göre %7-%15’i firmada brüt satış kârı olarak kalmıştır. Bu sonucun yeterliliğini ölçebilmek için faaliyet giderlerini karşılama ve dönem karı içindeki payı incelenmelidir. Faaliyet kârı marjı oranının yıllara göre negatif bir orandan %6 olarak gerçekleşmesi brüt satış kârının faaliyet giderlerini karşılamaya başladığını göstermektedir.

Tablo 20: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. Faaliyet Oranları

Faaliyet Oranları	2018	2019	2020
Stok Devir Hızı	4,93	5,62	6,91
Stok Tutma Süresi	74,1	64,9	52,8
Alacak Devir Hızı	9,66	8,99	11,27
Alacakların Tahsil Süresi	37,8	40,6	32,4
Aktif Devir Hızı	2,41	1,79	2,69
Öz kaynakların Devir Hızı	19,6	16,66	25,66
Net Çalışma Sermayesinin Devir Hızı	0,12	0,24	0,17
Maddi Duran Varlıkların Devir Hızı	78,2	19,88	43,4
Ticari Borç Devir Hızı	4,1	5	10,86

Ticari Borç Ödeme Süresi	89,1	73	33,6
--------------------------	------	----	------

Firmanın ana faaliyet döngüsü içinde varlıkların kullanımı ve varlıklar ile satışlar arasındaki ilişkiyi ortaya koyan faaliyet oranları hesaplanmıştır. Firmanın 2017 yılına ait mali verileri incelenmiş olup; stoklar hesabı bakiyesi 15.416.795 TL, Alacaklar hesabı bakiyesi 7.886.089 TL, Borçlar hesabı bakiyesi 8.107.352 TL ve Öz kaynak toplamı 6.440.663 TL'dir. Firmanın stok devir hızı ve stok tutma süreleri incelendiğinde, pozitif eğilimli bir hareket olduğu görülmektedir. Stokların yılda 5 kez satışa konu olduğu 2018 yılından sonra, bu oranın 2019 yılında 6'ya ve 2020 yılında 7'ye kadar yükseldiği görülmektedir. Salgın sürecinde satışlarında herhangi bir gerileme olmadığı görülmektedir. Firmanın alacakların devir hızı, mevcut alacakların tahsil süresinin kısalmasından kaynaklı olarak, yıllara göre artış gösterme eğiliminde olduğu görülmektedir. Firmanın 2018 yılında, aktiflerinin 9,7 katında satış hacmi oluşturmuş ve bu oranının 2020 yılında 11,3 katına yükseldiği görülmektedir. Öz kaynak devir hızı, net çalışma sermayesinin devir hızı ve maddi duran varlıkların devir hızı yıllara göre dalgalı bir seyirde olduğu belirlenmiştir. Ancak, 2020 yılında yapılan hesaplamalarda elde edilen oranların yükselmeye başladığı görülmektedir. Ticari borç devir hızı, yıllara göre artmaktadır. Bununla birlikte borç ödeme süresinin, 89 günden 37 güne düştüğü görülmektedir. Bu da, firmanın kullanmış olduğu kredilerin vadelerinin kısa olduğunu göstermektedir. Ticari borç devir hızı ve borç ödeme sürelerini değerlendirirken, firmanın alacak devir hızı ve alacakların ödenme süreleri de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu oranlar karşılaştırıldığında, firmanın borç devir hızı ve borç ödeme süresinin firma lehine olduğu görülmektedir. Burada değerlendirme yapılırken diğer oranlarında göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Finans sisteminin en önemli yapı taşı olan bankalar, piyasadan topladığı mevduatı toplayarak, işletmelerin kredi ihtiyaçlarını gidermektedir. Bankaların önemli gelir kaynağı olan kredilerin geri ödemesinde yaşanılacak olumsuzlukların önüne geçilmesi için firmalar analiz edilerek; fırsatlar, riskler ve karşılaşılabilecek tehditler belirlenmelidir.

Bankacılık sektöründe kredi tahsisi ve kredi tasfiyesi aşamalarında mali analiz yeterli görülmemekle birlikte; kredilendirilecek firmanın istihbarat sorguları da önem arz etmektedir. Kredi talebinde bulunan firmaların ürettiği mal veya hizmetler, pazardaki payı, borçlunun moralitesi ve ekonomik koşullar hakkında elde edilen bilgiler; kredilendirme sürecinde firmanın istihbaratını ortaya koymaktadır. Bu yüzden, kredi talebinde bulunan işletmelerin mali analiz raporu ve istihbarat raporları oluşturulmaktadır.

Çalışmada, farklı sektörde faaliyet gösteren iki firmanın mali analiz raporları ve istihbarat analiz raporları oluşturulmuştur. Firmalara yapılan ziyaretler ile mali veriler, firma ortaklarının mal varlıkları, TCMB memzuç kayıtları temin edilmiştir. Covid-19 Pandemi sürecinde ülke ekonomisinde yaşanan olumsuzluklar ile firmaların kredi ihtiyacı artmıştır. Özellikle sermayesi güçlü olan firmalar bu zorlu süreci başarılı bir şekilde atlattırlardır. Oluşturulan bu raporlar, bankaların kredi onayı ve kredi yapılandırılmasında ışık tutacaktır.

Yapılan mali ve istihbarat analizi sonucunda, XYZ Protez Laboratuvarı firmasının Covid 19 pandemi döneminde üretiminde ve satışlarında azalma olmasına rağmen güçlü sermaye ve uzun vadeli kredi kullanımı ile finansal açıdan rahat dönem geçirdiği görülmektedir. Firmanın Marmara Bölgesi'nde pazardaki payının yüksek olması ve karının işletme içinde kalması da sermayesinin güçlü olduğunu göstermektedir. Kredi değerliliği yüksek bir firma olan XYZ Protez Laboratuvarı firmasına Bankaların kredi politikaları doğrultusunda açık, şahsi kefalet ve gayrimenkul ipoteği karşılığı limit tahsisi yapılabilir.

ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'nin mali ve istihbarat analizi sonucu, firmanın sermayesinin diğer firmaya nazaran zayıf olduğu görülmektedir. Firmanın uzun zamandan beri aynı sektörde faaliyet göstermesi ve Trakya Bölgesi'nde tarımsal faaliyet gösteren çiftçi sayısının yüksek olması firmaya avantaj sağlamaktadır. 2018-2019 yıllarında grup firmalarından ayrılması nedeniyle faaliyetlerinde aksamalar söz konusu olmuştur. Karlılık oranlarındaki pozitif eğilim bankalarca dikkate alınacaktır. XYZ Protez Laboratuvarı firmasına nazaran Bankaların kredi politikaları doğrultusunda ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti.'ne şahsi kefalet, KGF kefaleti ve gayrimenkul ipoteği karşılığı limit tahsisi yapılabilir.

KAYNAKÇA/BİBLİYOGRAFYA

KİTAPLAR:

Akdoğan, N. ve Tenker, N. (2010). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Akgüç, Ö. (2006). *Mali Tablolar Analizi*. İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Akgüç, Ö. (2011). *Ticaret Bankalarının Yönetimi*. İstanbul: Avcı Ofset Matbaacılık.

Akgüç, Ö.(2014). *Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi*. İstanbul: Avcıol Basım Yayın .

Alkin, E., Savaş, A.T., Akman, V. (2001). *Finansal Aracılığın Evrimi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Altuğ, O. (2000). *Banka İşlemleri&Muhasebe*, İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Aras, G. (1996). *Ticari Bankalarda Kredi Portföyünün Yönetimi*. İstanbul: SPK Yayınları.

Ardıç, O. ve Yılmaz P. (2002). *Para- Banka, Uluslararası İktisat ve Türkiye Ekonomisi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Aydın, N. (2003). *Finansal Yönetim*. Eskişehir: TC. Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1465.

Aydın,N., Şen, M., Berk, N. (2014). *Finansal Yönetim I*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Babuşçu, Şenol vd. (2017), *TDHP Uygulaması Kapsamında, Kredilendirmede Finansal Tablolar Analizi, Sektörel Örnek Uygulamalar*. Ankara: Bankacılık Akademisi Yayınları.

Başar, M. ve Coşkun M. (2009). *Bankacılık Uygulamaları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Cole, R. and Lon M.(1998). *Consumer and business credit management*. (11. th Edition). U.S.A.: McGraw-Hill Companies Inc.

Çabuk, A.ve Lazol, İ. (2009). *Mali Tablolar Analizi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Çelik, F. (2014). *Kredi Talepleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

- Ercan, M. K. ve Ban, Ü. (2009). *Finansal Yönetim*. Ankara: Gazi Kitapevi.
- Erdoğan, M. (2009). *Finansal Yönetim*. Erzurum: Aktif Yayınevi. Güney, A. (2015). *Banka İşlemleri*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Fraser, R. (1985). *Financial Institutions*. (Second Edition). New York: Business Publications Inc.
- Karademir, F. (2016). *Finansal Analiz ve Kredi İşlemleri*. Ankara: Elma Yayınevi.
- Kavcıoğlu, Ş. (2003). *Ticari Bankalarda Sorunlu Kredilerin Yönetimi, Çözüm Yolları ve Takibi*. İstanbul: Türkmen Kitapevi.
- Keskin, E. vd., (2008). *50. Yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958 -2007)*. Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları.
- Parasız, İ. (2005). *Para, Banka ve Finansal Piyasalar*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Şakar, H. (2002). *Bankalarda Kredilendirme Teknikleri*. İstanbul: Akdeniz Yayıncılık.
- Şakar, B. (2015). *Banka Kredileri ve Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım.
- Şamiloğlu, F. ve Akgün, A.İ. (2010). *Finansal Tablolar Analizi*. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Tokaç, A. (2012). *Finansal Raporları Okuma Metodları*, İstanbul: Derin Yayınları.
- Tuçcu, C., Erdem, E., Çelik, F., Torun, T., Togay, S., Kayhan, S., Altındaş, H., Ergeç, E., Toprak, M. (2013). *Bankalarda Kredi Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Türkiye Halk Bankası A.Ş. (2007). *Proje Değerlendirme, Mali Tahlil ve İstihbarat Daire Başkanlığı, Uygulama Talimatı*.
- Halk Akademi, (2010). *Temel Bankacılık Serisi*. Ankara: Halk Akademi Eğitim Yayınları.
- Tabakoğlu, A. (2012). *Türkiye İktisat Tarihi*. İstanbul: Dergah.
- TBB, (2008). *50. yılında Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye’de bankacılık sistemi “1958-2007”*. Ankara: TBB Yayınları.

Usta, M. (1991). *Kredi Çeşitleri*. İstanbul: Pamukbank Eğitim Yayınları.

Yazıcı, M. (2011). *Bankacılıkta Kredi Tahsisi*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Wild, J.J. and others (2004) .Financial Statement Analysis. Singapore:McGRAWHill

Zarakolu, A. (2003). *Bankacılar İçin Para ve Kredi Bilgisi*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü.

MAKALELER

Arda, M. ve Göğebakan, C. (2003). Yeniden değerlendirme oranının finansal analiz üzerindeki etkisi. *Bankacılar Dergisi*, 14 (45), 61-65.

Berg, T. , Saunders A. ve Steffen S. (2016). The Total Cost of Corporate Borrowing in the Loan Market: Don't Ignore the Fees. *The Journal of The American Finance Assosication*, LXXI, 3, 1357-1392.

Berger A.N., Frame, W.S. ve Ioannidou, W. (2016). Reexamining the empirical relation between loan risk and collateral:The roles of collateral liquidity and types. *Journal of Financial Intermediation*,26, 28-46.

Bodur, Ç. ve Teker S. (2005). Ticari firmaların kredi derecelendirmesi: İMKB firmalarına uygulanması. *İTÜ Dergisi*, 2(1), 25-36.

Boustani, N, Emrouznejad, A., Gholami, R., Despice, O., Ioannou, A. (2023). Improving the predictive accuracy of the cross-selling of consumer loans using deep learning Networks.*Annals of Operations Research*, <https://doi.org/10.1007/s10479-023-05209-5>.

Cowling, M., Weixi L., and Ning Z., (2016). Access to bank finance for UK SMEs in the wake of the recent financial crisis. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 22 (6), 903-932.

Chaibi, H., Ftiti, Z. (2015). Credit risk determinants: evidence from a cross-country study. *Research in International Business and Finance*, 33, 1-16.

Çalım, A.E. ve Çalım, H., (2022). Türk Bankacılık Sisteminin Tarihçesi ve 2001 Krizi Sonrası Gelişimi. *Journal of Politics, Economy and Management (JOPEM)*, 5 (1), 36-54.

Demir, Ş. (2014). Muhasebe hataları ve hileleri ile bunlara dair yaptırımların yasal mevzuat kapsamında değerlendirilmesi. *MÖDAV*, 2014/1, 169-193.

Ege, İ. (2016). Nakit dönüşüm süresi analizi: Bıst-50 endeksinde yer alan şirketler üzerine ampirik bir uygulama. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9(1), 179-193.

Erdoğan, A., (2014). Basel Kriterlerinin Bankacılık Sektörüne Etkisi ve Türkiye’de Bankacılık Sektörünün Basel Kriterlerine Uyum Süreci, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (1),141-182.

Ferri, G., Murro, P., Peruzzi, V., Rotondi, Z. (2019). Bank lending technologies and credit availability in Europe: What can we learn from the crisis?. *Journal of International Money and Finance* 95, 128-148.

Geçer, T. (2014). Kredi istihbaratı. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*, 13(25), 21-35.

Ghimire, B, and Rodrigue A. (2013). An empirical investigation of Ivorian SMEs access to bank finance: *Constraining factors at demand-level. Journal of finance and investment analysis* 2, 4, 29-55.

Girginer, N., (2008). Ticari kredi taleplerinin değerlendirmesine çok kriterli yaklaşım: özel ve devlet bankası karşılaştırması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 37, 132-142.

Gökçen, G., (2004). Enflasyonun Mali Tablolar Analizine Etkileri. *Mali Çözüm Dergisi*, 69, 14-25.

Gündüz, A.Y., (2003). Türkiye’de bankacılık sektörü, sorunları ve çözüm yolları. *Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 17(3-4),131-145.

Gürkan, D., (2009). Basın İşletmelerinin Finansman Sorunları ve Bir Finansal Analiz Uygulaması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 29, 23-52.

Hasanaj, P. and Kuqi, B., (2019). Analysis of Financial Statements: Analysis of Financial Statements: The Importance of Financial Indicators in Enterprise. *Humanities and Social Science Research*, 2(2), 17-27.

Imhanzenobe, J.O.,(2020). Managers' financial practices and financial sustainability of Nigerian manufacturing companies: Which ratios matter most?. *Cogent Economics & Finance*, 8(1),1-23.

Karğın, M. ve Aktaş, R., (2011). Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Raporlanmış Nakit Akış Tablosu ve Analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 52, 1-24.

Kaya, Ç. ve Ataman, G., (2013). Hukuki-Politik ve Ekonomik Değişikliklerin Yerli ve Yabancı Örgüt Popülasyonlarının Yoğunluklarına Etkisi: Türkiye Bankacılık Popülasyonu, 1923-2011. *Öneri Dergisi*, 10(40), 59-74.

Kessey, K.D., (2015). Assessing Credit Risk Management Practices in the Banking Industry of Ghana: Processes and Challenges. *Global Journal of Management and Business Research: C Finance*, 15, (6).

Kwak, J.K., (2019). Analysis of Inventory Turnover as a Performance Measure in Manufacturing Industry. *Processes*, 7(10), 1-11.

Li, J., Li, Z. and Zhang, M., (2023). CFOs' facial trustworthiness and bank loan contracts. *International Review of Economics and Finance*, 84, 332-357.

Liu, C.C. and Ryan, S.G., (1995). The Effect of Bank Loan Portfolio Composition on the Market Reaction to and Anticipation of Loan Loss Provisions. *Journal of Accounting Research* , Vol. 33, No. 1, 77-94.

Matar, S. ve Baktır, Ö. M., (1998). Firmaların kayıt dışı faaliyetleri çerçevesinde kredi taleplerinin değerlendirilmesi ve kredi tahsis esasları. *Active Bankacılık ve Finans Dergisi*, 2, 2-10.

Olufemi A, P., Azeez, B.A. ve Aluko, O.A., (2016). Determinants of Small and Medium Scale Enterprises Financing by the Banking Sector in Nigeria: A Macroeconomic Perspective. *Investment Management and Financial Innovations*, 13, 170-175. [https://doi.org/10.21511/imfi.13\(1-1\).2016.04](https://doi.org/10.21511/imfi.13(1-1).2016.04)

Omağ, A., (2014), Yüzde yöntemi ile analiz ve gıda sektörüne yönelik bir uygulama. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 6(11), 65-82.

Osadchy, E., Akhmetshin, E., Amirova, E., Bochkareva, T., Gazizyanova, Y. and Yumashev, A., (2018). Financial Statements of a Company as an Information Base For Decision-Making in a Transforming Economy. *European Research Studies Journal*, 21(2), 339-350.

Osano, H.M. and Languitane, H., (2016). Factors Influencing Access to Finance by SMEs in Mozambique: Case of SMEs in Maputo Central Business District. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 5(13),1-16.

Özdemir, Y.E. ve Bayraklı, Ö., (2022). A Case Study on Building a Cross-Selling Model through Machine Learning in the Insurance Industry. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 35, 364-372.

Prasoona , J. and Reddy, G.R., (2021). Analysis of Financial Statements. *Biotica Research Today*, 3(5), 373-375.

Quartey, P., Turkson, E., Abor, J.Y. and Iddrisu, A.M., (2017). Financing the Growth of SMEs in Africa: What Are the Constraints to SME Financing within ECOWAS?. *Review of Development Finance*,7,18-28.

Rampini, A. and Viswanathan, S., (2013). Collateral and Capital Structure. *Journal of Financial Economics*, 109, 466-492.

Rashid, C.A., (2018). Efficiency of Financial Ratios Analysis for Evaluating Companies' Liquidity. *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, 4(4), 110-123.

Sarıkalı, H. ve İltter, B., (2018). Finansal analiz sürecindeki temel mali tablo düzeltmelerinin oran analizine etkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,/ 20(1), 165- 184.

Sawangarrearak, S. and Thanathamthee, P., (2021). Detecting and Analyzing Fraudulent Patterns of Financial Statement for Open Innovation Using Discretization and Association Rule Mining. *Journal of Open Innovation*, 7(2), 1-20.

Sevim, Ş., Bozdoğan, T. ve Canbolat, M.A., (2009). Kredi Taleplerinin Değerlendirmesinde Bilgisayar Destekli Mali Analiz Sonuçlarının Puanlaması ve Bir Model Denemesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 83-101.

Shaban, R. A. and Nobanee, H., (2020). Ratio Analysis of Christian Dior. Indicators in Enterprise, *Humanities and Social Science Research*, 2 (2), 17-27.

Singh, U., (2016). Analysis of Financial Statement. *International Journal of Recent Research in Commerce Economics and Management (IJRRCEM)*, 3 (2), 1-10.

Yenisu, E., (2019). Finansal tabloların oran analizi ile incelenmesi: Adese örneği. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ASED)*, 3(11), 19-45.

Yetiz F., (2016). Bankacılığın doğuşu ve Türk bankacılık sistemi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 107-123.

Win, S., (2018). What are the possible future research directions for bank's credit risk assessment research? A systematic review of literature. *International Economics Policy*, 15, 743–759.

TEZLER:

Acer, A., (2010). Ticari kredi talebi değerlendirme sırasında bankalar tarafından yapılan mali analiz çalışmaları ve bilanço aktarma-arındırma politikaları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atılım Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.İstanbul.

Altay, A., (2017). Kredi taleplerinin değerlendirilmesinde finansal bilgilerin etkinliği ve bir örnek uygulama. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bülbül, C.,(2011). *Kredi verme sürecinde mali analiz tekniklerinin kullanılması ve önemi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Demir, A.,(2006). *Banka müşteri ilişkileri açısından kredi maliyetlerinin belirlenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Demirtürk ,B. , (2011). *Bankalarda kredilendirme sürecinde istihbarat, nitel ve nicel veri analizi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erdoğan, A., (2011). *Bankalarda ticari kredilendirme süreci, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Kocaman, B. E., (2015). *Ticaret sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin kredi taleplerinin değerlendirilmesi ve mali analizi uygulama örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kuas, H., (2010). *Bankacılık sisteminde ticari kredilendirme süreci üzerine bir inceleme.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kutlu, A., (2018). *KOBİ'lerin kredi taleplerinin değerlendirilmesi ve Adıyaman il merkezinde bir bankanın KOBİ'lere vermiş olduğu kredilerin etkinliğinin araştırılması.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). T.C. Adıyaman Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.

Öker, A., (2007). *Ticari bankalarda kredi ve kredi riski yönetimi – Bir uygulama..* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Öncü, M., (2001). *Bankalarda kredi portföyleri ve kredi riski yönetimi.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.

Poyraz, O., (2010). *Kredi talebinde bulunan işletmelerin finansal tablolarında yapılan düzeltme ve andırma işlemleri üzerine bir inceleme.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi /Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Şenel, C., (2017). *Olumsuz ekonomik dönemlerde bankaların kredilendirme davranışlarının analizi-2008-2016 Dönemi Türk bankacılık sisteminde bir uygulama.*

(Yayımlanmamış Doktora Tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tikicier, A.,(2019). *Türk bankacılık sistemi, ticari bankaların kredi yönetimi: üretim, ticaret ve faktoring firmalarında kredi talep değerlemesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü), Edirne.

Tokel, Ö. E., (2004). *Kredi risk modelleri kullanılarak kredi taleplerinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tuğlu, İ., (2013). *Türkiye'deki bankaların KOBİ'leri kredilendirilmesinde Basel II standartlarının etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

BDDK, (2022). <http://www.bddk.org.tr/BultenAylık>. (Erişim Tarihi: 06.04.2023).

Bloomenthal, A. (2020). Ratio Analysis. Retrieved from Investopedia: <https://www.investopedia.com/terms/r/ratioanalysis.asp>, (Erişim Tarihi: 06.03.2023).

Çabuk, A., Başar, A. B., Sevim Ş. vd. (2019). *Mali Analiz*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

<https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/MUH202U/ebook/MUH202U-13V2S1-8-0-1-SV1-ebook.pdf>. (Erişim Tarihi: 01.05.2022)

Garanti BBVA. (2022a). https://www.garantibbva.com.tr/tr/kobi/krediler/spot_kredileri.page. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Halk Bankası. (2022a). <https://www.halkbank.com.tr/tr/ticari-kurumsal/krediler/nakit-krediler/aylik-esit-taksitli-krediler.html>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Halk Bankası. (2022b). <https://www.halkbank.com.tr/tr/ticari-kurumsal/krediler/nakit-krediler/eximbank-kredileri.html>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Halk Bankası. (2022c). <https://www.halkbank.com.tr/tr/ticari-kurumsal/krediler/gayrinakdi-krediler/teminat-mektuplari.html>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Halk Bankası. (2022d). <https://www.halkbankkobi.com.tr/uzmaninadanisin/makaleler/finansal-yonetim/kredili-satislarda-musteri-riskinin-belirlenmesi.html>. (Erişim Tarihi: 18.02.2022).

İş Bankası. (2022a). <https://www.isbank.com.tr/is-ticari/borclu-cari-hesap>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

İş Bankası. (2022b). <https://www.isbank.com.tr/is-ticari/ticari-ek-hesap>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

İş Bankası. (2022c). <https://www.isbank.com.tr/is-ticari/yabanci-para-krediler>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

TBB.(2022a).https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/istatistikraporlar/ekler/4014/Banka_Calisan_ve_Subesayilari-Aralik_2022.pdf. (Erişim Tarihi: 06.04.2023).

TBB. (2022b). <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>. (Erişim Tarihi: 06.04.2023).

T.C.ZiraatBankası. (2022a). <https://www.ziraatbank.com.tr/tr/kurumsal/krediler/nakdi-krediler/taksitli-krediler>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

T.C. Ziraat Bankası. (2022b). <https://www.ziraatbank.com.tr/tr/ticari/krediler/nakdi-krediler/nakit-yonetimi-kredisi10/04/2022>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Vakıfbank. (2022a). <https://www.vakifbank.com.tr/iskontoistira-kredileri.aspx?pageID=427>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Vakıfbank. (2022b). <https://www.vakifbank.com.tr/eximbank-kredileri.aspx?pageID=442>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Vakıfbank. (2022c). <https://www.vakifbank.com.tr/teminat-mektubu.aspx?pageID=328>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Vakıfbank. (2022d). <https://www.vakifbank.com.tr/akreditif.aspx?pageID=336>. (Erişim Tarihi: 06.04.2022).

Vakıfbank. (2022e). <https://www.vakifbank.com.tr/kabulaval-kredisi.aspx?pageID=471>. (Erişim Tarihi:06.04.2022).

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu. (2005, 1 Kasım).Resmi Gazete (Sayı: 25983 (Mükerrer)). Erişim adresi:

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5411.pdf>
06.04.2022).

(Erişim Tarihi:

EKLER

EK 1A: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Bilançoları

	2020	2019	2018
I.DÖNEN VARLIKLAR	15.905.561,70	13.828.980,40	9.490.721,71
A.Hazır Değerler	7.084.258,37	2.745.192,12	1.607.473,77
1.Kasa	404.910,12	216.343,96	84.936,74
2.Alınan Çekler	103.124,20	20.000,00	0,00
3. Bankalar	6.576.224,05	2.974.548,16	1.570.037,03
4. Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri (-)	0,00	465.700,00	47.500,00
B. Menkul Kıymetler	578,40	0,00	0,00
2.Özel Kesim Tahvil, Senet ve Bonoları	578,40	0,00	0,00
C. Ticari Alacaklar	2.637.866,59	5.093.566,72	4.959.344,43
1.Alıcılar	2.601.531,19	5.093.566,72	4.959.344,43
2.Alacak Senetleri	36.335,40	0,00	0,00
D. Diğer Alacaklar	0,00	5.789,84	0,00
5.Diğer Çeşitli Alacaklar	0,00	5.789,84	0,00
E. Stoklar	6.012.395,51	5.983.825,16	2.901.558,98
1.İlk Madde ve Malzeme	5.280.374,54	5.469.417,27	2.472.300,09
7.Verilen Sipariş Avansları	732.020,97	514.407,89	429.258,89
G.Gelecek Aylara Ait Giderler	4.949,24	606,56	0,00
2.Gelir Tahakkukları	4.949,24	606,56	0,00
H. Diğer Dönen Varlıklar	165.513,59	0,00	22.344,53
1.Devreden KDV	165.513,59	0,00	22.344,53
I.DURAN VARLIKLAR	6.549.790,95	4.391.177,01	3.919.146,59

D. Maddi Duran Varlıklar	6.536.931,47	4.378.317,53	3.901.387,78
3.Binalar	384.237,29	384.237,29	384.237,29
4.Tesis, Makine ve Cihazlar	5.703.664,79	3.715.460,60	1.064.843,22
5. Taşıtlar	485.405,80	487.885,16	304.796,53
6. Demirbaşlar	1.404.376,43	1.246.494,96	2.951.860,00
8.Birikmiş Amortisman (-)	1.440.752,84	1.455.760,48	804.349,26
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	12.859,48	12.859,48	17.758,81
6. Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	33.987,22	33.987,22	33.987,22
7.Birikmiş Amortisman (-)	21.127,74	21.127,74	16.228,41
AKTİF TOPLAMI	22.455.352,65	18.220.157,41	13.409.868,30
III. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	13.607.563,20	12.520.764,85	1.302.833,94
A.Mali Borçlar	8.705,29	0,01	0,00
1.Banka Kredileri	8.705,29	0,01	0,00
B. Ticari Borçlar	1.819.114,93	3.447.707,91	745.699,59
1.Satıcılar	1.629.299,93	3.447.707,91	745.699,59
2.Borç Senetleri	189.815,00	0,00	0,00
C.Diğer Borçlar	10.174.618,10	7.523.833,03	379.167,28
1.Ortaklara Borçlar	10.142.855,78	7.248.365,69	0,00
4.Personele Borçlar	31.762,32	275.467,34	379.167,28
D. Alınan Avanslar	1.638.258,85	666.234,26	0,00
1.Alınan Sipariş Avansları	1.638.258,85	666.234,26	0,00
F. Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	16.858,17	567.428,06	177.967,07
1.Ödenecek Vergi ve Fonlar	5.088,68	185.872,18	102.034,83

2.Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	5.841,49	371.255,73	69.668,24
4.Ödenecek Diğer Yükümlülükler	5.928,00	10.300,15	6.264,00
G. Borç ve Gider Karşılıkları	-49.362,14	315.561,58	0,00
1.Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları	74.904,64	516.914,50	0,00
2. Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)	124.266,78	201.352,92	0,00
IV. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	4.030.270,05	1.009.852,38	980.272,24
A. Mali Borçlar	4.030.270,05	1.009.852,38	980.272,24
1. Banka Kredileri	4.030.270,05	1.009.852,38	980.272,24
V. ÖZKAYNAKLAR	4.817.519,40	4.689.540,18	3.074.984,19
A.Ödenmiş Sermaye	845.000	845.000	845.000
1.Sermaye	845.000	845.000	845.000
D.Geçmiş Yıl Karları	3.844.540,18	3.041.176,64	2.229.984,19
1.Geçmiş Yıl Karları	3.844.540,18	3.041.176,64	2.229.984,19
F.Dönem Net Karı (Zararı)	127.979,22	803.363,54	811.192,45
1.Dönem Net Karı	127.979,22	803.363,54	811.192,45
PASİF TOPLAM	22.455.352,65	18.220.157,41	13.409.868,30

EK 1B: XYZ Protez Laboratuvarı Firmasının Gelir Tabloları

	<u>2020</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
A-Brüt Satışlar	9.381.120,51	24.980.084,11	23.240.258,59
1.Yurtiçi Satışlar	9.104.848,69	24.309.086,91	22.546.621,01
3.Diğer Gelirler	276.271,82	670.997,20	693.637,58

B- Satış İndirimleri (-)	0,00	0,00	1.035,19
1.Satıştan İadeler	0,00	0,00	1.035,19
C-Net Satışlar	9.381.120,51	24.980.084,11	23.239.223,40
D-Satışların Maliyeti (-)	7.911.420,42	20.749.784,05	19.445.563,12
3. Satılan Hizmet Maliyeti (-)	7.875.911,94	20.690.524,79	19.445.563,12
4.Diğer Satışların Maliyeti (-)	35.508,48	59.259,26	0,00
BRÜT SATIŞ KARI veya ZARARI	1.469.700,09	4.230.300,06	3.793.660,28
E-Faaliyet Giderleri (-)	1.368.495,97	2.888.980,49	2.693.913,78
2.Paz. Sat. Ve Dağ. Gid.(-)	174.641,25	597.794,19	413.633,58
3. Gen. Yön. Gid. (-)	1.193.854,72	2.291.186,30	2.280.280,20
FAALİYET KARI veya ZARARI	101.204,12	1.341.319,57	1.099.746,50
F-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Gelir ve Karlar	624.484,00	237.667,27	396.140,72
3.Faiz Gelirleri	611.898,29	237.524,75	396.140,72
7.Kambiyo Karları	12.585,71	142,52	0,00
G-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-)	130,36	1.250,10	9.848,26
4.Kambiyo Zararları (-)	130,36	1.250,10	9.848,26
H-Finansman Giderleri (-)	443.130,55	252.630,30	215.056,33
1.Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	437.109,49	252.630,30	215.056,33
2.Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	6.021,06	0,00	0,00
OLAĞAN KAR veya ZARAR	282.427,21	1.325.106,44	1.270.982,63
I.Olağan Dışı Gelir ve Karlar	0,00	17.246,36	0,00

2. Diğer Olağan Dışı Gelir ve Karlar	0,00	17.246,36	0,00
J.Olağan Dışı Gider ve Zararlar (-)	79.532,10	22.074,76	18.533,69
2.Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)	3.520,53	0,00	0,00
3.Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar (-)	76.011,57	22.074,76	18.533,69
DÖNEM KARI veya ZARARI	202.895,11	1.320.278,04	1.252.448,94
K.Dönem Karı, Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları (-)	74.905,00	516.915,00	441.256,00
DÖNEM NET KARI veya ZARARI	127.990,00	803.364,00	811.192,45

EK 2A: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. Bilançoları

	2020	2019	2018
I.DÖNEN VARLIKLAR	26.830.375,73	16.059.254,10	22.518.285,14
A.Hazır Değerler	2.654.688,89	1.286.998,30	2.690.799,99
1.Kasa	499.273,92	500.086,46	56.642,43
2.Alınan Çekler	0,00	384.338,79	426.383,82
3. Bankalar	2.152.683,59	362.132,25	2.207.773,74
5.Diğer Hazır Değerler	2.731,38	40.440,80	0,00
C. Ticari Alacaklar	13.382.206,86	9.639.545,03	10.127.877,91
1.Alıcılar	11.488.066,65	7.135.119,91	7.381.998,70
2.Alacak Senetleri	1.314.549,00	1.847.560,20	2.250.493,60
6.Diğer Ticari Alacaklar	0,00	0,00	19.067,24
7.Şüpheli Ticari Alacaklar	991.965,62	720.350,40	541.803,85
8. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)	412.374,41	63.485,48	65.485,48
D. Diğer Alacaklar	162.707,54	0,00	203.809,28

1.Ortaklardan Alacaklar	71.847,35	0,00	0,00
4.Personelden Alacaklar	0,00	0,00	203.809,28
5.Diğer Çeşitli Alacaklar	90.860,19	0,00	0,00
E. Stoklar	10.545.547,85	5.021.305,38	9.479.378,37
4.Ticari Mallar	10.545.547,85	5.021.305,38	9.450.132,73
7.Verilen Sipariş Avansları	0,00	0,00	29.245,64
G. Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	15.978,45	16.419,59	16.419,59
1. Gelecek Aylara Ait Giderler	15.978,45	16.419,59	16.419,59
H. Diğer Dönen Varlıklar	69.246,14	94.985,80	0,00
1.Devreden KDV	801,76	0,00	0,00
5.İş Avansları	2.000	0,00	0,00
6.Personel Avansları	66.444,38	94.985,80	0,00
I.DURAN VARLIKLAR	2.051.096.12	2.467.151,92	2.949.292,62
A.Ticari Alacaklar	945,07	945,07	945,07
5.Verilen Depozito ve Teminatlar	945,07	945,07	945,07
D. Maddi Duran Varlıklar	1.293.528,45	1.673.047,21	766.232,41
1.Arazi ve Arsalar	1.060.000,00	1.060.000,00	0,00
3.Binalar	0,00	0,00	17.420,18
5. Taşitlar	1.019.127,36	1.344.605,37	1.301.808,34
6. Demirbaşlar	106.445,44	94.528,85	97.102,01
8.Birikmiş Amortisman (-)	892.044,35	826.087,01	650.098,12
E. Maddi Olmayan Duran Varlıklar	756.622,60	753.836,66	2.139.549,30
1.Haklar	2.796,53	0,00	0,00
5.Özel Maliyetler	203.836,66	203.836,66	230.004,30

6. Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	550.000,00	550.000,00	1.610.000,00
7.Birikmiş Amortisman (-)	10,59	0,00	0,00
8.Verilen Avanslar	0,00	0,00	299.545,00
G. Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	0,00	39.322,98	42.565,84
1. Gelecek Aylara Ait Giderler	0,00	39.322,98	42.565,84
AKTİF TOPLAMI	28.881.471,85	18.526.406,02	25.467.577,76
III. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	14.924.975,44	6.989.615,49	11.721.394,62
A.Mali Borçlar	3.474.167,42	3.905.361,31	2.750.546,23
1.Banka Kredileri	3.463.916,44	3.905.361,31	2.750.546,23
9.Diğer Mali Borçlar	10.250,98	0,00	0,00
B. Ticari Borçlar	11.354.673,51	2.894.379,80	8.391.296,11
1.Satıcılar	11.349.865,83	2.893.078,62	5.226.669,68
2.Borç Senetleri	0,00	0,00	3.1628.922,00
5.Diğer Ticari Borçlar	4.807,68	1.301,18	1.704,43
C.Diğer Borçlar	57.157,00	3.745,00	7.251,30
4.Personele Borçlar	56.214,52	3.745,00	7.251,30
5.Diğer Çeşitli Borçlar	942,48	0,00	0,00
D. Alınan Avanslar	0,00	0,00	420.209,88
1.Alınan Sipariş Avansları	0,00	0,00	420.209,88
F. Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	38.977,51	186.129,38	159.512,49
1.Ödenecek Vergi ve Fonlar	11.620,30	159.859,92	127.098,11
2.Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	27.357,21	26.269,46	32.414,38
G. Borç ve Gider	0,00	0,00	-7.421,39

Karşılıkları			
2. Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri (-)	0,00	0,00	7.421,39
IV. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	8.127.895,47	9.207.457,75	9.189.496,03
A. Mali Borçlar	8.127.895,47	9.207.457,75	9.189.496,03
1. Banka Kredileri	8.127.895,47	9.064.276,08	8.656.679,63
2. Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar	500,00	165.500,00	630.045,00
3. Ertelemiş Finansal Kiralama Borçlanma (-)	500,00	22.318,33	97.228,60
V. ÖZKAYNAKLAR	5.828.600,94	2.329.332,78	4.556.687,11
A. Ödenmiş Sermaye	500.000,00	500.000,00	500.000,00
1. Sermaye	500.000,00	500.000,00	500.000,00
C. Kar Yedekleri	5.940.663,49	5.940.663,49	5.940.663,49
1. Yasal Yedekler	135.724,32	135.724,32	135.724,32
4. Diğer Kar Yedekleri	5.341.439,17	5.341.439,17	5.341.439,17
5. Özel Fonlar	463.500,00	463.500,00	463.500,00
E. Geçmiş Yıl Zararları (-)	4.111.330,71	1.883.976,38	0,00
1. Geçmiş Yıl Zararları (-)	4.111.330,71	1.883.976,38	0,00
F. Dönem Net Karı (Zararı)	3.499.268,16	-2.227.354,33	-1.883.976,38
1. Dönem Net Karı	3.499.268,16	0,00	0,00
2. Dönem Net Zararı	0,00	2.227.354,33	1.883.976,38
PASİF TOPLAM	28.881.471,85	18.526.406,02	25.467.577,76

EK 2B: ABC Tarım Aletleri Pazarlama Ltd. Şti. Gelir Tabloları

	2020	2019	2018
A-Brüt Satışlar	57.661.425,10	33.273.922,87	59.996.023,34
1.Yurtiçi Satışlar	57.460.238,66	32.273.460,67	58.860.995,10
2.Yurt Dışı Satışlar	162.681,22	480.151,01	581.308,52
3.Diğer Gelirler	38.505,22	520.311,19	553.719,72
B- Satış İndirimleri (-)	1.518.661,29	15.319,16	44.352,87
1.Satıştan İadeler	1.110.614,99	11.564,87	8.632,11
2.Satış İskontoları (-)	408.046,30	3.754,29	35.720,76
C-Net Satışlar	56.142.763,81	33.258.603,71	59.951.670,47
D-Satışların Maliyeti (-)	47.856.186,99	29.438.601,92	55.753.562,83
2. Satılan Ticari Mallar Maliyeti (-)	47.361.922,60	29.381.331,90	55.450.087,69
3.Satılan Hizmet Maliyeti (-)	494.264,39	0,00	0,00
4.Diğer Satışların Maliyeti (-)	0,00	57.268,02	303.475,14
BRÜT SATIŞ KARI veya ZARARI	8.286.576,82	3.820.001,79	4.198.107,64
E-Faaliyet Giderleri (-)	2.535.670,74	3.371.377,01	4.687.627,98
2.Paz. Sat. Ve Dağ. Gid.(-)	1.984.126,96	2.201.661,49	3.191.483,11
3. Gen. Yön. Gid. (-)	551.543,78	1.169.715,52	1.496.144,87
FAALİYET KARI veya ZARARI	5.750.906,08	448.624,78	-489.520,34
F-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Gelir ve Karlar	184.675,92	263.193,75	762.120,13
3.Faiz Gelirleri	109.742,00	211.451,91	462.686,35
5.Konusu Kalmayan Karşılıklar	0,00	2.000,00	40.040,99
7.Kambiyo Karları	66.367,66	49.741,84	259.392,79

10. Diğer Olağan Gelir ve Karlar	8.566,26	0,00	0,00
G-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar (-)	416.809,55	225.800,30	254.164,64
1.Komisyon Giderleri (-)	0,00	169.599,00	170.667,45
2.Karşılık Giderleri (-)	348.888,93	0,00	0,00
4.Kambiyo Zararları (-)	67.904,17	56.201,30	83.497,19
7.Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)	16,45	0,00	0,00
H-Finansman Giderleri (-)	2.337.433,98	2.916.451,61	2.171.122,84
1.Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	2.337.433,98	2.916.451,61	2.171.122,84
OLAĞAN KAR veya ZARAR	3.181.338,47	-2.430.433,38	-2.152.687,69
I.Olağan Dışı Gelir ve Karlar	389.253,03	226.040,27	280.354,31
2. Diğer Olağan Dışı Gelir ve Karlar	389.253,03	226.040,27	280.354,31
J.Olağan Dışı Gider ve Zararlar (-)	71.323,34	22.961,22	11.643,00
3.Diğer Olağan Dışı Gider ve Zararlar (-)	71.323,34	22.961,22	11.643,00
DÖNEM KARI veya ZARARI	3.499.268,16	-2.227.354,33	-1.883.976,38
DÖNEM NET KARI veya ZARARI	3.499.268,16	-2.227.354,33	-1.883.976,38